

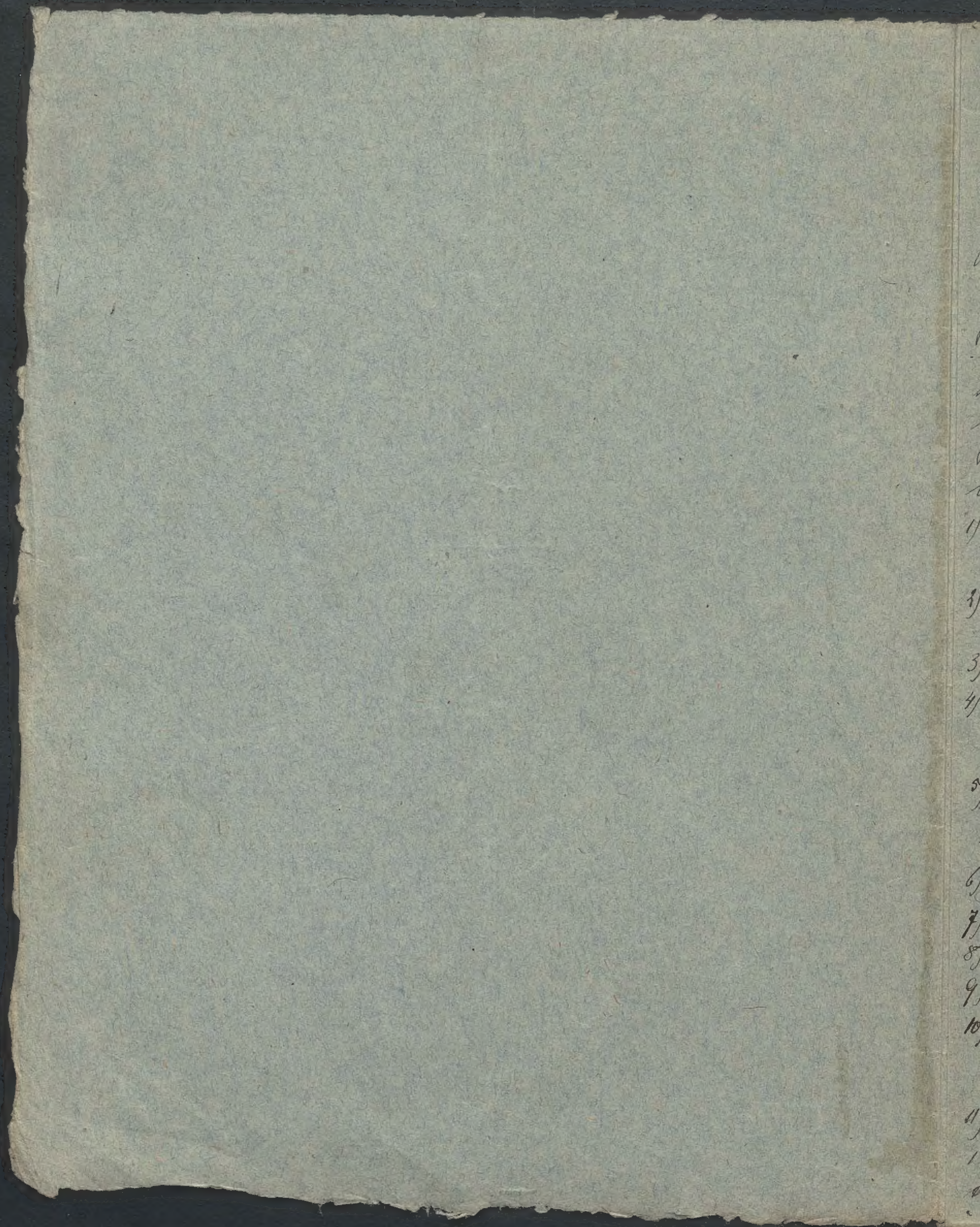
1

Miscellanea
Petropolitana

14. XII. 1891 — . . . . 1892.

[signature]

Acta Tomiciana.
w Ces. Bibliotece publ.
Petersburgskiej.

Zobaczyć!

Towiańczyka,

cf. Tygodnik Wielkopolski
rocz. I, str. 357/358.

—

Warsz. Główna Nr 159
kopja t. 1. Zwodu Narubowskiego

---

137 Lam. F. IV. 145/a 4

Rkps. pap., 20 x 32.3 cm., 3ma rękami kaligraficznemi pisany, str. lb. 721; z 6 kk. oprawa w deski obciągnięte skórą. Na okładce w wycięciach ozdobnych z datą 1542, w ramce z nich w środku portret Zygm. Augusta złoty, profilem na prawo, do stanu, u góry ponad tym portretem wśród linii „PRIMUS TOMUS | RERUM REGNI | [stamp] poniżej portretu POLONIAE | 1553." klamerki oderwane.
przerwane dwie karty białe.

p. 1. (minią) „Primus Tomus Epistolarum | Legationum Responsionum | regiarum et rerum polonarum | sub Joanne Alberto Ale|xandro. Sigismundo Regibus | Poloniae et Lituaniae Ducibus | gestarum." (czarno) Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem et Plocensem Canonicum | Rmi. D. Petri Tomicii Epi. Regni Poloniae Vicecancellarii | Notarium collectarum."

1) p. 3. Terra Ravensis regno unita regnante rege Casimiro. 1462. Dec. 7. in R(...). Dokument niedrukowany. ważny.

2) p. 8. „Oratio seu praefatio necessaria cuiusdam in disputatione suscipienti doctoratus insignia."

3) p. 10. Descriptio nationum in religione Christi differentium

4) p. 14. Deploratio Christianae reipublicae per Turcos occupatae" dopis. „Ex litteris regis Galliae sumptum et ex registris Regis Casimiri descriptum."

5) p. 17. Listy Kallimacha.. „Magnifico ac insigni Dno Domino Derslao de Rithwani palatino Sandomiriensi Philippus Callimachus Thedaldus Florentinus se commendat." incip. „Si precor efficerant..." impr. Bielsk.

6) p. 19. List Kallimacha do Dersława „Etsi multis et eisdem..." At. I A...

7) p. 33. Sbigneo de Olesnicza ... Callimachus .... list. Ego etsi iam (ibid.)

8) p. 45. List Kalimacha do legata „Memini promisisse me tibi..." (ibid.)

9) p. 51. „Consilium Callimachi" „circa deliberationem in Hungariam...." (ibid.)

10) p. 77. Legatio a Georgio duce saxoniae ad Albertum regem Poloniae in negocio fratris Magistri Prussiae Friderici data in Thorunia. incip. „Mti Vrae omni excluso dubio.... b.d.

11) p. 81. Alexandro summo pontifici Fridericus... Cardin. Crac. 1493 10/1.

12) p. 83. Legatio ad Maximilianum regem Romanorum Cesarem a Wladislao Ungariae ac Bohemiae ac ab Joanne Alberto Poloniae regibus .... data Coloniae die Pasce 1499.

13) p. 89. Wladislaus rex Ungariae ... Joanni Alberto Regi 1500, 23/XI. Segedin.
14) p. 93. Deliberatio non ineunde societatis cum Italis de suscipiendo bello in Turcos .. Kalimacha, cf. H. 9. to samo.
15) p. 113. Legatio a Friderico Cardli ad Capitulum Cracoviense – poręcz unaczywany, odebrana – incip. praemissa .... nos post discessum nostrum ex Cracovia – fere quottidie ...
(16) p. 115. „Legatio a Friderico Cardli ad Wladislaum ... regem post mortem Joannis Alberti Regis Pol." Cum esset collatus eppatus Wladislaviensis dno Creslao:
(17) p. 118. Fridericus Cardlis Ladislao Regi Ungariae – brothi list bd.
(18). p. 119. (mówię napisane wszystko to:) Joanes Albertus Rex Poloniae mortuus est Thorunii 18 Junii sepultus Cracoviae 26 julii 1501." zrenta ta, nast. karta brata. Czy nie był tu wpisany nekrolog?
(19) p. 123. „Contra Mathiam Dreswizki qui ex suspicione incarceratus XXX die Julii erat IX vero Augusti dimissus 1501 post mortem regis Alberti." 17 punktów oskarżających.
1 20) p. 126. Fridericus Cardlis .. do senatorów bd. Ante biduum scripserunt nobis
4 21) p. 127. (Idem) Lucae Varmien., Nicolao Culmen. Epis. Nicolao de Baisen palatino Mariemburgen. Ea erat sententia et desiderium
2 22) p. 128. (idem) Nicolao Koscielecki praepto Wladisl. Janussio Laszczki succamer. posnanien. bd. Constitutum fuit in conventione
3 23) p. 129. Alexander rex Friderico Cardli. Vilnae 1501 Jun. 25.
5 24) p. 130 idem eidem " " Jun. 28.
(6) 25) p. 131 ~~idem~~ Fridericus Mazm drii ~~est~~. bd. Nihil hucusque scripsimus.
23) 26) p. 132. Fridericus Cardlis Lucae Eppo Varmien. bd. Constituti intercuras
24 27) p. 133. idem Nicolao de Baizen pal. Mariemb. bd. Quod nobis scripsit
25) 28) p. 133. idem Joanni Konopacki canco Culmen. bd. Opus erat sub his.
13) 29) p. 134. idem ... Petro ... Cardli Regino bd. Licet nobis fuerit.
11) 30) p. 135. idem Wladislao regi ~~Bo~~hemiae – bd. Saepe et multa contulit. multos
14) 31) p. 136. idem episcopo in Ungaria in curia regis Wladislai bd. Jam antea
32) p. 137. idem Wladislao Ungariae et Boh. regi. bd. Scimus quam magno
33) p. 138. Wladislaus rex Friderico Cardli. Budae, 1501 Jul. 3. pro electione Sigismundi.
34) p. 140. idem eidem – Budae, 1501 Jul. 25.

35.) p. 141. Fridericus Cardlis Alexandro M D Lit. 1501 4a dominica [illegible] Crac. Grodno

36) p. 142. Alexander M D L. Friderico Cardli 1501 fer. V infra octav. Assumpt.

37) p. 143 Fridericus Cardlis Alexandro M D L bd. Exhortata est nos Vra Maj.

38) p. 144. idem Elizabethae reginae matri bd. Venit ad Illmo [illegible] Lithuaniae Janussius Swirzgowski...

39) p. 146. Legatio a Friderico Cardle ad Vladislaum Regem (z [illegible] odpowiedzią) b.d. [illegible] pleban Łęczycki.

40) p. 150. Alexander rex Pol. Friderico Cardli. [illegible] in S [illegible] 1501.

41) p. 151. Fridericus Cardlis Cardlis Regno bd. Desiderabamus plurimum

42) p. 152. ~~Al~~ Alexander Rex Wladislao Regi } posyłają Łaskiego [illegible]

43) p. 152 Fridericus Card. Wladislao Regi }

44.) p. 153. Alexander rex Cardli Regno — bd. Iamdudum respondimus.

45) p. 154. Petrus Card. Regnius Cardli Friderico 1501 Buda 17 Nov.

46) p. 155. Fridericus Card. Cardli Regnus bd. Scripserat nobis Vra Maj

(47) p. 159. idem Alexandro Regi in Opatow bd. Vidimus et intelleximus

(48) p. 162. Alexander Rex Summo Pontifici bd. Post obitum germani nostri

49) p. 163. idem Friderico Cardli. Crac. 1502 fer VI ante [illegible]

50) p. 179. B. Card. S. Crucis in Hierus. Alexandro M D L. Rome 19/V 1501.

51) p. 180. Jo. Card. Capuanus eidem Rome 1501 1/XII

52) p. 182. B. Card. de Ursinis eidem Rome 1501 2/XII. [illegible]

(53) p. 185. Fridericus Card. Alexandro regi bd. Significavit nobis Vra Maj

(54) p. 187. Legatio ab Alexandro rege ad Wladislaum regem o Tatarach [illegible]

55) p. 189. Alexander rex Friderico Cardli Crac. 1502 fer. II pq [illegible] Kamieniec

56) p. 191. idem eidem 1502 Nov. Civ. Nowogr. fer V Ascensionis

57) p. 193. idem consiliariis regni bd. Postquam hic venientes... o Tatarach

58) p. 194. Legatio a Caesare Orde Przepensis ad Alexandrum regem 1502 fer. VI infra 8as Visitat. in Nowogrodek. in Novogrodek.

59) p. 196. Alexander rex Friderico Cardli 1502 fer. V in crast. Margarethe

60) p. 198. Alexandro regi Mahmet cesar Zavolhensis bd.

(61) p. 199. eidem Fridericus Cardlis. bd. Fuimus in Conventione Colensi

(62) p. 201. Alexander rex Friderico Cardli Novogr. fer I [illegible] S. Jacobi 1502.

63) p. 203. Legatio ad Regem a Friderico Cardli et a toto Senatu Poloniae

(64) p. 207 Fridericus Cardlis Regni gubernator Consiliariis Poloniae [illegible]
Novitas ea quam incertam scripserat...

65) p. 209. Fridericus Cardlis Alexandro Regi bd. Pendentem adhuc spe

66) p. 210. Alexander rex Friderico Cardli. [illegible], 1502 fer. [illegible]
67) p. 211. Fridericus Cardlis Alexandro regi bd. Regia Mtas Hungariae misit
68) p. 213. Alexander Friderico [illegible], Datā ante Stanislai 1502.
69) p. 218. idem eidem [illegible] fer. IV s. Venceslai 1502. (In istbus conventionibus nostris. bd.
70) p. 219. Fridericus Cardlis. Prelatis Baronibus Lituaniae
71) p. 221. Idem Jacobo de Mantua commissario generalis fratrum Minorum de Observ. [illegible] 29 [illegible] 1502.
72) p. 222. idem Capto Cracovien. bd. Putamus vos tantum.
73) p. 227. idem Alexandro regi bd. Cum in conventione Sandomiriensi essemus
74) p. 228. idem eidem bd. Licet aegritudo nostra non erat talis
75) p. 231. idem eidem bd. Expectabamus adhuc [illegible]
76) p. 233. idem eidem. bd. Acceptis copiis [illegible]
77) p. 235. idem Sigismundo principi bd. Accipit nobis [illegible]
78) p. [illegible]. Alexander Rex Alexandro P. VI. bd. Quae acta fuerunt cum [illegible]
79) p. 238. idem Friderico Cardli. 1502 [illegible] die [illegible] [illegible]
80) p. 239. Fridericus Cardlis Alexandro regi bd. Cum significaverat nobis
81) p. 241. Fridericus Cardlis et eppi Poloniae Elenae uxori [illegible] [illegible] bd.
Jam aliquot annis contristata [illegible]
82) p. 243. Elena ducissa MDL. Friderico Cardli et ceteris eppis 1502
[illegible] fer. IV ipso die s. Venceslai.
83) p. 245. Sigismundus dux Glogoviensis Alexandro regi Crac. 1503. 21 Jan.
84) p. 249. Fridericus Card. Andreae Roza eppo [illegible]. bd. Significaverat nobis [illegible]
85) p. 251. Idem consiliariis [illegible] Poloniae bd. Cum priorum significaverat
86) p. 252. idem Alexandro regi bd. Jam appropinquamus Cracoviae
87) p. 253. Legatio a Cardle et a consiliariis Poloniae ad Alexandrum regem
bd. Imprimis dicas quod peracta conventione Colean.
88) p. 261. Responsum a rege Alexandro... bd. [illegible] [illegible] [illegible]
89) p. 267. Fridericus Card. Creslao eppo Wladislav. bd. Reddite sunt nobis
p. 269. Anno Dni MDII die XXIII mensis Septembris Opathow exusta p Tartharos
90) p. 270. Fridericus Card. Alexandro regi.. bd. Non putamus esse necessarium
91) p. 275. idem Andreae Koscielecki [illegible] [illegible] suo [illegible] ad Wladislaum regem bd. Post tuum a nobis discessum (1505 ?)
92) p. 278. idem Wladislao regi bd. Puto satis notas esse
93) p. 280. idem Petri Cardli Regino bd. Plura sunt merita
94) p. 281. Institucio bellice expedicionis in absencia Alexandri regis
Datum in conventione generali Lublinensi fer. II post [illegible] 1506.
95) p. 291. Fridericus Card. Hedvigi reginae Poloniae matri bd. Ad continuos labores
96) p. 292. idem Alexandro regi bd. Cum venisset ad nos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]...

97/ p. 295. Ladislaus rex Frederico Caroli. Budae 1502 in festo b[ea]ti Emerici.
98/ p. 297. Legatio a Ladislao Ungariae rege ad Alexandrum regem Pol. Dicunt dni Oratores qualiter fraterne translata ...
p. 303. A° Dni MDVI die XIX mensis Augusti Alexander rex Vilnae mortuus et ibidem XI Octobris sepultus.
99/ p. 304. Confoederatio Henrici regis Angliae et Wladislai regis Ungariae et Bohemiae Richmond 20 Maii 1502.

---

p. 309–339. Listy Tomickiego i Krzyckiego z lat 1505?–1511.
Listy Tomickiego archidiakona krakowskiego.
4 do Szamotulskiego wdy poznańskiego Wojw.
1 Amico cuidam in curia regis Alexandri in Lithuania
1 Amico Romae agenti.
1 do Erazma Ciołka (?).
4 do Jana Lubrańskiego bpa pozn.
Votum seu sententia Tomickiego przeciwko Wapowskiemu obszerne wyliczenie rozmaitych nadużyć Wapowskiego zapewne Piotra – (może Bernarda?) dość gwałtowne.
Listy Krzyckiego 1508–1511. (niektóre w AT. I.)
7 do Tomickiego — 1 do Piotra Opalińskiego.

---

p. 355. notatki Gorskiego z 1506/7. AT. I.
p. 379–721. Acta Tomiciana niewiązane jak wydane. Jednak dużo różnic i bardzo znaczne różnice.
i.a. między p. 488 a 489 włożona karteczka z notatką Gorskiego: „hic ponatur Actus dicte ... ad diem S. Joannis Baptiste acta, in qua fuit tractatum de Prussia per oratores Cesaris et Commissarios Polonos. Iste actus est apud Do. Hosium Epm."
p. 559. „Cruciata" Bulla Alexandri VI Gradiente domino 1500. XI Kal. Junii. z dopiskiem Gorskiego: „Bulla haec reponi debuit inter res et negotia Regis Alberti".
p. 629–635. „In augustissimum Sigismundi primi regis Poloniae et Reginae Barbarae Ungarae connubium Andreae Krzycki scholastici Posn. Carmen" druk. Accipe carmen duplex.
p. 636. Joan. Silvius Amatus Siculus do Szydłowieckiego z wielkiem pochwałami ... Krzyckiego.

p. 641–652. „Epithalamium..." (z tego obacz) per Joannem Dantiscum Laurodesmona — wiersz i dedyk...

p. 677. Descriptio Victoriae de Tartaris anno Dni 1572 ... ad oppidum Visniowiec per Andream [illegible] do Zbylitowskiego — znane. Constitueram iam [illegible] na końcu Cantilena in Laudem Sereni Sigismundi incip. Psallite nunc pueri — alia — incip. Sigismundum superi foveti Regem — a p. 691–695. incip. „Inclyte rex cui fama toga.." i dalej [illegible] [illegible]

Karty białe str.:

Nam. F. IV. 145 b

Mss. pap., 20·5 x 31·2 cm., 4ma rękami pisany kilkudziesięciu, kk. 511 (wydarte 348–352) opr. w deski i skórę, wyciskaną, na oprawie nadpis:
SECVNDVS TO | MVS RERVM | POLONARVM |

ANNORVM { 1513 1514 1515 1516 1517 — na oprawie u spodu data 1542 (tj. kiedy oprawy tych zostały robione).

Szczegółowych żadnych w tym tomie niczego nie spostrzegłem. Z początku (zdaje się) jest dużo niewydanych pism, np. może akta z r. 1513 obrazowane w AT II.

k. 79 sqq. akta z r. 1514. — k. 130 sqq. Krzyckiego poezje: Ad divum Sigismundum Poloniae regem post partam de Moscis victoriam („Ponite nunc miseri vestrum dyadema leones") Eidem S.R.Mti. („Tandem jam a novum ...") — List Amata Sylwiusza do Krzyckiego („Heroicam epistolam tuam ...") Krzyckiego Cantilena de victoria („Eia chori resonemus ...") k. 137–185 białe, k. 186. Krzyckiego Ad tumulum divi Casimiri („Est tuus hic tumulus ..."). Tegoż „Precatio ad regem pro quodam promisso ... („Inclite rex cui Fortuna et Tritonia Pallas.) —

k. 166. Ordinatio seu imaginatio generalis expeditionis Christianor. in Turcas in Concilio Lateranensi proposita per Joannem Laski Archiepum Gneson. ... itd. druk w AT. II.

k. 196. tytuł ~~akta~~ „Chroniki" Gorskiego nieraz wypisany, dalej niema nic więcej i nast. karty białe.

k. 202 – akta z 1515. — k. 296. akta z 1516.

k. 403 akta z 1517. — k. 476. włożona karteczka Gorskiego „hoc loco reponi debent litterae pro conventu terrarum Prussiae indicto. 1517. petatur ex Regestris Cancellariae".

13a Ham. F. IV. 145/c

Mss. pap. 205 x 312 cm., 4 rka ręcami pisany; Alb. 936; skład tak samo oprawny jak poprzedni tom.

TERTIVS TO|MVS RERVM|POLONARVM|

Anno 1518
RVM 1519 str. 1. tytuł mss. którego tom tego nie posiada.
1520. „Tercius Tomus legation|num. responsionum.|literarum. rerumque Po|lonicarum.| sub divo Sigismundo primo rege Polonie| per sapientissimum senatorem Petrum Tomiczki| Episcopum Cracoviensem Regni Polonie Vicecan|cellarium actorum consultarum dictarum|scriptarum|. Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem| & Plocensem Canonicum eius in Cancellaria| Scribam recollectarum et in thomos Tre|decim digestarum| Continet annos 1518 1519 1520.

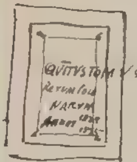
Pomiżej ręką XVIII w.: „Pro Bibliotheca Collegii Majoris dicatus [poprzednio było napisane legatus, co wytarto] 1768. [8 znak z 9]:

Prawie tyż samo co do 1518 i Bony co w druku, chociaż zapewne są niewydane rzeczy — str. 285. „Constitutiones Conventus Petrkoviensis anni dni 1519." — str. 517. „Annus domini 1520" i tyż samo na karteczce ręką Górskiego. przy str. 599. karteczka Górskiego: „Hic reponatur et inscribatur Consilium dni Jo. Lubbranski Epi Posnanien. De bello seu de iure Prussie pro regno. hic etiam scribatur in stipulatio seu deductio iuris in Prussiam temporibus Mauricij imperatoris facta."

pag. 702. Decreta conventus Bidgostiensis in castris acti tempore belli Pruthenici 4 Xbr. 1520.

pag. 933. Smycbrzego wiersz de exercitu ex Germania itd. 1520. z listem, Lector mi copias illas Germanicas...; którego incip.: „Quod deus esse soli coeptis adversus iniquis." i do Zygmunta I incip.: „Quis tua non meruit Rex .."

Nam. F. IV. 145. e. 17 kors.-pap., 20·5 x 31·7 cm, jedną ręką
~~xvi~~ w. pisany, ołb. 777 – oprawa taka jak w 145. f.

("Sextus Tomus" czerwono)

Quintus
~~Sextus~~ (!!) Tomus lega|tionum responsionum
literarum | rerumque Polonarum | Sub divo Si-
gismundo primo primo Rege Poloniae | Per Sa-
pientissimum Petrum Tomicki Episcopum |
Cracovien. Regni Poloniae Vicecancellarium |
consultarum. actarum. dictarum scriptarum.

Per me Stanislaum Gorski Cracovien. et |
Plocen. Canonicum eius in Cancellaria scriptorum |
recollectarum ac in Thomos Tredecim digestarum.

Continet annos 1524
1525

Annus domini
1524. } czerwono.

i. e. p. 6 — 11. Instructio data nunctiis Capli Crac. ad synodum Provincialem Lanciciensem. inc.: „Praesentato mandato imponimus de nunciis ad Concilium mittendis....“

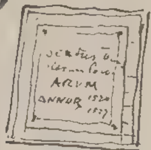
między p. 16 a 17 kartka ręką Górskiego: hic ponantur litterae conventus qui circa finem anni 1523 fuit celebratus Piotrkowie. | Legacio ad Palatinatus et decreta Contributionum. | Petantur ex Regestris.

p. 61 — 64: „Religionis et reipublicae Poloniae Querimonia. Per Andream Cricium Epm. Premislien.“ Jednowiersza proza: „Religio et respublica lectori. – potem wiersze: Respublica: inc. „Illa ego publica res utinam privata vocarer.“ v. 21. Religio: „Migrandum est mea cara soror quo numina ducunt....“ Respublica: „Parce precor mea diva queri nec deice mentem....“ następnie Dialogus in rempublicam. (distycha) „Quae dea? publica res. Lacera cur veste?....“ dalej „Epitaphium Reipublicae“ (Quam tot non poterant....) wreszcie Aliud Epitaphium brevius“ (Publica res iacet hic morbis exstructa duobus....)

p. 139 — 161. „Bone Sfortiae reginae Poloniae Albertus Gastold palatinus Vilnensis, || Contra ducem Constantinum de Ostrogh et contra Radivilones. legas, miranda leges || z daty: „In murata Geranoni feria sexta ante Pentecosten Ao Dni 1525. – ogromnie ciekawy list. Gastold wy-

|| .... || ręką Górskiego i reszta wstawiona.

Nam. F. 145. f. – Mss. pap. 20'5 x 31'5 cm, pedug ręka XVI w. pisany – nagłówki czerwone – oprawa: deska obciągnięta brunatną powlecznną... wytłoczki wyciski: wyjęte scala Jacobi, Promissio legis, Idolatria – blb. 534.

Annus domini 1526 (czerwono, 6 przerobione z 5) Sextus thomus legationum / responsionum litterarum et / rerum Polonicarum / sub divo Sygismundo primo rege Polonie per Sapientissimum / Senatorem Petrum Tomiczki Epm. Cracovien. Regni / Polonie Vicecancell. actarum dictarum consultarum et / scriptarum / Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem et Plocensem / Canonicum eius in Cancellaria scriptorem collectarum / et in Thomos tredecim digestarum / Continens annos 1526 in 1527.

l. a. k. 100 – 127ᵇ. Concertationes Policandri Doctoris luterani praedicatoris Ill. dni. Alberti ducis in Prussia quas fecit cum Rndo patre dno Petro Canonico et suffraganeo (!) Plocensi pro verbo dei et scripturarum interpretatione syncera quam alter alteri derogabat: trotbe wdesp Górskiego zapewn. nastepnie „Contra sermonem dni Petri Suffraganei Ploc. reprehensor sine nomine scribit." nastepnie list Piotra sufragana do ks. Alberta i po 3 listy Piotra do Policandra i odwrotnie. Cygnum!

„ 199ᵇ. Salvus conductus Joanni Alantsee Veneto aromatario Plocensi de ducibus Mazoviae veneno per eum subministrato sublatis inculpato datus.

k. 257 – 279. Stephani Broderici ... de conflictu Ungarorum cum Solimano ... historia verissima. – inc. „Operae precium fore"...

k. 335. „Annus domini 1527"

k. 352 sqq. i 358 sqq. druki wspólczesne – urbwaty ... pumow

k. 466ᵇ sqq. Erasmiana. – k. 466ᵇ – 469ᵇ. Erasmus Roterodamus Sigismundo I Regi Polonie. inc.: Ut calamum in manus sumpsi Sigismunde Rex ... Basileae ... Maii 1527. – k. 470. „In magnum illum Erasmum Roterod. Joannis Langi Silesii Epigramma" inc. „Longa decennali gereret..."

Sam. F. IV. 145.g. rkps pap; 20·3 x 31·3, jednej ręki XVI w. pisany, tytuły przeważnie czerwono: stroll. 912. okł. jak w poprzednich – [drawing] tytuł: 9

Tomus Septimus legationum responsionum lite|rarum rerumq Polonicarum| Sub Divo Sigismundo primo rege Poloniae per Sapientis-simum Senatorem Petrum Tomicki Epm. Cracovien.| Regni Poloniae [! sic] actarum Dictarum consultarum et|scriptarum| Per me Stanislaum Gorski Crac. et Ploczen.| Canonicum collectarum et in Thomos tredecim| Digestarum|

Continet annos 1528
1529.

i.a. p. 342. De capta arce Trancsin reg. Ferdinando – p. 343. Pactio de prodita arce Trancsin. –
p. 587–625. Negocia Prussie –

18 года -го дня.

По билету № 1458 требуется:

p. 625–636 ch. v.
między 636 a 637 kartka 1sza Górn.
desunt
hic in initio huius libri; ponuntur litterae regiae ad dnos consiliarios regni, ad capitaneos, ad nobiles, ad nuncios scriptae quibus conventus terrarum particulares ac generales in Varsovia est indictus simul et legatio ad eosdem conventus particulares missa. Item litterae ad incolas Ducatus Masoviae scriptae ut in conventu particulari Varsoviensi convenirent postea in generali Varsoviensi ad unionem ac ad ferenda onera regni accederent.
haec ex Registris dni Cholewski.
Aut a do. doctore Cromero petantur.
p. 637. „Annus domini 1529"; inną ręką
637–650 ch. v.

18 года -го дня.

По билету № требуется:

p. 665–673. „Ducatus Masoviae unitus regno Poloniae" dopisek Górski: sexta febr. de unione conclusum; litterae vero date et obsignate 14 febr. 1529". Nos Prelati et Proceres Regni Poloniae..... manifestum facimus. Quia cum in conventu moderno Warschoviensi.....
do każdego artykułu tego dokumentu przypiski Górskiego.

18 года -го дня.

По билету № 6541 требуется:

12

Nam. F. IV. 145. h. Mss. pap. 20'5 x 31'5
pidug pqbq XIV w. stalb. 1075 ofr.
pah 145 e. [N°8] tytuł 145

Tomus octavus lega | tionum responsionum | litterarum rega rum rerumqz | Polonicarum | Sub divo Sigismundo primo Rege Poloniae | per Sapientiss. senatorem Petrum Tomicki | Epus. Craco vien. Regni Pol. Vicecancell. | Actarum. consultar. dictar. scriptar. Per me Stanislaum Gorski eius in Cancell(a) | scriptorem collectar. et in tomos Tre decim | Digestarum

Continet annos 1530
1531
1532.

i.a. p. 49. Coronatio Sigismundi (Augusti Secundi) - którki ~~[illegible]~~ o opis koronacyi f Gorskiego (!).

18 года -го дня.

По билету № требуется:

p. 77–93. „Romuli Amasei de Pace oratio"

p. 431. Annus Domini 1531.

p. 765. Annus domini 1532

[illegible] w tym tomie nic nadzwyczajnego.

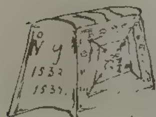
18 года -го дня.

По билету № требуется:

Mss. pap. 20.5 x 31.4 cm, 4mo rębem pisany, stolb. 880. oprawny tak samo jak tomy 145 c. f. g. h. z tą jednak różnicą, że zamiast wycisków z formą św. są medaliony z blaszanemi profilami jak Hector, Aeneas, Helena. Data wśród nich 1542. na okładce
TOMVS NONVS | RERV POLONAR | ANNORVM | 1533 | 1534.

Tytuł rękopisu: Tomus Nonus Legationum responsorum
litterarum rerumque
Polonicarum
Sub divo Sigismundo primo rege Poloniae
per sapientissimum Senatorem Petrum Tomiczki
Episcopum Cracovien. Regni Poloniae Vicecancell.
actarum dictarum scriptarum consultarum.

Per me Stanislaum Gorski Canonicum Crac.
et Plocen. eius in Cancell.a scriptorem collectarum
et in Tomos tredecim digestarum.

Continet annos 1533
1534.

Dużo kart brakuje - i początku po 20ty karcie włożona kartka Górskiego: hic ponantur littere contributionum
Anno 1533 institutarum
petantur ex registris Cancellariae
Et ordinatio dispensationis pecuniae
et militum praebendorum.

p. 355. „Annis domini 1534."
tytuły w całym tomie są tylko czarne. wyjątkowo (Rkps p. 390) znajduje się czerwony. Dużo listów Tomickiego i korespondencji Bony.

z tyłu cała okładka mocno wycierana.

145 Man. F. IV. 145. k.

Rkp. pap., 20.5 x 31.6 cm, 3ma rękami pisany, str. 758, oprawny jak poprzedni; lecz zamiast medalionów są z nowego Testamentu wyjęte jak Ego sum pastor, surge et vale, cape crucem sequere, na okł. „Decimus To|Mus Rerum| Polonarum|1535"

tytuł wew.: Tomus decimus lega|tionum Responsionum Epistolarum rerumque Polonicarum|

Sub Divo Sigismundo primo Poloniae rege per sapientissimum senatorem Petrum Tomicki| Epum Craco|viensem Regni Poloniae Vicecancellarium|actarum dictarum scriptarum consultarum| Per me Stanislaum Gorski Cra|coviensem et| Plocensem Canonicum eius in Cancellaria| Scriptorem collectarum et in tomos XIIJ| Digestarum.| dopisek Górskiego: „Hoc tomo omnes fere sunt Eplae Tomicij."

Z powodu długich aktów sejmowych 1534. 2/3 tomu zapełniają nieważne listy Tomickiego nie oddzielone odrębnie.

i.a. pag. 406. do listu Tomickiego do Sebast. Opalińskiego kantrak. dopisek własnoręczny Górskiego: „Voluptatibus iste homo totum se dediderat, conviviis, comis, meretriciis amoribus et coitui. Consuetudinem habebat cum Stanislao Benigna cive Cracoviensi in comessationibus in hortis: cum Juliano Chelmski, cum —— Czurilo, cum Petro Conarski canonicis Cracoviensibus, hominibus Italica disciplina corruptissimis qui in comessationes et scorta patrimonia sua et sacerdotiorum suorum opimos reditus abligurierunt Epicurei fuerunt et omnes foede mortui sunt. Iste vero Opalinski cum legationem a rege Sigismundo I rege Poloniae apud Joannem regem Ungariae diceret Ortas est tremere coepit et orationum est oblitus. Is noluit sacrificium missae facere nisi in infula Eppali factus epptus. Sed deus id passus non est et mero ac cibo ingurgitatus morte subita est mortuus."

p. 478 z listu Krzyckiego do Bony 1535 31/6 Piltarch – odpis Górskiego: „O Crici, ambitio te cogit adulari in faucem. Sed animo cupiditate vacuo plerisque servis scriptis detestaris muliebre hoc imperium et mercatum."

p. 563. „Provisio honoris ac famae Josti Jodoci Decii de male gesta officina monetaria accusati." Crac. 1 Oct. 1535.

p. 569. „Edictum adversus Anabaptistas aliunde pulsos ad Poloniam tendentes." Crac. fer. II die f. translat. s. Stanislai 1535.

p. 580. Erasmus Roterod. Sigismundo regi. „Ut calamum in manus sumpsi Sigismunde rex…." Basileae Id. Maii 1527.

p. 587. Sigismundus Rex Erasmo. bel. Redditae sunt nobis litterae tuae, Erasme doctissime, kalendis Junii scriptae…

p. 588. Erasmus Sigismundo Regi. Basileae, V Kal. Sept. 1528. In tot sudoribus quos praeter valetudinis…

p. 591. Erasmus Petro Tomicio. Basileae, 1528 prid. Kal. Sept. Ornatissime praesul. Accipies orationem a me…

p. 593. P. Tomicki Erasmo. Ex conventu generali Piotrkov. bel. Etsi mihi iam dudum ante eum ex tuis perdoctus…

p. 594. Erasmus Tomicio. Friburgi Br. VI Id. Jun. 1529. Accepi Celsitudinis tuae litteras XX die Aprilis scriptas…

p. 598. Sigismundus Rex Erasmo. Crac. 17 Aug. 1531. Cognovimus traditum esse in contubernium… filium… Sev. Boner.

p. 599. Tomicki Erasmo. Crac. 17 Aug. 1531. Etsi iam dudum nullas a te acceperim…

p. 600. Erasmus Tomicio. Friburgum Br. IV Februarii 1532. Tametsi nihil erat novi quod ad te scriberem…

p. 601. Erasmus Tomicio. Friburgi postrid. Kal. Sept. 1532. Habeo gratiam ut debeo plurimam pro isto in me…

p. 606. Erasmus Severino Bonero Cast. Zarnov. Frib. Kal. Sept. 1531. „Profecti boni cuiusdam et amici generis…

p. 612. Erasmus Tomicio. Friburgi X Martii 1533. Obiurgat me Justus Decius…

p. 614. Tomicki Erasmo. Crac. 25 Aug. 1533. Obiurgatum esse te ab Josto nostro Decio…

p. 616. Erasmus Josto Jodoco Ludov. Decio. Frib. XI Kal. Sept. 1534. Respondeo nunc ad epistolam tuam VI Martii scriptam [illegible]

p. 621. Erasmus Tomicio. Frib. Br. prid. Kal. Martias 1535. Nullum erat argumentum R. praesul…

p. 624. Erasmus [Decio ??] bd. Superioribus hisce diebus quarto die Augusti, is erat Dominicus, accidit Basileae quoddam vere tragicum (zazdrosny Krzysztof Bomgartner zabił swą drugą żonę podejrzaną o stosunek ze sługą, synem, córką 4letnią i sam się rzucił z okna swego domu).

p. 626–632. Tomicius Erasmo. Crac. 20 Oct. 1535.
Festiva tua atque imprimis elegans epistola.... nakoń cu dopisek: Epistola haec Rmi. dni. Eppi Cracoviensis paulo ante mortem suam scripta fuit ad Erasmum quae tamen quia propter nimiam imbecillitatem et vim morbi subscribere eam non poterat non fuit missa. Et omnium epistolarum est extrema.

p. 636–651. Testamentum Petri Tomicki.

p. 673. Andreas Cricius Aepi Gnesn. in vitam Rdi patris Petri Tomicii.... incip. „Petrus Thomiczki Nobilis de domo navis primum Cracoviae deinde Lipsiae post Bononiae et Romae.... życie Gorskiego. — nic błahego, na 1 str.

p. 675–701. „Vita Petri Tomiczki Epi Cracoviensis et Regni Poloniae Vicecancellarii. Nostro Epo Varmien. Authore."
„Petrus de Tomice ex ea familia quae Cymbe gerit insigne claris ortus maioribus...."

p. 703–799. znam wiersze Krzyckiego, Hozyusza, Broderyka etc. na śmierć Tomickiego.

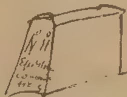
p. 713. Doctmo viro Lazaro Bonamico professori Patavino praeceptori Hosius Stanislaus discipulus. Crac. prid. Non. Febr. 1536. incip. „Memini me tibi paulo ante menses scribere..."

p. 717. Petro Bembo Cardli: Stanislaus Hosius. bd. Antea pudore terrebar quominus aliquid ad te litterarum darem...

p. 721–746. „De Guleta et Tuneto expugnato et rebus a Carolo V Cesare in Affrica gestis – Epla Clogovii Ameri ad Doxanum Consiliarium Ferdinandi. XVIII Kal. Sept. 1535. zdaje się odpis ze współczesnego druku. incip. „Quanta mihi et quam grata te cumfuerit consuetudo...."

16

Zam. F. IV. 145. C. rękopis pap. [?] w. XVI w., 20'5×31'3,
stronic 394 i około 50 kart białych na końcu.
Oprawa pap. 145. k. na okł. TOMVS
VNDE|CIMVS EPISTO|LAR. COMENDA|TICIARVM
tytuł rękopisu.
k. 1. „Tomus Undecimus".
k. 2. „Epistole Petri Tomicki Episcopi
Cracouien. et Regni Pol. Vicecancella-
rii promiscue scripte."
Przeważnie listy Tomickiego
1525–1532.

18 года -го дня.

По билету № требуется:

14 — 2

1177 Nam. F. II. 145. m.

Mss. pap., 21·2 x 30·6 cm., 3ma rękami XVI w. pisany, stron. 684, okładka drewniana, powleczona skórą brunatną z wyciskami wyzłoconymi przedstawiającemi twarze: Salvator. - Petrus. - Paulus. i datą 1540. na okładce Tomus Duo|decimus Literar. Romā|Scriptarum (majuskułami)

k. 1. Tomus Duodecimus.

k. 2. Epistole Sigismundi| primi Regis Polonie et Petri Tomiczki Epi scop.|pi Cracouien. regni Po|lonie Vicecancellarii| de Sacerdotiis Romam| scripte.

i. a. p. 156 i 157. listy Zygmunta I. do Klemensa VII i kard. protektora na marginesach górze dodat. „Stanislaus Gorecki custos plocensis dictavit" i „Gorecki dictavit." listy bd. o biskupstwie płockiem, Erazmie Ciołku etc.

p. 200 i 201. listy Zygmunta I do papieża i Tomickiego do kardynała Sanctor. Quattuor. bd. w sprawie mianowania penitencyarzem u św. Piotra linguae Slavonicae (t.j. Illyricae et Polonicae jak w samym liście) po śmierci poprzedniego, Stanisława z Krzczyc J. U. D. qui pluribus annis in Italicis gymnasiis versatus - prośba prosiwszy poleconego przez sepsa Karbnego Michała z Pacanowa. którego brat potężna ks. Jorski dopisał u obu: „Bernard Vaposki dictavit" i „Vapowski dictavit."

p. 542. list Tomickiego do dra Stanisława Krzczyckiego pewtenyana w sprawie scholasteryi płockiej Stan. Góreckiego, i z listępem:

„Advocavimus ex gymnasio Patavino doctorem legum quem in studio Cracoviensi impensis nostris fovere et tenere volumus ut Institutiones Justiniani Imperatoris primum, deinde leges profiteatur. Quia vero ut scitis pauci apud nos sunt scholares qui non sint clerici et sacris initiati, rogamus vos impetretis Mtis Regie et nostro nomine indultum apostolicum per breve, ut omnibus etiam clericis et in sacris ordinibus constitutis Instituta Justiniani et leges audire in studio Cracoviensi liceat. Cupimus enim ex animo ut hic quoque in Regno nostro iuventus nostra Polona cum in legibus in quibus civilis prudentia consistit tum etiam in aliis ingenuis Disciplinis erudiatur ad quod nos operam et impensam nostram impendere non gravabimur." ...... Dat. in Kielce. Kal. Febr. 1524.

p. 595. List Tomickiego do Bonamica Bodzęcin, 8 Febr. 1535.
"...is tuis ad nos litteris serius respondemus...." i następnie:
Quod in Hosium istum nostrum ~~tuum~~ inerat suaviter effusus
non solum ex litteris tuis verum etiam ex sermone illius
et praedicatione abunde intelleximus fuitque nobis id
gratius quam ut verbis consequi possimus. Probari
tibi mores illius neque ingenium displicere valde
nobis fuit cognitu iucundum. Itaque quamquam antea
quoque fuerit semper nobis commendatissimus tamen
~~tu~~ iudicio hoc de illo tuo commendationeque ista tua
minime vulgari ~~tantum~~ accessit ad nostram in illum
gratiam et benevolentiam, ut augendae illius nullus
iam locus esse videatur, quin etiam quo sit nobis a te
diligentius commendatus hoc adduci minus possumus ut
eum in Italiam remittamus cum praesertim ipse quoque
ita sibi a nobis satisfieri dicat, ut facilius Italiae se
quam nostri desiderium ferre posse affirmet. Secunda
vero negat ille se in Italiam redire cupere, sed te videre
te audire, te praesentem complecti desiderat. Cuius rei cum
in patria ubi tua potestatem futuram speret Italiae se
compotem factum putabit, ubi praesentis tui potestas data
illi fuerit. Nos autem ne spes eum haec frustretur cum oppor-
tunum nobis esse videbitur summo studio contendemus et
elaborabimus."

Brak końca w tym tomie, który ostatnio był wyrwany.
Bardzo ważny tom nie tylko ze względu na mnóstwo oso-
bistości, zwłaszcza itp. personaliów, ale dla historii
kultury, dla stosunków z Włochami itd. Dużo listów
do Erazma Ciołka, dużo dla Łaskiego.

/194/ Sam. T. IV. 145. n.

Mss. pap., 21 x 30·2 cm.; jedną ręką XVI w. pisany. str. lb. 804, oprawa pak 145.k... Na okładce

„TOMVS TREDE|CIMVS EPISTO|LARVM IOANNIS|DANTISCI EPIS.|COPI"

p.t. tytuł. rękopisu:

„Tomus tredecimus | Epistolarum regis | Sigismundi primi | et joannis Dantisci | Oratoris regii |" dopisane ręką tego samego „Per me Stanislaum Gorski Canonicum | recollectarum":

od str. 13 do 22 wyrwane karty.

p. 525. „Joannis Dantisci oratoris Serenissimi Regis et Regni Poloniae ad Clementem VII Pontificem Maximum et Carolum V Imperatorem augustum de nostrorum temporum calamitatibus. Sylva. Bononiae aedita IX Decembris MDXXIX." incip. „Ad lectorem. Quam nova delectant nova lector Sarmata vates Edita in latio carmina nunc placent? Si ... poema". Sylva. Grande Sophocleo quicunque poema cothurno..." kończy się na str. 542.

p. 545-562. Oratio Romuli Amasei in congressu Clem. P. VII et Caroli V Imp. Christiani Bononiae habita Id. Jan. 1530."

Oprócz listów Dantyszka i do Dantyszka pisanych przez króla, i Tomickiego i innych, są tu listy króla i Tomickiego pisane do różnych w sprawach mających styczność z poselstwami Dantyszkowemi.

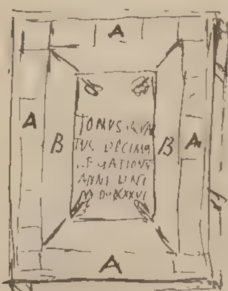
Kończy się tom początkiem listu Gorskiego do Dantyszka - pierwszego - resztą wyrwano.

Tomiciana.

149 13

1. Zał. F. IV. 145. o. — fol. 20·3 × 31·8
okładka wytłoczona, w wycinki, sucha, 3 typy: Scala Jacob, Promissio legis, Idolatria. —
W środku złotem ~~Toma~~

|TOMVS QVAR=|TVS DECIM9|LEGATIONV̄|
ANNI D̄NI| MoDoXXXVI|

Wewnątrz tytuł

„Tomus quartus de-|cimus legationum re=|sponsionum literarum| regiarum..." sub divo Sigismundo primo regni Poloniae| post mortem Petri Tomicii Epi Crac. &| Regni Poloniae Vicecancell. per Joannem Chojen Epum Premislien. actor. et scriptar." „Per me Stanislaum Gorski Crac. &| Ploc. Canonicum in reliquos sex Tomos| annorum consequentium collectarum.

Continet hic tomus annum Dni. MDXXXVI.

Są dwa ~~rodzaje~~ okładki:
1. wycinki na polach A przedstawiają zale-zawne w porządkowaniu następstwie obrazki: Scala Jacob, Promissio legis, Idolatria. — pole B jest szerokie na 2 cm. — Lata na okładce są napisane rzymskimi ~~cyframi~~ cyframi.

2. wycinki na polach A przedstawiają trzy tematy z NT. a mianowicie: Surge et vade, Cape crucem sequere, Ego sum pastor. — pole B jest szerokości 1 cm. — lata na okładce są napisane arabskiemi cyframi.

Nam. F. IV. 145/15.

Tomus quindecimus| legationum responsorum| literarum rerumque| Polonicarum| Sub divo Sigismundo Primo, rege Poloniae| et Joanne Choienski episcopo Cracoviensi regni| Poloniae Cancellario [et Samuele Macieowski Vicecancellario][1] actarum consultarum,| Dictarum scriptarum.| Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem| et Plocensem Canonicum in reliquos sex| tomos redactarum.

Continet annos 1536[2]
1537
1538
1539
1540[2]

Jo Choienski Eps. in anno 1538 absolutis Comiciis regni| Pietrkovie mortuus est. Post eum: Samuel Macieowski| Vicecancellariatum recepit.[3]

Oprawa współczesna w brunatną skórę i deskę. Na oprawie: „Tomus Quatuor| Decimus Rerum| Polonorum.| 1536| 1537| 1538| 1539." ~~karty~~ nlb. w porządku, kilka kurbowani, jedna ręką Załuskiego. 2 porządku tytuł. – następuje 6 kart białych.

1. k. 1. Legatio ad conventum Prussiae Paulo Plotowski Praeposito Varmiensi secretario regio data. – incip. „Post dictam salutem ..... Est quidem S. M. R. gravibus... b. d.
2. k. 2. Sigismundus primus ... consiliariis Regni Poloniae. – incip. „Singulis annis (solemnis consilia) inire de malis regno reique publicae impendentibus.... Vilne 1535" aut 1536 dopisane lecz przekreślone.
3. k. 3b. Legatio ad conventus particulares data. – incip. „Post dictam salutem.... S. M. R. ex quo tempore regni huius gubernacula... b. d.
4. k. 6. Legatio data oratoribus ad comicia Piotrcoviensia designatis.
5. k. 10b Promissio consiliariorum regni facta nunciis militarium in conventu Petricoviensi de obtinenda a Rege executione statutorum. incip. Nos praelati .... Quod cum terrarum nuncii nonnullos articulos..
6. k. 11. Decretum dominorum executionis statutorum. 1535.

---

3 ręką Górskiego.
2 dopisane ręką Załuskiego.
1 [...] na marginesie, ręką Górskiego.

7. k. 11. Decretum consiliariorum conventus generalis ut fiat executio privilegiorum regni priusquam rex iuvenis iuramentum subditis praestet et ut ecclesiae monasteria civitates Prussiae, Gdanum Thorunium privilegia sua in futuris comitiis regni ostendant ac ut iuri communi contraria cassentur.

8. k. 12. Ferdinandus rex Romanorum Sigismundo I. o sprawie moldawskiej. posyła Stefana Clinschicz. – Vinklapnik (?) 1536 20/I.

9. k. 13. Choienski Ioannes eps. Ploc. Ioanni Latalski epo. Crac. Vilnae, 1536 Mart. 23. – O. Horyanu.

10. k. 14. Petrus Opalinski magister curiae sermi. Sigismundi Augusti regis Poloniae Bonae reginae Pol. – Isprugk. 1536 Apr. 8. – o podróży do Włoch i poselstwach od królowej; i o Elżbiecie.

11. k. 16b Petrus Opalinski Sigismundo Augusto. Insbruk. 1536 Apr. 8. (o Elżbiecie.)

12. k. 17b Petrus Opalinski Bonae. Mantuae 1536 Apr. 21.

13. k. 19. Iuramentum Sigismundi Augusti Lituaniis prestitum actum Vilnae in celebri et frequenti procerum et totius militiae magni ducatus Lituaniae feria III in festo s. Marci Evangelistae ante tactum horae tredecimae. Anno domini 1536.

14. k. 19b Praescriptum contrahendi matrimonii inter ... Annam ducem Masoviae et Mgfcum Stanislaum Odrowąż palatinum Podolie. – incip. „Primum omnium Dni. consiliarii quibus datum est negotium...

15. k. 20. Andreas Critius aeps. Gnesn. Bonae reginae. Varsoviae, die cinerum 1536. – o małżeństwie Anny Mazow. – o papierach po Tomickim.

16. k. 20b Idem eidem. Varsoviae 1536 Mart. 1. – o małżeństwie Anny.

17. k. 22. Idem eidem. Lovicii 1536 Mart. 30. – o małżeństwie i sejmie.

18. k. 23. Idem eidem. Lovicii 1536 Aug. 8. – o małżeństwie etc.

19. k. 25b. Idem eidem. Uniejów 1536 Mai 27.

20. k. 26. Idem eidem. Lovicii 1536 Aug. 14. o ruchach mazow.

21. k. 26b Instructio secunda de domina duce Masoviae quae nupserat domino Odrowąsh.

22. k. 27b. Ioannes Latalski epis. Crac. Sigismundo regi Pol. rex tunc ex Lituania redibat, reddita regi in Scheressow 1536. – piękny list o spaleniu się zamku krakowskiego. ręką Górskiego dopisane: Hosius scripsit. i drugiej str. ręką Zaluskiego: „są w poprzedzającym tomie". – 1536 Oct. Cracov.

23. k. 31. Annus domini 1537. „Sub finem anni 1536 inditus fuit conventus generalis regni Cracoviae ad diem omnium sanctorum. Ad eum conventum rex e Lituania venit. Arcem Cracoviensem exustam invenit. Signum id erat seditionis domesticae et comitiorum turbulentarum ac furiose actorum ut in sequentibus apparet." dop. Górskiego. – 4 karty mniejszego formatu, ściśle zapisane włożone – odnoszą się li do sejmu

23–28)
(k. 31–34b listy konwokacyjne Zygmunta I. do senatorów. z Wilna, 1536, 21 Jun. i 20 Aug. oraz consiliariis minoribus (z klauzulą do mazowieckich osobną) z 20 Aug. – k. 32b–34b. Legatio a Regno Lite. ad conventus particulares missa. obszerna i niezłowa. – k. 34b consiliariis primoribus Vilne 4 Oct. 1536 – wrzenie na tyże kancie; 28) Severino Boner castellano Zarnovecensi o pozwanie zamku; Brzeście, 29 Oct. 1536.

29. k. 35. Sebastianus Opalenski custos Posnanien. secretarius ac nuncius regius ex conventu Coleusi. do króla. o przebiegu wyborów i obrad, załącza listę wybranych posłów i polską uchwałę instrukcyę. Koło, 1536 Oct. 1.

30. k. 37b Sigismundus Augustus II rex Poloniae iurat leges iura privilegia immunitates regni conservare et donec vixerit rex pater imperium in regno sibi ipsi non usurpare. 6 Febr. 1536. z 1537

31. k. 39–46b. Conventus regni generalis ad diem S. Martini Cracoviae indicitur qui 82 diebus duravit hoc est a duodecima Novembris 1536 usque ad 2 Marcii 1537. – Concordata consiliariorum cum nunciis terrestribus super postulatis equestris ordinis regni Poloniae. – Quae tamen omnia post longas deliberationes et contentiones in eodem conventu factas ad effectum non sunt deducta. Quia cum rex nonnullis postulatis non assensisset, re infecta conventus est solutus. – z uchwałami i przyzwoleniem lub odmową ... króla.

32. k. 47. litterae regis Sigismundi patris de iuramento filii sui regnicolis praestito. Cracoviae 1537 Febr. 6.

33. k. 48. Iusiurandum rex Sigismundus filius regnicolis praestitit – eod. ...

34. k. 49. Edictum adversus autores famosorum libellorum, Crac. 1536 Febr. 1.

35. k. 50. Contributio czopowe. (rozbaz królewski) 1537 Mart. 28 Crac.

36. k. 52–60. Expeditio belli in Valachos. – zawiera. 36. Lrae primarum restium. Crac. 19 febr. 1537. – 37. Lrae secundarum restium. Crac. 8 Mart. 1537. – 38. Lrae ad capitaneos de publicandis lris restium. 18 febr. – 39. ad exactores. b.d. o pieniądze. – 40. ad abbates. o zapłacenie pensiones annuas et stationes nobis et phisco nro debitas. – 41. tertiae restium lrae. Crac. fer. VI. intra Octavam Pasche. – 42. (k. 55–55b) Constitutiones quomodo nobilitas eundo ad bellum et in castris gerere se debeat. wydane na sejmie, 6 febr. 1537 Crac. – 43. Lrae ad castellanos i 44 lrae ad capitaneos o należytem ogłoszeniu tych postanowień wojennych. Crac. sabb. post Pascham 1537.

45. k. 60. Legatio regia ad ordines Prussiae in comitiis Thorunii congregatis... Aliquot iam annis Serenus Rex... satagens rerum... b.d.

46. k. 61b Responsum a rege datum oratori Ioachimo, Marchionis Brandenburgensis Ioachimo Maltzano. b.d.

47. k. 62b. Instructio data Fabiano Czemae ad Georgium ducem Legnicensem (poselstwo na ślub syna – ...) ...

48. k. 62. Responsum a Sigismundo primo rege Poloniae datum ad legationem Joachimi Marchionis Brandenburgensis. 18 Jan. 1537.
49. k. 63. Legatio a Sigismundo primo Rege Poloniae ad ducem Prussiae Albertum marchionem Brandenburgensem. 5 Marcii 1537. – Thomas Sobocki hanc obivit.
50. k. 65–70b Legatio ad Paulum P. III Thomae Sobocki data in Maio 1537. – obszerna – publiczna i tajna.
51. k. 70b Sigismundus... Cardli: de Gennucis. b.d.
52. k. 71b Sigismundus... Cardli. SS. IV Coronator. Crac. 1538 Apr.
53. k. 72b Instructio eorum, quae Romae per Andream Czarnkowski agi debent. o sprawach osobistych duchownych.
54. k. 75. Joannes Chorenski eps. Crac. Cardli: SS. IV Coronat. Antonio Pistoriensi regni protectori.
55. k. 76. Idem Michaeli de Pacranow doctori. ... – ...
56. k. 77. Sigismundus rex... Paulo P. III. b.d. Cum ordo equestris in regno nostro... o jakimś intruzie na ...
57. k. 77b Idem Antonio cardli: Pistoriensi protectori. o tem...
58. k. 78. kartka włożona; Chojeński do ?? księża ... Crac. 1537 Nov. 16.
59. k. 79. Joannes Chorenski eps. Crac. Cancell. r. Pol. Georgio marchioni Brandenburgensi b.d.
60. k. 80. Informatio dno: Ocziesski ad Caesaream Catolicam Maiestatem Poloniae Regiae et Regnalis Maiestatum nomine data. o sukcesyę Medyolańską. obszerna near i ... dla Bony.
61. k. 84. Joannes Chorenski et Severinus Boner supparius Sigismundo primo regi Poloniae. – dopisek kopisty: „Rex tunc erat in itinere, ibat Leopolim ad castra exercituum contra Valachos." dopisek Górskiego: „Regis Ferdinandi et Valacorum legati agebant Cracoviae. petentes inducias et tractantes cum Joanne Chorensko epo. et cum Bonero in absencia regis poloniae."
k. 85b – 89b białe. – 62. k. 90. Joannes Chorenski eps. Crac. ... regem e castris a Leopoli reversum hac gratulatione in Ecclesia cathedr. Cracoviensi cum [suo] c[l]ero excepit. – incip. „Tanta pietas, religio..."
63. k. 91b Responsum a rege per dnum Samuelem Maciejowski decanum Crac. secretarium magnum.
64. k. 92. Joannes Chorenski... Alberto duci in Prussia. Crac. 1537 Oct. 10.
65. k. 93. Legatio ad Ferdinandum Romanor. ac Bohemiae regem a Sigismundo I Poloniae rege missa in negocio domini Caesianer.
66. k. 95. Legatio ad Joachimum marchion. Brandenb. et ad uxorem eius Hedvigem filiam Regiam...
67. k. 96. Legatio ad Prussiam missa tunc cum Rex esset in castris ad Leopolim. Nicolaus Nipsicz aulicus Regius hanc legationem obivit tercia Sept. Aº Dni 1537.

68. k. 96b. Joannes Chorenski epus... Sigismundo Regi. b.d. queritur a duo nviato ??
69. k. 97b. Joachimus mar. Brandenb., Georgius mar. Brandenb. dux Opolien. Fridericus dux Legnicen. Sigismundo Regi. – Lignica 1537 Oct. 16.
70. k. 98b. Sigismundus rex .... odpowiedź tyM uwagetom. Crac. 1537..
71. k. 99. Joannes Chorenski... Joanni de Tarnow comiti castellano Crac. exercituum regni Poloniae capitaneo generali. – Dum rex esset in castris ad Leopolim haec litterae sunt scriptae. – Crac. 1537 Sept. 3. bez uwagi.
72. k. 100b. Contributio in Prussia 1537. Oct. 26 Crac.
od k. 102 do k. 111 jest inny typ. – Nagłówki pisane inną ręką, inna.
73. k. 102. Joannes Chorenski, Sigismundo de Erberstain (cum Pleen...) regis Ferdinandi consiliario. Vilnae, 1536 Oct. 11.
74. k. 102. Andreas Cricius Sigismundo regi. – Gamratus ad cancellariatum regni Poloniae commendatur – b.d. fuit mos iste semper
75. k. 102b. Joannes Chorenski eps. Crac. Cancell. do ?? Tarnowskiego, incip. „Agnosco singulare studium in me Mgfcae Dnis Vrae.... mojs imiłes?
76. k. 103b Joannes Chorenski... Hieronymo Cardli. Ghinutio. Crac. 20 Nov. 1537. z poleceniem Mozyana etc. dopisca Gorskiego. Notas fuit. i z reklamacyą pieniędzy zbyt wysokiem optatam burgi.
77. k. 106. Joannes Chorenski... Cardli. SS. IV. protectori. 20 Nov. 1537.
78. k. 107. Idem Paulo PP. III. – te same data: o toż samo, tj. oplaty.
79. k. 108. Sigismundus rex Paulo PP. III. P.M. b.d.
80. k. 108b Sigismundus rex Joanni Dantisco postulato epo. Varm. bez incip. Queritur Vblis. Paulus Plotowski... actionem sibi intendisse Guirinum Gallen
81. k. 109. Sigismundus rex capitulo Varmien.
82. k. 109b. Sigismundus rex Ferdinando Rom. regi. b.d.
83. k. 110. Idem eidem. Crac. 28 Jan. 1537. – Redditae sunt nobis Mtis Vrae litterae die 23 Decembris Viennae datae...
84. k. 110b Idem eidem. b.d. incip. Non concedimus Mti. Vrae.
k. 111b – 112b biale. – k. 113. „Annus domini | 1538."
85 – 91b k. 113b – 121b. materyały do sejmu 1538. „Sub finem anni 1537 litterae regiae emissae indicentes comicia regni ad diem S. Trium Regum 1538 Petrcoviae." – 85. List Zygmunta I do senatorów Crac. 20 Oct. 1537. – 86. do senatorów mniejszych. – 87. Nobilitati regni Poloniae. 88. Consiliariis maioribus. incip. Memoria tenet proculdubio... 89. De theloneis et contuberniis opificum tollendis Sigismundus rex Poloniae capitaneis... 90. Legatio ad conventus particulares qui habiti sunt ante conventum generalem Piotrcoviensem pro die SS. trium regum indictum 1537." – 91. Sigismundus rex Gnoso Joanni Gorski notario terrestri Belsensi fideli dilecto. Crac. 20 Oct. 1537.
92. k. 122. Sigismundus rex Lucae de Gorca. b.d. Pro eo amore quo
93. k. 123 – 132. Opis spraw na sejmie piotrkowskim 1538. Gorskiego? ze wzmianką o Kurowskim. Uwagi.

93. k. 133–150. doub. „Decreta et constitutiones publice in Conventu generali / Piotrkovien. pro festo sanctorum Trium Regum. Anni Domini 1538. Consiliariorum Regni et Nunciorum terrarum unanimo consensu facte." Na okładce oraz duży na karcy pod korona: $A, A_2 \ldots A_6$) — (C_6).

94. k. 151–157. Litterae contributionis [in conventu generali] Piotrk. fer. V ante circ. Iuvoc. 1537.

95. k. 157b. capitaneis terrarum Regni. • wybieraniu podatków.

96. k. 158. De valore polonicae ac lituanicae monetae ut in utraque ditione utraque moneta reciprocatur.

97. k. 159. Occlusio viae mercatoribus in Hungariam et Slesiam.

98. k. 161. Edictum ne Poloni vadant extra regno ad militiam externam. in Convent. gener. Piotrkovien. fer. V. ante dominicam Iuvoc. 1538.

99. k. 161b. Proelium et conflictus Polonorum militum cum Valachis ad fluvium Sekerelh. prima februarii 1538. — dopisek: Eo autem tempore, videlicet in Ianuario et februario, comitia Regni generalia in Piotrkow agebantur turbulenter. Sed postquam nunciatum est nostros esse caesos turbae istae sunt sedatae, et de defensione ac ulciscendo hoste solide consultatum. — ...

100. k. 163–166. Querela reipublicae Polonae per Clementem Ianicium

101. k. 166b. Instructio ad conventum particularem Opatoviensem ex conventu Piotrcoviensi 1538. haec legatio missa fuit ad terras Posnaniensem, Sandomiriensem, Lanciciensem Brestensem et Rociensem.

102. k. 169. Sigismundus rex Paulo Pi. III. P.M. b.d. Si fuit aliquando...

103. k. 169b idem Cardli. Ghinucio. b.d. Videmus passim omnes.

104 k. 170. idem Antonio S. IV Cardli. Pistorien. protectori. b.d., wszystkie 3 listy za ...

105. k. 171. Instructio ad coesarem Turcarum Erasmo Ciolek castellano Brestensi data Crac. 7 Mai 1538. — 176. ... ad Bassas, ad Aias bassam, ad Ioannem regem Ungariae.

106. k. 177. Legatio ad Sinodum cleri Piotrcoviae habitam quindecima Mai anno 1538. (chyba fragment, tylko o dostarczeniu pieniędzy).

107. k. 178. Federa inter regem Bohemiae Ferdinandum et regem Poloniae Sigismundum eorumque regna et dominia inita per consiliarios et legatos utriusque regni conducta 7 Iunii 1538.

108. k. 184. Legatio de nupciis confirmandis inter Sigismundum regem Poloniae et inter filiam Ferdinandi Romanorum regis. data Ioanni Dantisco Epo Varmiensi et Ianussio Latalski pal. Posnan.

109. k. 186b Sigismundus rex Ferdinando Rom. Regi.

110. k. 187. Mandatum et plenipotencia oratoribus data ad omnia concludenda in negocio matrimonii. — 187b promissio regis ... de ratihabitione matrimonii. — 188. — Ioanni Dantisco (o ...).

111. k. 189. Contractus de matrimonio inter regem Poloniae et filiam regis Ferdinandi. Wratislaviae, 1538 Jan. 16.

112. k. 192^b Oratio de nuptiis inter serenum Dn. Sigismundum II regem Poloniae et inter filiam Ferdinandi Roman. Regis. / Hanc ~~legationem~~ oratorem Dn. Joannes Chorienski eps. Crac. R. Pol. cancell. sibi paraverat, volebat enim ipse legationem hanc obire, verum morte preventus non obivit. Alius legatus maius hoc mandatum fuit, ordelicet epo Varmiensi et palatino Posnaniensi.

113. k. 197. Verba promeratoris itp. formułki zaślubczana.

114. k. 197^b list pasterski Gamrata. Pułtusk, 20 Jul. 1538.

115. k. 199. Sigismundus rex Ferdinando Rom. regi. 1538 Aug. 19 Crac.

116. k. 203. Oratio ad Sigismundum Augustum regem Poloniae habita in exceptione eius per canonicos Cracovienses in reditu ab exercitu.

117. k. 205. Oratio ad Petrum Gamratum epum Crac. in eius receptione ad Ecclam. Crac. dicta per dnum Samuelem Maciejewski decanum Crac. in aede divae Virginis in foro Crac. in vig. Sim. et Judae aptorum: sabato, que fuit 26 Oct. 1538.

118. k. 207. Sigismundus rex Landgravio Hessiae. b.d. Schilingi czas Cra

119. k. 207. Idem Joanni regi Ungariae. 11 Dec. 1536.

120. k. 207^b Legatio a Sigismundo rege Poloniae ad Joannem regem Hungariae eiusque praefectos, item ad capitaneos regis Ferdinandi in Ungaria. Data Joanni Lutomirski aulico.

121. k. 208^b 1537 Sigismundus rex Georgio monacho epo Varadien. thesaurario Ungariae. b.d. — Od k. 118–121 zdają się i innej pobrzy bole, pochodzić. podobnie jak nn..... naglówki wiersz, i są to nowy zapewne z 1536. kartespuych końba kart zostało wydartych – przeszpieć zaluskim

k. 209 biała. — k. 210. „Annus domini 1539. Sub finem anni dni 1538 Indicta fuerunt comicia regni in Piotrkow ad diem S. Andreae Apostoli. Verum cum rex propter aegram valetudinem ire illuc non posset, comicia ipsa Cracoviam ubi decumbebat transtulit, invitis consiliariis maioris Poloniae qui credebant non regem aegrotare, sed consiliis Bonae reginae commutationem ~~hanc~~ comiciorum fieri. Lente igitur ac segniter Cracoviam conveniebant. Nonnulli vero consiliariorum et nunctii nobilitatis in Pyotrkow venientes cum duca de Gorca epo Cuiaviensi substiterant. Vigesima tandem die Decembris sequentis rex aeger vix cum octo consiliariis Minoris Poloniae consultare coepit. Quamobrem regni ac proteri consiliarii isti et per litteras et coram obiurgati sunt a Regina.

122. k. 216b. Orac. conventuales. (materyał pudsejmowy) do k. 216. – listy królewskie do senatorów, starostów i instrukcya na sejmiki. wszystko z daty Cracoviae 7 Oct. 1538.

123. k. 217. Bona regina Lucae Gorka epo. Crac. 23 nov. 1538.

124. k. 218b. Oratio initio conventus in senatu praesentibus terrarum nunciis in prima sessione dicta per Samuelem Maciejowski Decanum Cracoviensem. „Poniewasz asz do tych czassow...“ 3½ kart po polsku – ciekawa bardzo propozycya królewska na sejm.

k. 222 vacua. – 125. k. 223–228. ~~Statuta~~ in conventu generali Cracoviensi condita consentientibus regni ordinibus. (po łacinie Martyk. łacińskim a po polsku sam tradukat.)

126. k. 229.–232. Pax cum Stefano Voiewoda Valachiae. – punktacye

127. k. 233–260. układy z Ferdynandem o sprawy węgierskie na sejm 1539. – 1. Responsum a Sigismundo rege oratoribus Ferdinandi. – 2. Sigismundus rex Ferdinando regi. Crac. 1539 Mart. 24. – 3. Legatio a Sigismundo rege ad Ferdinandum regem Joanni de Tenczyn cast. Voinic. Marsch. curiae Regiae, et Joanni Vilamowski cantori crac. secret. regio data. 22 mart. 1539. 4. Sigismundus Rex Gabrieli, Stephano, Emerico, Antonio Drugethis de Humenna (Homonay?). – 5. Sigismundus Rex Joanni de Tenczin et Joanni Vilamowski oratoribus. 26 Apr. 1539. – 6. idem Ferdinando regi. 26 apr. 1539. – 7. Responsum a Ferdinando Rege Joanni de Tenczin et Joanni Vilamowski Pragae data. 8. Concordia et pax inter Ferdinandum et Joannem reges super regno Ungariae. Varadini in f. bti Matthiae apli a° dni 1538.

128. k. 261. legatio a Joachimo Marchione Brandeburgen. et ab Hedvigi eius uxore ad Sigismundum primum regem Pol.

129. k. 263b Contractus matrimonii inter Isabellam filiam regis Pol. et Joannem reg. Ungariae.

130. k. 267b Oratio conclusio matrimonio dicta per... Samuelem Maciejowski epum Chelmensem vicecancellarium. – i 2ga mowa Maciejów. 131. k. 270b. Instructio data legatis ad Joannem regem Hungariae cum sponsa missis. (Deduxerunt autem illam Stanislaus Tarło epi Premisliensis. Petrus Opalenski castell. Gnesnen. idem curiae Megr. regis summarius.

132. k. 272. Sigismundus rex cardli de Ghinucciis. Crac. 7 Mart. 1539.

133. k. 272b. idem cardli Pistoriensi. z tejże daty. oba za Izdbienskim.

134. k. 273b. idem Paulo PP. III. 7 Mart. 1539. o kanonizacyi św. Jacka. Memoriis nos.

135. k. 274. idem eidem. Crac. 10 mai 1539. Itsi non necesse est...

136. k. 275. idem Stephano voievodae Valachiae. 12 Mart. 1539.

137. k. 275b–279. Poselstwo Jakóba Wilamowskiego do Sulejmana (po polsku) i do Zapolyi (po łacinie). listy królewskie do oku 29 Mart. 1539. Wilamowski powrócony od Turków natychmiast został postany do Zapolyi.

138. k. 279b. Sigismundus Rex Antonio cardli Pistoriensi. 1539 Apr. 2.
139. k. 280. idem Petro Lando duci Venetiarum. 1539 Apr. 3.
140. k. 281. idem Ioanni aeppo. Gnesnensi. 1539 Apr. 3.
141. k. 281b idem Ludovico com. pal. Rheni et Ioachimo Branden. 1539 Apr. 9.
142. k. 282b. idem Alberto duci in Prussia. 1539 Apr. 17.
143. k. 283b. idem Christiano regi Daniae. 1539 Apr. 17.
144. k. 284b. idem Ioachimo march. Brandenburg. 1539 Mart. 6.
145. k. 285. idem Alberto duci in Prussia. 1539 Mart. 6.
146. k. 286b idem ad electores imperii. De expeditione Caesaris Turcarum, 1539 Apr. 21
147. k. 289. Henricus VIII rex Angliae Carolo V caesari, Regibus populoque Christiano salutem et concordiam. De Synodo Vincentina. VI Idg Apr. 1539. Cum uncha prithan
148. k. 293. Sigismundus rex Paulo PP. III. 1539 Apr. 29. Eae nunc sunt regni
149. k. 293b. idem cardli Antonio SS. IV Coron. protectori. O turbach i listownym
150. k. 294. idem eidem. 1539 Mart. 6. za Hozyuszem pnecin sculbeleur:
151. k. 295b. idem Alberto duci in Prussia. 1539 Mai 7.
152. k. 296. idem Stephano voievodae Valachiae. 1539 Mai 12.
153. k. 296b. idem Ioanni Latalski aeppo Gnesnensi. 1539 Apr. 10.
154. k. 297b. idem Ferdinando Roman. regi. Crac. 1539 Mai 13.
155. k. 298b Hieronimus de Lasko Ioanni com. a Tarnow. Vienna Mai 14. 1539.
156. k. 300b. Legatio ad Ioachimum mar. Brandenburg. 12 Marti 1539 missa, quam Stanislaus Laski obivit.
157. k. 302. Stanislaus Laski cast. Premanten. Sigismu. regi; b. d. odpowiedź kobi, berlei.
158. k. 304. Sigismundus rex Petro Gamrat. Crac. 1539 Iun. 1. O sławach z synodu.
159. k. 304b. idem Iacobo eppo Wratislav. Crac. 1539 Iun. 7.
160. k. 306. idem eidem. Crac. 1539 Iun. 10.
161. k. 307. idem Isabellae Ungariae reginae. 1539 Iun. 18 Crac.
162. k. 307b. idem Ioanni Ungariae regi. 1539 Iun. 19. Crac.
163. k. 308b. idem Ferdinando Romanorum regi. 1539 Iun. 19.
164. k. 309. idem Camenecensi, Haliciensi et Trebovlien. capitaneis. 1539 Iun. 23.
165. k. 309b idem Lucae de Gorka epo Vladisl. 1539 Iun. 23 Crac.
166. k. 310b. idem consiliariis regni primoribus. 1539 Iul. 2. Qui ad Sermum Dnum.
167. k. 312. idem consiliariis terr. Prussiae. 1539 Iul. 6. Quod comitia non sunt habita.
168. k. 312b. idem Ioachimo march. Brandenburg. 1539 Iul. 6.
169. k. 313. idem Iacobo epo Wratislav. 1539 Iul. 8.
170. k. 314. idem Ioanni Hungariae regi. 1539 Iul. 8. Cracoviae.
171. k. 315. idem Ioanni a Tarnow cast. Crac. 1539 Iul. 10.
172. k. 316b. idem Alberto duci Prussiae. 1539 Iul. 18 Crac.
173. k. 317b. idem Ioanni dylcis(?) de Lasko canonico Patavien. 1539 Iul. 18.
174. k. 318b Responsum Sigismundo oratori regis Ferdinandi datum Cracoviae 7 septembris.
175. k. 321. Responsum nuncio Ioannis regis Ungariae datum a Sigism. rege.

176. k. 322. Sigismundus rex Ferdinando regi. 1539 Jul. 22.
177. k. 323. idem Andreae de Gorka castell. posn. 1539 Jul. 31.
178 k. 323b idem commissariis ad Glogovien. conventum deputatis. 1539 Aug. 16 Cracoviae.
179. k. 324. Sigismundus rex Hieronimo Zieliclawski. 1539 Aug. 5.
180. k. 324b idem palatinis Culmensi et Marienburgensi, castellano Elbingensi et Stanislao Kostka thesaurario terr. Prussiae. 1539 Aug. 5. i mandatum bannitionis na owego Hieron. Zielisławskiego, na którego się Gdańszczanie skarżyli.
181. k. 326. Sigismundus rex Cardli Antonio SS. Quattuor. w polecaniu pakingo Ukhacego Jordana, który po t dworch zan bieżęfem kater zo stać. — Gorsbi dopiąnął się o indignam postulationem. vir erat indignissimus. 1539 Aug. 6.
182. k. 326b. idem Paulo PP. III. w tejże sprawie.
183. k. 327. idem commissariis ad conventum Glogoviensem deputatis. Crac. 28 Septembris 1539.
184. k. 328. idem Joanni de Tarnow et Petro Kmitae. 1539 Aug. 7.
185. k. 328b idem Achario Cemae cast. Gedanensi. 1539 Aug. 7.
186. k. 328b idem civibus Gedanensibus. 1539 Aug. 7.
187. k. 329 idem Paulo PP. III. 1539 Aug. 12. za Sebastyanem Branickim
188. k. 329b. idem cardli Antonio SS. Quattuor. 1539 Aug. 12.
189. k. 330. idem Paulo PP. III. 1539 Aug. 12 za Samuelem Maciej. na Chełmską
190. k. 330b. idem Cardli Antonio SS. IV. — Aug. 12.
191. k. 331b. idem Paulo PP. III. Aug. 12. za Janem Wilamowskim na Kamień.
192. k. 332. idem civibus Vratislaviensibus 1539 Aug. 13.
193. k. 332b. idem Joanni de Tarnow et Petro Kmita. 1539 Aug. 16.
194. k. 333. idem Sulejmano Turcar. imperatori. Crac. 1539 Sept. 2.
195. k. 333b. idem Ferdinando Rom. regi. Crac. 1539 Sept. 13.
196 k. 334. idem Joanni Wilamowski epo Camenecen. et Petro Kmita pal. Crac. — 1539 Sept. 26.
197. k. 334b. Joachimus marchio Brandenb. Sigismundo regi. Soaberga, die Jovis post festum s. Aegidii 1539. ważne te listy o zmianie wiary.
198. k. 335b. Sigismundus rex Joachimo marchioni Brandenburgen. socer genero salt. Crac. 1539 Sept. 26. o zmianie wiary.
199. k. 338. Sigismundus rex eidem. 1539 Nov. 15 o zmianie wiary.
200. k. 339. idem Hedvigi march. Brandenb., filiae, uxori Joachimi marchionis electoris. fer. IV ante f. s. Stanislai ~~1539~~ 1540. Pełny list o zamienionej zmianie wiary Joachima męża jej.

cen
Sa
un
pen
Vic
Kno
Vi
re
Joa
ora
da

201. k. 340b. Sigismundus rex Alberto aeppo Moguntino. 1539 Dec. 6.
202. k. 341b. idem Joanni Hungariae regi. 1539 Oct. 8. 26
203. k. 342b. idem eidem. Oct. 10.
204. k. 343. idem Cardli Antonio SS. IV. 1539 Oct. 11.
205. k. 344b. idem Rigensibus. 1539 Oct. 11.
206. k. 345b. idem Paulo Pp III P.M. Etc deliberatum mihi et. 1539 11/X.
207. k. 347. idem Hermanno Mgro Livoniae. 1539 Oct. 11.
208. k. 347b. idem Ferdinando regi. 1539 Oct. 12.
209. k. 348. idem eidem. 1539 Dec. 6.
210. k. 349. idem Joanni Wilamowski novato Epo Camen. 1539 Oct. 20.
211. k. 350. idem Joanni a Tarnow et Petro Kmitae 1539 Oct. 29.
212. k. 350b. Suleiman Turcorum impr. Sigismundo regi.
213. k. 351. Sigismundus rex Suleimano imperatori 1539 Nov. 12.
214. k. 352. Sigismundus rex Alberto duci Prussiae. Crac. 23 Dec. 1539.
215. k. 353. Responsum Rmo. dno. Francisco de Frangepanibus aeppo Colocensi serenissimi dni. Hungariae regis legato datum Crac. d. 27 Nov. 1539 per dnum. Samuelem Maciejowski Vicecancellarium. k. 355. eidem publice responsum.
216. k. 356. [bez tytułu] mowa Frangepanusego posła. Zostawiono miejsce na tytuł.
217. k. 358 Legatio ad Ferdinandum Romanorum Ungariae Bohemiae regem missa.| Rmdo dno. Joanni Vilamowski epo Camenecensi designato data die mensis penultima Decembris 1539. Is Romam vadens in altera legatione hanc Viennam descendens coram Rege Ferdinando dixit.
218. k. 362. Responsum ad praecedentem legationem a rege Ferdinando Dno Joanni Vilamowski epo Camenecen. datum. Quod responsum ipse dns. Vilamowski perscripsit misitque in Poloniam ad Regem, solus vero recta ad summum pontificem cum altera legatione profectus est.
219. k. 366b Sigismundus rex cardli Ghinutio. Crac. 30 Dec. 1539.
220. k. 367. idem cardli SS. IV protectori. tąż data. – k. 367b vacua.
221. k. 368. legatio ad summum pontificem Paulum III | data Rmo dno Joanni Vilamowski epo Camenecen. designato. die penultima m. Decembris 1539.
222. k. 370b Breve Apllicum. per Joannem Vilamowski epum Camenecen. oratorem allatum.... Venit ad nos cum litt..... Romae ap. S. Petr. 23 Apr. 1540.
223. k. 372. Sigismundus rex Paulo Pp. III P.M. Vilnae 25 Jul. 1540.
224. k. 372b. idem cardli SS. IV. Vilnae, 24 Jul. 1540. tu...us promisso ...
225. k. 373b idem Ferdinando Rom. regi. Crac. 1539 – ... ... Memoria
226. k. 374b Ferdinandus Rom. rex Sigismundo regi. Viennae 19 Nov. 1539.
227 k. 375b Sigismundus rex Ferdinando Rom. regi. Crac. 1 Dec. 1539.
228. k. 376b. idem Carolo V imperatori. Crac. 30 Oct. 1539.
229. k. 378. Legatio ad caesarem Turcarum litterae scripta dno Sobocki data 22. Decembris anni 1539. ~~do poblem~~
230. k. 382. litae caesaris Thurcarum quas Sobocki orator ab eo attulit.

231. k. 383. Responsum quod Sobocki a Turca attulit, po polsku. odpowiedź banów i urzędników. ostatni ustęp, że Turcy nie wiedzą co się stało z J. Szymonem Bielskim który i przyjęty do [illegible] powiedł.

232. k. 385b. Sigismundus rex Solimano caes. Turcarum, Vilnae, 10 Jul. 1540.

233. k. 386. 393?? Legatio ad regem Joannem Hungariae Magnifico Petro Kmita de Wisnicz pal. et capitaneo Crac. regni Pol. marshalco ultima Dec. 1539.

234. k. 394. Summarius dotis et contradotis Serenae dnae Isabellae de Hungaria per Serenum Dnum Joannem regem Hungariae 22 febr. 1540.

235. k. 396. Sigismundus rex Isabellae reginae Hungariae. Crac. 14 Apr. 1540.

236. k. 397–398. Renunciatio omni iuri et successioni ... Formula renunciationis arcium pro regiali Mte confirmandarum ... Instructio Joanni Ocieski decano Cracoviensi ... inne akta do małżeństwa Izabelli – bez wagi.

Na karcie 398mej (według jednej numeracji 654, według drugiej 921) kończy się dziś ten tom. Niektóre zapewne karty następujące wyrwano jeszcze przed Załuskim, który na wewn. str. tylnej okładki wszędzie [illegible] tego tomu wyjmował. –

Tom ten jest jakimś zlepkiem bitku oderwanych fragmentów – niezupełnie [illegible]. – Na dolnym brzegu napisane ręką XVI w. „N. 15 | 1537 | 1538 | 1539" z czego wnosić można, że tomy były ustawione w ten sposób [rysunek]. – Czy okładka należy do tego tomu? Na niej „quatuordecimus" a tom sam zaznaczony jako 15...? Zdaje się że tak, bo oprawa bardzo współczesna.

151 Nam. F. IV. 145. q.

Rkp. pap., 20·5 x 31·3 cm., 3ma rąk. pisany XVI w. stron 831 oprawny jak 145. k. na okł. TOMVS QVINDE|CIMVS RERVM| POLONARVM|1540|1541.

„Tomus Sedecimus| legationum respon|sionum literarum| et rerum Polonarum| Sub divo Sigismundo primo rege Poloniae| Et Samuele Maciejowski Episcopo Cracoviensi| Regni Poloniae Cancellario actarum et accep|tarum| Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem et| Plocensem Canonicum collectarum| ~~Contract~~ annos 1540|1541."

Należy skonstatować powód różnicy między okładkami a tytułami [illegible].

i.a. pag. 72. do listu Zygm. I. do kantora [illegible] notatka autorstwa oryginalnie Górskiego ręką kopisty:

Quia iste Praepositus habuit pecuniam paratam Archiepiscopus Gamrath, prodigus homo, gulosus, luxuriosus, stultus volens hac pecunia praepositum spoliare ex non causa fecit causam. Suggessit ac subornavit in illum avaritiae suae architectos Vilamowski et Goltkowski versutissimos servitores suos. hi calumniati sunt illum et ne [citatus] compareret deterruerunt et sic circumventum spoliarunt. Multorum hic praepositus praeda fuit Archiepiscopus vero invasit eum duobus millibus floren. Mille vero florenos expendit [praepositus] in reliquos qui eum Archiepiscopo reconciliabant. [Rex id nesciebat. Regina ~~eius~~ praedae erat particeps. Maciejowski Eps. Cancellarius has praecedentes litteras scripsit.] Podkreślone = ręką Górskiego dodane lub poprawione. List jest Crac. 1540 Jan. 10.

Dużo w tym tomie Valachicow po polsku.

pag. 240. Sigismundus Rex Iacobo de Buczacz Epo Ploc. Fr. Ioannes Lasky presbiter Luteranus hereticus uxorem duxit beneficia eius vacant. — O beneficjach Łaskiego mowa. Perlatum est ad nos Ioannem a Lasko nescimus quo spiritu ductum vitae genus commutasse atque ad uxorem ducendam appulisse... 1540. Dat. 4 Aug. 1540.

Nam: F. IV. 145. r. +10 (bo 423-432 podwójnie)

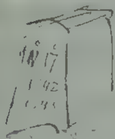
Mss. pap. 205 x 313 mm, 2ma rękami XVI w. pisany, str. lb. 715, okładka: Ego sum pastor, Cape concem sequere, Surge et vale, na okładce

TOMVS SEDECIMVS RERV. POLONAR. 1542 | 1543.

Tytuł mss.

Tomus decimus septimus | legationum responsorum | epistolarumque ac rerum polonicarum | sub divo Sigismundo primo rege Poloniae | actarum ac scriptarum: Samuele Maciejowski Episcopo et cancellario Cancellariatum | obtinente Stanislaus Gorski Cracoviensis et Plocensis | Canonicus recollegi et in hunc tomum | redegi |

Continet annos 1542 1543.

i. a. p. 490-510. Constitutiones in conventu generali Cracoviensi factae. Anno domini M° D°° XLIII° XI Aprilis. po polsku obiernu. pierwszy artykuł: O zjednoczeniu z koroną państw księstwa wielkiego litewskiego, pruskiego, Oświęcimskiego i Zatorskiego. — p. 514-517. Articuli Masoviensium per regem etiam in eodem conventu approbati - po polsku - pierwszy artykuł. artykuł o pieczętowaniu pozwów.

p. 555. Elisabetae Reginae invitacio. per Gauratum. Cromerus Hosianam abbreviavit. Incip. „Serma princeps. Jucundius dictu est quam cupide Sermi principis nui..."

p. 563-582. Epitalamii Sermo regi Poloniae Sigismundo Augusto a Clemente Janicio poeta laureato vita iam functo scripti, editio posthuma (odpis drukiu) pióra Maciejowskiego p Jana Antonina i Augustyna Rotunda.

p. 601-664. Clarissimi Baronis Ioannis Ostrorog utriusque Doctoris monumentum — niejaki dalszy ciąg tytułu, ręka bez tytułu: Pro comitiis generalibus Regni sub rege Cazimiro pro reipublicae ordinatione congestum. — (Niegnera tekst, że pierwszy tom. cf. Pawiński)

p. 665-691. Respublica polona proceribus Poloniae in conventu Cracoviensi congregatis salutem. — Is conventus habitus erat ineunte anni 1543.

p. 700-799. materyały do kwestyi skarbowo-wojskowej.

153 Nam. F. IV. 145. 3. 28

k... pap. 20.5 x 31.5 cm, 2 ..a ... w. ... 663, ... biatym – oktadka jak 145. 1.

TOMVS DECIM9 | SEPTIMVS RERV | POLONARVM | 1544 | 1545 | 1546 |.

Tytuł mss.

Tomus decimus octavus | legationum responsionum | etc., sub divo Sigismundo primo rege Poloniae | Samuele Maciejowski Episcopo Cracoviense Cancellarium | acuit. actarum scriptarum | Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem et Plocensem | Canonicum collectus |

Continet annos 1544
1545
1546.

p. 297. Annus domini 1545
p. 381. Annus domini 1546.
p. 393 – 415. „Postulata nobilitatis totius regni Poloniae a rege in Conventu Cracoviensi 1545 celebrato

Quorum executio et tunc et antea in praeteritis conventibus petebatur per nunctios equestris ordinis.

Incipit: Naprzód aby Król J. M. wedle dawnego zdania i unijej granica, litewską, mazowiecką, pruską, zatorską, oświęcimską zawżdy ku jednostajnym ... ku ... służbie wojennej...

Bardzo nowa ważna dla sprawy egzekucyi – ... quaae ?!

Na wszystkich tomach Tomicyanów tego zbioru ... Działanie na ... stronach oblatki notował ważniejsze miejsca etc. czasem na odwrotnej białej karcie pisał np. Wielkim był Zygmunt I. ... Bona, wierna, ... itp. Uwagi – na tym tomie wymieniłem najważniejsze, a w ostatniej białej karcie ... napisał:

„Od roku 1833 zajmowałem się w Bibliotece publicznej „Drukarze tęskni..."

[52] Nam. F. IV. 145. t.

Rkps. pap., 20.5 x 31.3 cm, Znaczeniem XVI w. (XVII w. końcu) / oprawa skórz. 528 – oprawa jak 145. r.

TOMVS DECIMVS 9 | OCTAVVS REG | POLONARUM | ANNORUM | 1547 | 1548.

tytuł mss:

Tomus decimus nonus | legationum responsorum | literarum rerumque | regiarum | Sigismundo primo rege Poloniae imperante | Samuele Macieowski Episcopo Cracoviensi Cancel | lariam gubernante actarum, dictarum, scriptarum | conscriptarum | Per me Stanislaum Gorski Cracoviensem et | Plocensem Canonicum collectarum |

Continet annos 1547
1548.

i.m. p. 146 – 160. Wypisanie artykułów doległych koronnych o które rycerstwo koronne w obec wszytcy króla jego miłości prawnie prosi, jako przed tym tak i teraz aby się im nieodwłoczna executia stała na sejmie piotrkowskiem roku 1548. – Do Zygmunta I. na sejm, który był ofrawan przeciw na św. Mikołaja w 1547 – qui usque ad diem Februarii anni sequentis 1548 productus fuit. Podano na tym sejmie te desiderata, gravamina, multa etiam indigna contra regem contra reginam a nunctiis ex suggestione consiliariorum per eosdem nunctios dicta sunt – żeby król abdykował na rzecz syna etc.

p. 337 – 396. – Oratio Stan. Orzechowski habita in funere Sigismundi (odpis z weneckiego wydania)

p. 397 – 442. Oratio Martini Cromeri Can. Crac. in funere Sigismundi primi regis Poloniae 1548 – Scripta non dicta. Intemperantius fortasse

p. 443 – 449. Sts. Orzechow. Rutheni Jacobo Przyłuski dicto, de genere, Notario Petri Kmitae palatini Cracoviensis literarum. Illustrissimi

p. 451 – 514. Sermo in funere Sigism. primi Regis Pol. habitus per Samuelem Macieowski Epus Crac. Regni Pol. Cancellarium.

p. 514 – 528. ręką XVII w. odpisy – listu Jana Piotra Caraffy (post. Paul. IV) do Ochina z druku (Hist. Jos. Silvi Bitantini de Cleric. regular. fol. 213 –) oraz niezakończona list „Ad Stanislaum Hosium S.R.E. Cardinalem”

epistola unius canonici Cracoviensis ~ recipi. Cogitato ex
Ctis Dni Kutzborski voluntate Vrae Kmae Dlaniu. S. poprostu
list gościnnego do Morzyna z obrázpuyu oprocz kleru folsbaga
kraa kadea. —

Mss. pap., 20·5 x 32 cm., ręką wieku XVI w. pisany, kk. 280, oprawny w deskę obciągniętą ciemno-brunatną skórą, okładka ozdobna, na niej w środku złotem w kole Bogorya i S. J. C. C. – wyciski suche: Spes, Iustitia, fides i inne. Tylna strona okładki cała w wyciskach.

Na dolnym brzegu napisane: Primus tomus | Actionum Regiar | Continet annos | 1507 | 1508 | 1509 | 1510 | 1511. ręką XVI w.

Tytuł mss. Epistole, legationes responsa, actiones, res geste

Serenissimi principis Sigismundi eius nominis primi, Regis Polonie et Magni Ducis Lituanie Russie, Prussie, Masovie Domini.

Sub Reueren. Mathia Drewiczki Episcopo Premislien. Petro Thomiczki, Joanne Choienski, Samuele Maciewski Episcopis Cracovien sibus. Cancellariis regni Polonie scriptae.

Per Stanislaum Gorski Cracovien. et Plocen. Canonicum eiusdem Petri Thomicii, post Serenissime Bone Sfortie Regine Polonie Secretarium, collecte et in Thomos viginti septe digeste

Sigismundo ipso rege annis Quadraginta res Polonas ac Lituanas iusto ac moderato imperio administrante

Quarum primus hic Tomus est

Continet anno domini 1507 1508 1509 1510 1511.

Na wewnętrznej stronie okładki ręką XVIII w.

NB. Ad ~~hoc~~ hoc opus spectant Philippi Callimachi scripta quae ille sub Casimiro Sigismundi patre et sub Johanne Alberto regibus agens in Polonia conscripserat ipse Florentinus. Item Joh. Laski Cancellarii Regni litterae legationes responsa et aliae id genus expeditiones et scripta. – Item Johannis Dantisci Episcopi Varmiensis Opuscula i

Poniżej ręką Janockiego: Sełai, poniżej obrachował 1780 – 505 lata

NB. Tomus ille Cracoviae 1751 ab Andrea Zaluscio Episcopo Cracoviensi a vidua alicujus advocati comparatus fuit. Postquam tomi aliqui compactori librorum a vidua illa venditi iam compacturis librorum adhibiti fuerant. Episcopus jacturae illius nunquam sine flentibus oculis recordabatur.

k. 2. Stanislaus Gorski Cracoviensis et Plocensis canonicus senatoribus regni Poloniae. Collegi vobis, senatores, ... Datum Cracoviae die octava Mensis Septembris Natalis mei anno Christi nati Mo Do LXVII° Etatis meae 78.

na wewn. str. tylnej okładki notatka Ossolińskiego i u samego dołu notatka: Żegota legit notavit 1837 1/9

Co do treści pokrywa się zapewne z którąś księgą, iż według nich - napisał idą legacye do Wołoszy etc., potem Commentarius anni 1506 i 1507.

---

156 Aam. F. IV. 146. 2.

format śr. ćwiartki. kk. 1-342.

Tytuł Tomus sextus Episto|larum legationum re|sponsorum actionum|et rerum gestarum| Serenissimi Principis Sigismundi primi| Regis Poloniae et Magni ducis Lithuaniae|

Continet annos 1522/1523 i stampilia Karuzowskiego.

k. a. do karty tomiku do tułowia górna część. pozn. stary niedawnej notatka ręką Górskiego stwierdza:

"Superbus hic dominus erat in cultu pompa ac magnificencia domestica ad ostentandum divicias suas sed male partas. Armatura apud eum nulla: sed usura cum Iudeis infinita. Melior mercator ac foenerator erat quam bellator. Ad bellum meticulosus. alioqui cupidus sui parcus ac tenax adeo ut ne casuro regno vel uno nummo adiutor esse voluerit. Contributiones publicas ex bonis suis nunquam in publicum aerarium intulit, sed semper a rege etiam flendo impetratas in rem suam et in usuras vertit. Hostilem gladium nunquam vidit. Regnum affectavit. In conventibus semper turbas per subornationem nunctiorum terrarum ciebat. Alibi plura."

Dużo kart pomyrywanych 119, 154-159, 287-291, 343 sqq.

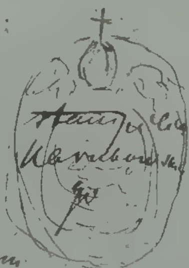
157 Naru. F. IV. 146. 3.

format, oprawa etc. tak samo. kk. 2–317. Dużo kart wyrwanych, zniszczone w połowie zgniłe.
karty tytułowej (1) niema – wyrwana zapewne dla stampilki Karnkowskiego – na grzbiecie dolnym:
Octavus tomus | Actionum regiar. | Continet annos | 1526.
Zwykle w tym tomie niema – De confluxu Ungarorum – Uwaga wszelka sprawa Dantyszka listy.

158 Naru. F. IV. 146. 4.

format etc. zwykłe. – kk. 1–194, liczba białych na końcu.
Tytuł mss. Tomus nonus epistolarum legationum responsionum et rerum gestarum Serenissimi Principis Sigismundi primi Regis Poloniae Magni Ducis Lithvaniae. /

Continet annum unum 1527.

przekreślone na poprzek trudno było wyczytać. – Ex libris fratris Ludovici Elbing Minoris Conventualis pro Conventu Cracoviensi S. Francisci minorum Conventualium. – emi Cracoviae 1747. 16 maj Ja Załuski Rh mp.

159 Naru. F. IV. 146. 5.

format etc. zwykłe. kk. 1–205. wyrwane 2–6 i 179–180.
k. 1. Tytuł mss. Tomus undecimus Epi|stolarum legationum| responsorum rerumq| gestarum| Serenissimi Principis Sigismundi primi| Regis Poloniae et Magni Ducis Lithuaniae| Continet unum annum 1529| stampilka Karnkowskiego|
Dużo brakuje kart powyrywanych..

160 Nam. F. IV. 146. 6.
format ćw. zwykłej kk. 7–256. wyrwane 1–6.
na dolnym brzegu Duodecimus | tomus | actiorum regnorum |
Continet annum | 1530.
i. a. k. 87–95. Ioannis Dantisci ... Sylva. Bononiae 9/III 1529.

---

161 Nam. F. IV. 146. 7.
format ćw. zwykłej. kk. 341.
Tomus quindecimus epi-|stolarum legationum | respon-
sorum et rerum | gestarum | Serenissimi Principis
Sigismundi primi | Regis Poloniae et Magni Ducis Li-
thuaniae | Continet annum domini 1534. | Stampilka
Narubowskiego | obok niej maleńka pieczątka
czerwona z łodzią i literami J. T. (zapewne Jan Tomicki)
pondzięcy podpis Andrzej z Tomic Tomicki
zapewne synowa pieczęć Wieluński. S Z W.
Zatarty napis nad Continet: Cancellariatu Petri
Tomicii Vicecancell. R. Eppi Cracoviensis

---

162 Nam. F. IV. 146. 8.
format ćw. kk. zwykłem. kk. 422 i 5 białych kart.
k. 1. Tomus Sedecimus Epi | stolarum legationum | respon-
sorum actionum | et rerum gestarum | Serenissimi Prin-
cipis Sigismundi primi | Regis Poloniae et Magni Ducis
Lituaniae | Continet annum domini 1535 | Stampilka
Narubowskiego | z boku: Andrzej z Tomic Tomicki
S. Z. W.
i. a. k. 154. do listu Tomickiego do Opalińskiego leba.
strona probatoria pogn. kanon. krak. sebrel. krol.

dopisał Gorski: „Post aliquot annos mortuus est Appoplexia non factus sacerdos. Bibebat. edebat. futuebat. Epicureus. vixit ut bestia. mortuus ut bestia." ok. r. 1535.

k. 253–257. Quarta expeditio belli in Moscos Sigismundi primi regis Poloniae. „Per quam arx Starodub eversa est et Moscorum XX millia caesa. Cuius rei narrationem paulo altius opere precium est ordiri." incip.:

Anno Dni MDXX „o decima Junii Sigismundus … Cracovia discessit ad Lituaniam…"

k. 276b–277a. List Tomickiego do Bony Crac. 6 Oct. 1535 z przylepioną do papieru pod listem pieczęcią Tomickiego, oddawna pieczęć biskupia została u Górskiego – a on sobie takie figiel uczynił. –

k. 289 sq. De Galleta et Tuneto expugnato" czyto pojmany list Aloysii Armenii ad Georgium doxanum…".

k. 329–350. „Epistole doctiorum hominum": głównie korespondencya Tomickiego z Erazmem którą zdarzyło się zbonitygnowalem.

k. 367–382. „Vita Petri Tomicii Episcopi Cracoviensis Regni Poloniae Vicecancellarii." – incip. „Petrus Tomicki nobilis de maiori Polonia natus vico Tomice dicto ex ea familia quae cymbae piscatoriae gerit insigne clarisque ortus natalibus…" Jest to więc, jeśli się nie mylę, ta sama Vita, która w Cod. Mavrem. przypisana jest Padniewskiemu – a jest wogóle przerobioną ręką z Horynnowy – na marginesie ręką Jana z Tomic na Baranowie Tomickiego są notatki porobione – a na końcu dodane: „dai Boże by się tacy Tomiccy wszyscy rodzeli y iego wszyscy cnotami naśladowali y ia sam y dziatki moie iest co czytać y iest się czym cieszyć domkowi naszemu".

k. 383–411. Ex commentariis Stanislai Gorski Cra.

Cracoviensis et Plocensis Canonici Amanuensis ac notarii haeris sui Tomicii sumptam atque adscriptam: racij . „Licet autem clarissimus hic senator gratiosus apud omnes ordines ... "
To zatem jest owa Orta Tomicii Gorskiego edela na nowo – opisuje niepugnage pozyo z Tęczyńskim i innymi – odpisai i wydai. Objaśnione uwagi familii Cortizi Tęczyńskiego Maciejowago i innych.

163 Zam. F. IV. 146. q.

format etc. tak samo – lib. 242 . i pow. J. barl białych.
Tomus vigesimus quar|tus Epistolarum legatio|num postremi actus vite | serenissimi Principis Sigismundi primi regis | Polonie Magni Ducis Lithuanie Russiae | Prussie Masovie etc. Domini et heredis. |
Continet annum Domini 1548.

Stampila Karnkowskiego

k. 3, 4 wyrwane 8–11
k. 5–7 brak, 12.

Bibl. Towarz. Krol. Warsz. Przy. nauk 1818
Ofiara kol. Stanis. Sołtyka.

i.a. k. 13. Propositio in conventu Petricoviensi per Do. Samuelem Epus Crac. regni Polonie Cancellarium tertio conventus in... dicta. Dopisek zbolen Coram rege consiliariis et nunciis terrarum Polonie – dopisek u dołu tytułu: Qui quidem Conventus in fine anni Domini 1547 ad diem XV Decembris agi ceptus est et in diebus Januarii sequentis anni 1548 sine ulla rerum conclusione solutus fuit. – z boku dopisek Górnego: Hosius scr.
k. 18–24 Postulata legatorum equestris ordinis ad Comitia Regni Polonie Petricoviae actis anno 1548. po polsku,

sprawnie czekanie: na końcu dopisał Górski

hic fuit sebal oratio quam Lupa Podlowski. !!
Petricovie in conventu nomine equestris ordinis in regno Polonia ad regem Sigismundum primum dixit instructus a Samuele Maciejewski Epo Crac. regni Cancellario ac a Joanne de Tarnow Castell. Crac. exercituum regni Poloniae capitaneo generali et a Petro Kmita de Wisznicz palatino et capitaneo Cracoviensi Marsalco regni Poloniae atque a ceteris id genus machinatoribus. Postulatum autem ea oratione cum Rex non posset per senium et aegritudinem iudicia exercere Regnum Regi filio Sigismundo secundo dimitteret. Ipse exauctoratus privatus iaceret. Id autem spectabat non studio iustitiae administrandae sed ut sub Rege iuvene hi triumviri quae eis collibuissent omnia pro libidine agerent et Regnum a distributione officiorum publicorum repellerent. Quod cum Rex senex non faceret, abrogata ei fuit per conspirationem iudicia regia exercendi potestas. id quod ex actu infrascripto cognosci potest

; następuje k. 25. „Suspensio causarum iudicialium ad alium conventum Regni generalem"; dopisek Gt^o „Chaos confusum"

k. 133. „Sermo in funere Sigismundi... per Samuelem Maciejewski... habitus." „Hostis fuit. incip. Beatus dives qui inventus est"
k. 169. Orzechowskiego mowa z wyd. weneckiego.
k. 205 „Stanislaus Orechowski Heretico cuidam"
Tj. pro exequiis - do Prytuskiego Illuscraskev
k. 209. mowa Kromera
k. 237. Epicedion Eustachego a Knobelsdorff kanon. Warmińskiego - incip. „Ergo iaces o dive senex..."

164 Nam. F. IV. 146. 2. jedna ręka

format, oprawa jw. (?) – tak samo. kk. 378 i ulle 8

„Tomus XXV Epistola|rum Roman ob ne|gocijs ecclestiacis (!) scri|ptorum| serenissimi principis Sygismundi primi| Regis Poloniae et Magni Ducis Lithuaniae| et Rmi D. Petri Thomicki Episcopi| & Regni Poloniae Vicecancellarii| Complurium annorum"

(Stampilia karubowego.)

(herbowa pieczątka na czerwonym lakie)

Tomicki Jan z Tomic na Baranowie

Andrzej z Tomic Tomicki s. 2 k.

od k. 375b do 386b „Index materiarum in litteris huius tomi contentarum." ręką II pol. XVII w.

165 Nam. F. IV. 147.

Mss. pap., 19 x 29·5 cm., jedną ręką XVIII w. pisany, str. 40 //
oprawny lecz w tekturę sinną — zawiera:

„Tomus Vigesimus Episto
larum Legationum Re
sponsorum et Rerum
gestarum
Serenissimi Sigismundi
Primi Regis Poloniae
et Magni Ducis
Lithuaniae."

(Staranna kopja.)

Zał.

Zawiera akta z roku 1541. i. a. str. 385. „Ad Joannem Antonium de Castrono Medicum De Buda occupata per Turcas Clemens Janicius (!) poeta laureatus."
„Antonium Poles fractam quod Turca subegit."
str. 391–397. Cantio de Hungaria occupata. po polsku wiersz długi zwrotkowy.
„Pan Bóg który w przemądrości swojej w wielkiem stworzeniu
Przekłada nam nasze złości z swej Boskiej sprawiedliwości
Posłał do nas wiele swoje już było poselstwo swoje
Występnego nas przez proroki jeż nam niebieski dał odwetu
Ale k nam swoje miłosierdzie największe przyjacielu."

166 Nam. F. IV. 148.

Mss. pap., 20 x 33 cm., jedną ręką XVIII w. pisany, str. 310 (opuszczono w numeracji 202). opr. w tekturę sinną, zawiera:
„Tomus Tredecimus | Epistolarum Legationum et Responsorum rerumque gestarum | Sigismundi primi regis Poloniae et magni ducis Lithuaniae | Continet Annum | Domini MDXXXI." Zał.
Staranna kopja.

	Sygnatura	Lata	Liczba tomu wedle okład.	Okładka	Liczba tomu wg.	Treść I	Oryg. kopia	Ze zbioru? Uwagi
1 137	145.a.	1462 – 1511 (1505–1511 1508–1511.	I.	1542 ~~1553~~. portret z A. 1553.	I.	Tomiciana i akta Kr. Abta Fryderyka kard. w. króla Aleksandra korr. Tomickiego i kapit. i I tom. A Tom. ed.	O.	primus tomus rerum regni poloniae 1553.
2 138	145.b.	1513 – 1517	II.	1542	— wzmianka tytułu.	A Tom.	O.	secundus tomus rerum polonicarum. zbiór z 13 tomów.
3 139	145.c.	1518 – 1520	III.	1542.	III.	A Tom.	O	tercius tomus rerum polonicarum. zbiór z 13 tomów.
4 140	145.e.	1524, 1525	V	Scala Jacob	V (popr. z VI)	A Tom.	O.	~~[illegible]~~ (!) tomus itd. na okł. zbiór z 13 tomów. Quintus tomus rerum polonicarum.
5 141	145.f.	1526, 1527	VI	Scala Jacob	VI	A Tom.	O.	sextus tomus rerum polonicarum.. zbiór 13 tom.
6 142	145.g.	1528, 1529	VII	Scala Jacob	VII	A Tom.	O.	septimus itd. zbiór z 13 tom.
7 143	145.h.	1530 – 1532	VIII	scala Jacob	VIII	A Tom.	O.	octavus... zbiór z 13 tom.
8 144	145.i.	1533, 1534	IX	Jlo (1542)	IX	A Tom.	O.	nonus itd. zbiór z 13 tomów.
9 145	145.k.	1535	X	Ego sum pastor bonus et vide.	X	A Tom.	0	Decimus – zbiór z 13 tomów
10 146	145.l.	(1525 – 1539)	XI	Jlo	XI	Epistole petri Tomicki Epi Cr. et Reg. pol. Vicecan. promiscue scripte: Eplae comendatitie	0	Undecimus.
11 147	145.m.		XII	salvator ... Paulus 1546		Epistole de sacerdotiis Romanis ...	0	Duodecimus

Nr.	Sygnatura	Lata	Liczba tomu według okładki	Typ okładki	Właściwa liczba tomu	Treść	Oryg. kopia	Ze zbioru? Uwagi
12 148	145.n.	[Dantiscana]	XIII.	Ego sum pastor Surge et vade	XIII	Akta i korespondencja Dantyszka	0	tegoż samego i 13 ta tomu. Okładki te jeszcze niesygnowane.
13 149	145.o	1536	XIV	Scala Jacob etc.	XIV	Acta Tom.	0	ze zbioru 13 ~~tomów~~ — per me 56 g. in reliquiis sex tomos
14 150	145.p.	1536–1539	XIV		XV	Acta Tom.	0	ditto
15 151	145.q.	1540–1541	XV	Scala Jacob.	XVI	Acta Tom	0	ditto
16 152	145.r.	1542–1543	XVI	Ego sum pastor Capernaum	XVII	Acta Tom	0	ditto
17 153	145.s.	1544–1546	XVII	ditto	XVIII	Acta Tom	0	ditto
18 154	145.t.	1547–1548	XVIII	ditto	XIX	Acta Tom	0	ditto.
~~19~~ ~~20~~								

Nr.	Sygnat.	Data	Ilość tomów według okł.	Typ okładki	MSS. Ilość tomów	Treść	[illegible]	Oryg. kopja	Z jakiego zbioru	Uwagi
(19) 155	146.1. a.									
[illegible] 156	146.2. [illegible]									
21 157	146.3. h									
[illegible] 158	146.4. i									
[illegible] 159	146.5. l.									
24 160	146.6. m									
[illegible] 161	146.7. l									
26 162	146.8. [illegible]									
27 163	146.9.									
28 164.	146.2.									

Luźne, ulawkowe dodatki.

Nr.	Sygn.	Lata	Ilość tomów obr.	Typ okładki	mss. ilość tom.	Treść	Oryg. kop.	ze zbioru?	Uwagi.
165	147.								
166	148.								
167	149								

Лат. Q. XVII. 46.

k. 1. W. Mascow[1] ad Valentinum Schlieffium epta dedicatoria Lipsiae 1725 Oct. 13. [.... nullibi eas collocari dignius posse credidi quam in bibliotheca tua, amplissima, illo rerum Polonicarum et Prussicarum thesauro....]
k. 2. Ephemerides vitae Joannis Dantisci.
k. 3. Dantisco Joanni Joannes de Weze el. aeps. Lundensis, 1526 Mai 9 Toleti
k. 5b " " Corn. Duplicius Keppench Scepperus 1527 Jan. 27 Genuae
k. 6b " " Joach. Camerarius 1532 Apr. 25 e Norico.
k. 10b " " Joannes Campensis 1532 Mai 4 Norimbergae
" " idem 1531 Mart. 7 Lovanii
k. 12b " " idem 1531 Jun. 2 Lovanii
" " Eobanus Hessus 1532 Mai 4 Ratisbonae, carmen:
„Quam mihi misisti plenam, Dantisce, favoris Reddita Campensi littera teste fuit....'
k. 14b Dantisco Joanni Valdesius 1532 Aug. 8 Ratisbonae
k. 17 " " Sigism. Herberstein 1532 Aug. 22 Viennae
k. 19b " " Eobanus Hessus 1533 Jan. 23 Norimbergae
k. 23 " " Corn. Dupl. Scepperus 1533 Jan. 25 a Ponte
k. 24b " " idem 1533 Mart. 18 Viennae
k. 28 " " idem 1533 Mart. 27 Viennae
k. 32b " " idem 1533 Oct. 8 Viennae
k. 36b " " Joannes aeps. Lundensis 1533 Nov. 15 Viennae
k. 40 " " Corn. Dupl. Scepperus 1534 Febr. 13 Praga
k. 46 " " idem 1535 Sept. 17 Brugis
k. 53 " " idem 1535 Oct. 27 Lüneburgi
k. 58b " " idem 1536 Dec. 6 Bruxellis
k. 63b " " Gemma Frisius 1536 Aug. 1 Lovanii
k. 65 " " Phil. Melanchton 1533 Non. Sept. Lingon.
k. 66 " " Fabian. Dammeraw 1537 Sept. 11 Menson. Dr.
k. 67 " " Joannes aeps. Upsalien. 1538 Jun. 25 Romae
k. 68 " " Joannes aeps. Lundensis 1538 Febr. 1 Viennae
k. 70b " " Joannes aeps. Upsalien. 1539 Jul. 13 Venetiis
k. 72b–78. " " Georgius Vicelius 1539 Dec. 8 Berolini.

[1] Mascow posłał 1725 owemu Schlieffowi kopię korrespondencyi oryginalnej Dantyszka, zrobione w Upsali przez Eryka Benzeliusa – z tego kopia 1733 kazał robić z Gdańsku Załuski; robić kopię = wnosy mss.

Франц. F. II. 81. Journal de la Commission du Gouvernement provisoire de Lithuanie. kart 64.

" F. II. 98. Motifs qui indépendamment de l'intérêt des Polonais doivent porter le gouvernement français à s'occuper de la Pologne avec la lettre de Mostowski adressée au général citoyen Bonaparte et avec un autre écrit sur le même sujet.

Memoryał z 3 zeszytów złożony.

Франц. F. IV. 128. Mémoires militaires des légions polonaises à l'armée d'Italie et à celle du Danube écrits à Milan en l'an <u>IX</u> avec des pièces justificatives... kart 501.

Idem sub Франц. Q. IV. 20. Dąbrowski.

" Q. IV. 29. <u>Carlström</u>, Esquisses des caractères les plus marquantes personnes dans la révolution de Pologne de 1791, la confédération de Targowica et celle de Cracovie. 1791–1794. 58 kart.

Отдел. Q. IV. 42. Castrôm, chargé d'affaires de Suède dans Annotations particulières faites à Berlin au mois de mai 1801. — Карт 103.

" Q. IV. 53. Journal du feu Roy de Pologne Stanislas Auguste sur ce qui lui est arrivé et sur ce qu'il a vu de plus remarquable depuis le 20 février 1797 jusqu'au 9 février de l'année suivante c'est à dire depuis son arrivée à Vilna écrit sous sa dictée et envoyé par lui même à son conseiller intime et agent privé à Varsovie, le sieur Bacciarelli, pour être communiqué aux personnes de l'auguste famille de ce souverain. Карт 190.

1.4

[illegible]

[illegible] — 18 [illegible]

1. 1140 — 1400
2. 1401 — 1456
3. 1457 — 1507
4. 1508 — 1524
5. 1525 — 1529
6. 1530 — 1544
7. 1545 — 1547
8. 1548 — 1575
9. [illegible]87 — 1612
10. 1613 — 1623
11. 1575 — 1591
12. 1589 — 1627
13. [illegible] — 1635
14. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — 1733.

425

[illegible] Akta [illegible]

[illegible] 3.

[illegible]

[illegible] — 1 - 5 37531
[illegible] T [illegible]
[illegible] 53, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] 1447 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] 71 - 2 - 4. 37532
[illegible] XVIII
[illegible] 6 [illegible]
[illegible]
Actorum konfederacyi generalney Koronney y W. Xa Litt. urządzonych stanów pod laską JW. Pana Michała Jana Hrabi Paca Sty Ziołowskiego, Generała Majora w Wojsku Litewskim Marszałka konfederacyi [illegible] Rady w nieprzytomności [illegible] na [illegible] y Tuhowi[illegible] Krasińskiego Marszałka konfederacyi Glney Koronney od dnia 27 [illegible] 1769 aż do dnia 18 Aprila 1772 [illegible]

[illegible] Bohu- [illegible] W. X. Lit. [illegible] konfederacyi [illegible] ~~W. X. Litt.~~ [illegible] z protokołów [illegible] oryginalnych [illegible] y rejestrowanych [illegible] transakcyi — [illegible] od 1769 [illegible] — 1772 [illegible].
[illegible]

[illegible] 87 - 3 - 16. 37533
[illegible] 110 * 173 [illegible] XVIII
fll. 217, 98 [illegible]
[illegible]
[illegible] zebrane generałów artyleryi koronney z wyjątków praw y [illegible] przynależności [illegible] królestwa [illegible] 1756.
[illegible] I. ff. 1-173 [illegible] — [illegible] Wagnera [illegible] Brühla.
[illegible] II. ff. 1-98 [illegible]

447 89-2-10

[illegible] I [illegible]
pfl. 550. [illegible]
[illegible] Historia vom Anfang
zu Dantzigk [illegible]
angefangen bis A° 1522
und durch Königliche Maje-
stät von Pohlen A° 1526 ge-
stillet ist mit allen Theilen
beschrieben durch den [illegible]
Kaufmann Bornbach
[illegible]
1587. — [illegible]
[illegible]
Verfasser [illegible]
[illegible] Bornbach
[illegible]

---

448 89-2-12.

[illegible] I [illegible]
XVI [illegible] 184 [illegible]
[illegible]
Chronica des Landes [illegible]
Preusserlandt, welch
auch [illegible] Prutenia [illegible]
[illegible] Prussia [illegible] genennet
ist worden [illegible]
[illegible] durch [illegible]
[illegible] Catharina [illegible]
[illegible] Anno 1586 [illegible]
[illegible]
[illegible] gehalten zu Preussen
[illegible]
von Christi [illegible]
[illegible] 47 Jahr [illegible]
[illegible]
Christianus [illegible] 1535.

---

449 89-2-11 [illegible]

[illegible] I [illegible]
[illegible] 590. [illegible]
[illegible]
Historia vom Anfang
zu Dantzig [illegible]
angefangen Anno 1522
und [illegible] Königl.
Mayst. von Pohlen Anno
1526 gestillet mit allen
Theilen beschrieben von
[illegible] Bornbach
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] 1647 [illegible]

[illegible] Veneti [illegible]

[illegible]

---

55 – 2 – 10

Raccolta di [illegible] Papi Innocenzo X e Alessandro VII con altre scritture e instruttioni diplomatiche. 1644 a [illegible]

[illegible] 456 [illegible]

---

56 – 2 – 6

Relatione della corte di Roma [illegible] Ambasciatore Veneto [illegible]

[illegible]

---

56 – 2 – 11

Instruttioni di [illegible] XV e Urbano VII. 1621 – [illegible]

[illegible]

447 [illegible] – 2 – [illegible]

[illegible] per [illegible] il [illegible] Innocenzo Decimo del Cardinale Pamfili [illegible]

[illegible] 134 [illegible]

---

449 [illegible] – 2 – 9.

Conclave di Alessandro VII. [illegible]

1) [illegible] Buttafuoco [illegible] Niuna cosa è più impor tante à gl'huomini.

2) [illegible] Diverse [illegible] cardinali [illegible] Innocentio X° 1655

311 [illegible] – 310. Avvertimenti per [illegible] nelli Conclavi. –

[illegible] XVIII. [illegible]

---

448 58 – 2 – 1.

[illegible] XVIII [illegible] 600 – [illegible] XVII [illegible]

Discorsi sopra la [illegible]

[illegible] – Tommaso Campanella [illegible] XVII [illegible] – [illegible] Cristoforo 1633

Rękopisy
Biblioteki Generalnego Sztabu.

Mss. 89–1–6. Rkps. pap., 207 x 286 mm., kk. 165, dwiema rękami XVI w. pisany, z których pierwsza cały prawie rkps. zapisała, druga na końcu notatki pewne porobiła, obie z samej połowy ~~XVI~~ w. – oprawa zwykła ~~ponowna~~ pilawowa – pół skórek i lektura, i.d. „Chwalczewski | Kronika | — | Seym R. 1548 | — | MS." złotem. N. puławski 1578. zawiera:
1) k. 1–120ᵃ „~~KRONIKA~~ Polska | swyatha Panskyego od naro|dzenya Bozego 1549." z boku tego tytułu dodano tąż ręką „Przepyszano." poniżej tytułu „Capitula oszma" i incip. „A yze pamyatkya dzyala sye o szwyethym Woczyesse prelko thak sye ma Historia o nym....". Kroniki tej text liczy rozdziałów VIII – LII. w ostatnim dochodzi do † Bolesława Wstydliwego i kończy jego charakterystyką i temi słowy: „.... a knyga[!] zona yego panna pryela zakon s. klary z heleną z zoną kalysskyego xyazeczya w koszczyele v s. franczyska w kracowye potkym sly do sacza do klasztora tamze swego zywota dokonczely." ― Pod niemi następuje wykreślenie w nim litery i. i ? (zapewne ma to być A i St.). ~~potem~~ ~~notatka~~ tąż ręką: „Ta kronyka polska yesth napyssana press vrodzonego Stanislawa Chwalczewskyego Starosthe kobrynskyego Dzyedzycza Raskowskyego z wyelka pylnosczya od starych ludzy zebraną dlya pamyeczy potomkow nass wszythkych. Day Boze aby po nasz lyepy belo. Roku Bozego 1549 yesth przepysana w raskowye." ~~Potem~~ niezgrabnie tarcza herbowa, w niej trzy trąby, nad niemi „S. C." pod niemi „ręką swą." Jest to więc kopia zrobiona pod okiem autora, u niego i przez niego podpisana. – Następna pag. biała.
2) k. 121ᵇ–138ᵇ. „Siem piotrkowski w roku 1548 | Poslow ziemskich ze wsisthkiey korony Polskiey | Vi-

tanye krolea iego miłosci [ie° mcz] na seymye Piotrkowskym." – incip. „Naiaśnieyszy miłościwy krolu: Gdy bog wszechmogący raczył to uczyć raczył że nam świętey a sławney pamięci krola ...." Zwykły (zdaje się) początek – z modernizowanym wątkiem. Wstawienie Szczerbowskiego sięga do k. 125b. Potem „W poniedziałek in Crastino S. Martini (krol dał odpowiedź panom na ich prośbę w thi słowa. Na onegdaysze prośbie y żądanie ku mnie, ktorąm zaraz był wział przed się na rozmyślenie sobie do dzisieyszego dnia ...." następuje „we wtorek post festum S. Martini" mowa krola, zdaje mi się, dłuższa od znanego textu, po niej „Potym po tey powieści K. J. M. było pytanie przez pana Marszałka jeśli by kazał mówić. A na to krol JM. odpowiedział „niechay mówią chcąli, ale na ty wczory doszyciem i ja odpowiedział około oczyszczenia panów w tym umieniowaniu innego niam nie trzeba. Wszak nie odpowiadam aby mi było radzić alem powiedział iżem był wolen sobie żonę obierać jako każdy z was:...." Text dyaryusza stanowczo inny od wydanego. – k. 132b – 137b. „Oratia ~~mowa~~ pana poznańskiego ku krolewy iego miłości w prośbie kowie" incip. „Nie jestem taką łaską bożą obdarzon tak daleko, abych temu według potrzeby dosyć uczynić mógł ....." potem: „Wczorajszego dnia taka była odpo~~wiedź od~~ wiedź dana panom posłom przez księdza biskupa krakowskiego. Gdyżeśmy się na to wszyscy zgodzili... i tylko początek tey mowy. potem „Zatym posłowie wystąpili z izby do swey izby iż się było sposobiło ku temu ażeby to do dnia dzisieyszego ...." „Wszystkie ~~wypowiedzenia~~ i post seymu relacya. – Koniec dyaryusza – coś nader ciekawego.

3) k. 139. „Żałoba Woiewody Poznańskiego na pana Poznańskiego w Piotrkowie na seymie Roku 1550": incip. „Nie trzymatem urzędu podczyniałego, nienaymowałem iozdchłków rzeczypospolitych, podatkhym wydawał wiernie..."

itd. czyli dyaryusz sejmu 1550 r. mowa Sieradowskiego druga mowa kasztelana poznańskiego, tedy poznańskiego, i znów kasztelana — potem „Poselstwo Cesarza tureckiego na tymże sejmie roku 1550" — i k. 146b
Przywilej króla tego który był skonfirmował na sejmie w Piotrkowie Roku 1550 w sobotę w dzień św. Anny; aż do k. 154b. jest to recess tego sejmu.
4) k. 155. „O śmierci y o pogrzebie św. swyątka najjaśniejszego pana a pana Zygmuntha króla Polskyego Starego" opis śmierci ~~[illegible]~~ i najbliższych dni po śmierci Zygmunta I. z Krakowa 5/IV 1548. jest to odpis listu prywatnego.
5) k. 156b — 159. „Mamy wiadomość yże lyudzie kuenryań scri są rozdzyelyeny na dziewięcz sektori" itd. „i pierwszą zowyemy Krzymyanye albo łaczyny; iż drugą Greki trzecya Żydy (!! Judy) to yest heretyky..."
6) k. 159b — 162. „Testament nieboszczyka Księdza Samuela Maciejowskiego Biskupa Crakowskiego": itd. „Gdyż człowiek nyewye końca swego ale yako rzecz bywaya chythany..."
Druga ręka:
7) k. 146. „na gorączkę lyekarstwo doswyadczone..." i inne recepty i przepisy lekarskie —
8) k. 162b — 165b. wiersz „Już wiedz, że mi przyjdzie fortelem uchodzić | coby miała albo serca albo myśli szkodzić" ... " wiersz erotyczny, 2 razy pisany z odmianami — wiersz: jakim ma być szlachcic i inne wiersze polskie — Mss. Czartor. 1578. —

17—6—8. Mss. pap. jedną ręką XIX w. pisany — kart. ca 200, 185 x 235 mm., odpis na stronie papierowej na pow. b. w. zrobiony, opr. w zwykłą opr. ½ skórk., i tektura — bez tytułu — zawiera interesujący dziennik podróży po Europie w 1677 jakiegoś towarzysza podróży Radziwiłła* z Białej podkancl. Wlk. który i ona jechał — autor dziennika ze wsi swej Średnik
*niektóre nazwiska polskie etc.

30/VII ruszył, tegoż dnia stanął w Grodnie, 6/VIII stanął w Białej a 13/VIII ruszył się w dalszą w podróż: treściwo i skrupulatnie opisuje podróż przez Niemcy, Szwajcarję, Włochy, Francję, Anglię - Rzecz interesująca dość - Autor zdaje się nie jest księdzem ani jezuitą.-

426

82-1-8. Mss. pap. 212 x 320 mm, wieloma rękami XVI/XVII w. pisany, kk. 320, oprawa późniejsza w 1/2 skórze i tekturę - Nr. Czackiego bibl. poryckiej 334. zatytułowany „Akta od 1585 do 1606 Roku" treść i index Gołębiowskiego - zawiera odpisy i oryginały dotyczące się do epoki Stefana Batorego i Zygmunta III. a mianowicie:

1) k. 1-31. mowy senatorów na sejmie 1585 r.
2) k. 33-45b. „De modo Interregni" polskie przepisy ustawy, itd. sposobu zachowania się podczas bezkrólewia - interesujący pomnik dla prawa polityczn.
3) k. 46-53. „Sposób rokowań: Jaki rokow ma być y czo w nim stanowić" zacz. „Ziazdy y konsultacye takowe które z starodawna Polacy..."
4) k. 54-55b. „Condicie y commoda które ex Electione królewica Szwedzkiego Zygmunta królestwu Polskiemu przypadną."
5) k. 56. Artikuły na sejm przyszły które mają być w połowicy abo rokowaniu.... [w mieszcie przesz urzędnie polaki podawszy gotowy...] (na odwrocie napisano: artikuli na sejm przisly proponowany in Anno 84." - Artykuł 1. „Aby pana Zamoyski puscził pieczęć y Hetmanstwo...." ręka XVI w.
6) k. 57. kopja listu Piotra ~~Zborowskiego~~ [kto (?)] (???) - podpisany jest Piotr Slostowski Poseł KJM. do Turek - do pana Kaminieckiego - chyba nie Zborowski - z tych czasów gdy Radziwill do Ziemi św. podróż robił - bd. 28 decembris z prowadrey. o tem i.a. że kazano zamordować ludzie pana Podlodowskiego.
7) k. 58. wiersz łaciński „In excidium aedis Cracoviensis orthodoxae" podp. Nicolaus Thenaudus recordationis gratiae ergo - tenże wiersz jakiegoś protestanta o zburzeniu Brogu.

8) k. 59. „Nowiny z Kalabrij." prognostyki z 1585 na 1587. 6. wer.
9) k. 60–72 i 101–182. bogaty zbiór aktów, pism etc. do dziejów elekcyi Zygmunta III, kolba listów oryginalnych ze zjazdu Pinczowskiego – Lanckorońskiego kasztelana Małogoskiego etc. ważny zbiór – i. a. kilka druków: k. 101. „Confirma|tio iurium et| conditionum in electione|Novi Regis Varsoviae obla|que propositarum|Anno domini|Millesimo Quingentesimo Octogesimo septimo" fol. 8 kart – pert to konfirmacya przez Maxymiliana. – k. 109. „Univer|sal." fol. k. 6 zadrukowanych. wewnętrzny tytuł: Uniwersal y Re|ces. Koła Generalnego Uprzywileiowanego|około Postępków Elekcij." uniwersał od senatorów i posłów krakowskich. – k. 117 „Confoederatio|senatorum et nobili|tatis Pallatinatuum Cra|covien. Sandomirien. et Lublinen.|post mortem olim Stephani primi regis|Poloniae. Cracoviae, modo infra|scripto ordinata." A, A2 i A3 zadrukowane, A4 niema wcale fol. – k. 120. „Actum in Curia Regia Varsha|viensi feria secunda post Dominicam|Laetare in Quadragesima proxima Anno Do|mini Millesimo Quingentesimo Octua|gesimo septimo" incip.: „Przyjechawszy do urzędu urzędowego grodzkiego Warszawskiego ..." fol. A – A4, B – B4. – 10) k. 73–76[b] „Relatio eorum quae Blesi a XXIII ad vigesimam sextam Decembris eiusdem Anni 1588 successerunt." o zmordowaniu ks. Guise i kardynała Lotaryńskiego. – 11) k. 77–81[b]. wypis w formie dutki z ksiąg grodowskich zawiera polską protestacyę do króla datowaną z Warszawy podczas sejmu 1590 Mart. 10, podpisaną przez urzędników ziemskich i kościół województwa Krakowskiego. ważna protestacya dla dziejów tego sejmu. – 12) k. 82–100. druk: „Opisanie Spraw|ziazdu Srzedzkiego|Elekcyey Deputackiey|ktore w sobie ma dostate|czną sprawotę wszytkich spraw Seymu|przeszłego Warszawskiego|Anni 1590|salustius in Catil. Gloriam honorem imperium bonus &|ignavus aeque ...itd. 4 wiersze cytatu|Ozdobka|W Poznaniu: cum licentia superiorum dru|kował Jan Woltab.|Anno M.D.XC. mense Octob." na rekto obwódka w kwiatę drukarską. drukiem gocki-

fol. A – E_{11}, kończy się na [E_3] a (E_4) vacat. Jeśli
nieznane należy się sprawdzić. Opisanie zjazdu
w Środzie i uchwały tego zjazdu. Zaczyna się tak:
„Posłowie z Województw Poznańskiego i Kaliskiego
co na przeszły sejm Warszawski ~~sic~~ anno 1590
jeździli, obywatelom wszystkim sławnej korony
polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego et
incorruptae posteritati S. et perpetuum
incrementum." „Aczkolwiek sumnienie dobre
jest taki dar Boży, który człowieka ..." – 13)
k. 181b–182. „Gedeon Słuchacza Polskiego języka
Wielmożnemu Panu Panu Janowi Zamoyskiemu
kanclerzowi y Hethmanowi Wielkiemu Koronnemu etc. etc. – po 8 wierszach do Zamoyskiego i 4 ad Zoilum
incip. „Gedeon słuchacza polskiego.
Gdy lud Izraelski Madianitowie
i z niemi spiknąwszy się Amalechitowie
Niszczyli przez siedm lat. Pan Bóg wzbudzić raczył..."
(Tamże rękopisu Zeleński dopisał „najwyższą ...
tego wiersza (o 96 wierszach) „P. Marcina
Suskraiowskiego podsędka ziemskiego Sendomirskiego". – 14) k. 182b krótka na jedną stronę
biografia króla Stefana przez Jak. Zeleńskiego własnoręcznie napisana. – 15 k. 183–202. mowy w lipcu 1590 r. imieniem województwa Sandomierskiego,
ziem Kijowskiej, Wołyńskiej itd. do króla czynione Jakuba Zeleńskiego, Łukasza Brzozowskiego, Stanisława Zieleńskiego wojewody Płockiego i innych, każda mowa (i respons króla) Dwukrotnie mowa Zeleńskiego raz własnoręcznie. – 16) k. 203–225 ~~sqq.~~ memoryały, myśli polityczne „Consideracie y zdania" etc. zapewne J. Zeleńskiego, kopie listów Beglerbekowego do Zamoyskiego
i respons Zamoyskiego – „Obyczaj zgody między stanem
duchownym a stanem świeckim" – „Postanowienie Rady
tajemnej JKMci. tenor Rad duchownych przed kilkiem
dziesiąt lat która iż nie ustała na on czas tedy się teraz
zanosi do niej znowu ~~...~~ uciekły" – „Odrzeszczenie
ad importunam instantiam et varias objectiones

~~[illegible]~~ [illegible] 141

37561, [illegible] wag. '50

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] 1790 r. (23 tomy)

6 tomów Archiw. Grodzkie
8 " " Krakowska
3 " " Płocka
5 " " Poznańska
1 " " [illegible], Chełmsk.

2 bibl. Czackiego

Требуется изъ библіотеки Главнаго Штаба:

Назв. кн. (шк., п. №)

Званіе и фамилія посѣтителя

Księgi tabletosi:" + Protestatia posłów na sejmie wa ingu... w 1601 roku, wzywana przez pewne posły z consensem pewnych senatorów." Urazy polskie, Urazy Ruskie, "gravamina dyssydentów sprzeciw litewskich koronnych, kiedy rozróżniamy w nabożeństwie", "Sposób pokoju pospolitego", wzgardy dyssydentom... Inne projekta i memoryały albo Zelenieckiego albo [illegible] pisanych z lat 1589–1603.

17) k. 226–239. Z 1595 r. brewe Klemensa VIII do Zamojskiego i odpowiedź jego 1596 10/I, list Rudolfa II do Zygmunta III [illegible] Tatarstwu i inne drobiazgi włoskie tudzież kopie ich listów przejętych, z tych jeden Stanisława Orlika [illegible] naszego arcykanclerzego u Stryjkowskim 1596. Nowiny czekane z 1595 r. z pod Cecory. — 18) k. 240–255. materyały do dziejów przedsejmowych 1591 r. Sejm wszechpolski, Opisy konfederacyj, aktów, listów itd. — 19) k. 256–298. Dyaryusz sejmu 1590/91 cały, bardzo dokładny, drobnem pismem pisany, obnerwany. incip. "II Decembris dnia w Warszawie na ranem zjechawszy się in sejm borowny na niedzielę, która świętej przypadała a panów posłów wiele przez złe drogi przyjechać nie mogło... spór o wybór marszałka Rusiecki, Opaliński, obrany Rusiecki... koniec sejmu 16 stycznia 1591 r. — 20) k. 299–316 materyały sejmowe w odpisach dość niedbałych w sprawie odjazdu króla do Szwecyi — daty wszędzie ułamane, lecz pewne 1592. Mss. cały ogromnej wagi dla historyi parlamentaryzmu i pierwszych lat Zygmunta III. Pochodzi on w domu Jakóba Zelenieckiego sekretarza i dworzanina królewskiego, posła na sejm z województwa Sandomierskiego, wiadomie pro stronnika Zamoyskiego. Mss. Czackiego Czartor. 334. z "treścią" K. Gołębiowskiego.

18a–1–36. 430

Mss. pap. 200 x 320 mm., jedną ręką pisany, XVIII w. kk. 110, opr. współczesna w bawełnianą złotą. Mss. zawiera "Dyaryusz podróży najjaśniejszego Stanisława Augusta Króla Polskiego W. Ks. Litewskiego na sejm do Grodna teraz nie dzielny przez Pińsk Mozyrz Nowogródek w roku 1784 odprawionej" — incip. "Dnia 26 Sierpnia wyjechał Król Jmć z zamku z Warszawy o godzinie w puł do dziewiątej mając z sobą w landarze JPana Chreptowicza Podkanclerzego W.X. Litewskiego, JPana Naruszewicza Pisarza W.go Litewskiego y JP. Generała Komarzewskiego..." Ten tytuł na k. 1; poprzedzo

są 2 nlb. na pierwszej z nich „Dyaryusz podróży 1784 Najjaśniejszego Pana zebrany tak najdokładniej dla Domu XX. Radziwiłłów 1784." — k. 54 tekst się urywa. Uzupełniony ręką Gołębiowskiego na kk. 55–57. k. 58 idzie dalej tekst. k. 107–110. „Oznaczenie wiosek i miasteczek, które Najjaśniejszy Pan przejeżdżał y z wyrażeniem onych do kogo należą." – Na końcu k. 110b „kart numerowanych sto dziewięć Connotavit J. Wilamowski Archivarius JO X. Stefana Radziwiłła."

457

15–6–13. Mss. pap. 165 x 210 mm, jedną ręką XVIII w. pisany, kk. 40, zbroszurowany, zawiera „Część I wojny Tureckiej Kellaryą w sobie zawierająca, która niechętnych Turczyna zamysłów przeciw Chrześciańskiemu Cesarzowi była rozerwaniem: ... Ottomańska Porta pod panowaniem Sołtana Achmeta IV y pod zadaniem dworów wielkich jego zostająca Węgrów Kuprolich ojcem y synem tak straszna była....' Autor brał udział w odsieczy Wiednia 1683 i dość nieregularnie barwnym językiem opowiada. Warto wydać jeśli nie wydane.

435

96–2–102. Mss. pap. 157 x 194 mm, jedną ręką XVIII w. pisany, knlb. 31, zapisanych 26, opr. w tekturę zawiera spis jakiegoś zbioru aktów politycznych z lat 1696, 1701 i 1718. Zatytułowane „Polonia" Czackiego ręką: „od roku 1696 do roku 1718." – bez wartości. regesta aktów z których drukowana znaczna część. — z Zamoyskiej [illegible]

92–7–21. Mss. pap. 159 x 198 mm, jedną ręką XVIII w. pisany, kk. 126, opr. w tekturę, zawiera „Kurtze Beschreibung was sich gedenckwurdiges zu Riga begeben und zugetragen habe A° 1521" od 1521 do 1626 von Gotthard Viechens – skośnym niemieckim pismem dość pisane, większej zaś wartości nie posiada. Traktuje o rozruchach, o uprawiających protestantyzm.

474 146a-1-2. Mss. pap. 200 x 315 mm, jedną ręką XVII w. pisany, stronic 1-75, kart 13, stronic 1-67, 1-46, ~~kart~~ 1-55, 1-48 i kart 8. — opr. w tekturę. Zawiera powinności ułożone przez dziekanów ~~dawniejszych~~ kościelnych w [nadpisane: różnym czasie] w 1696 r. wypis z oryginału ... grodu krakowskiego. Rubryki: Powiat krakowski — Fara Panny Maryey w Krakowie. Bronowice ... Daty dochodzą razem z Tyg. 210 gr. 19 ...

---

475 156-3-2. Fascykuł papierów odrębnych różnych rąk i formatów zawiera: Rapporta tyczące się [nadpisane: szkoły] korpusu inżynierów z roku 1790 i 1791. — najwięcej ... uczniów, stopnie itd. — Materyał do dziejów tej szkoły. TPNW.

---

476 17a-2-36. Fascykuł brulion — kart 42 — zawiera uwagi o równowadze politycznej czytane w wydziale literatury Towarzystwa Przyjaciół Nauk w r. 1805 w miesiącu kwietniu. — bez wartości. Pantlaastyczny ~~...~~ czy nie Chodkiewicza !?

---

477 153a-1-14. Mss. pap. 250 x 402 mm, jedną ręką XIX w. kart przeszło 500, pagina fracta pisany, zawiera kopie listów księcia Albrechta pruskiego do bpów warmińskich [nadpisane: z których niektóre ...] Jana, Tidemana i Hozyusza (21) głównie korrespondencya z bpem Warm. Janem, listów razem 232, z ostatnich ~~lat~~ mniej, głównie z r. 1530-1545. Nader cenna kolekcya z królewieckich może brulionów odpisana, czy z jakiegoś tomu Varmiensiów. Kochanowskiego listów do królów polskich wiele, ogromny kodex ... ~~...~~ 250 kart ... Stanisława i innych.

---

478 60a-2-3. Mss. pap. 215 x 335 mm, jedną ręką ~~...~~ [nadpisane: końca] XVIII w. pisany, stronic 1-703 i kart 16. 18 oprawny w skórzaną okładkę zawiera ~~Szymona~~ [nadpisane: Stefana] Grau, Dantziger Geschichten oraz ... jego układu rozbiory. Na początku conspectus:
1) ~~...~~ [nadpisane: str. 1-703] Grau Dantziger Geschichte von A° 824 bis A° 1694
2) Ein den Preussischen Müntzwesen von A° 1:.. bis ... [nadpisane: str. 1-9]

3) Series der Creutzherren Orden zu Preussen. k. 11.
4) k. 12. Ordnung aller Hohmeistere Teutsches Ordens zu Preussen welange jeder regieret was vor Todes und wenn jeder gestorben und wo er begraben.
5) notatki by wartości
6) k. 19. Ordnung aller Könige von Pohlen biss auf den Jetzigen unsern gnädigsten König und Herrn. (Jan III. – Nowe pisana w 1694 r.). –

156

149 – 7 – 31. Mss. pap. 130 x 190 mm, jedna, z k. XVII w. pisany, kart. 125 + ofr. w skórzanej okładce jasnej:
1) k. 1–33. Relatione della Germania del Cavalier Battista Nani nel ritorno della sua ambasceria appresso la Maestà di Leopoldo Primo per la Serma Republica di Venetia.
2) k. 34 – 82. Relatione della corte di Spagna dell'eccmo cavalier Domenico Zani nel ritorno della sua ambasceria appresso il re cattolico per la Serma repubblica di Venegia."
3) k. 83 – 125. "Relatione della corte di Francia dell'eccmo cavalier Battista Nani...." Mss. Czartor. 1543.

153

89 – 2 – 1. Zbiór oryginalnych listów Jana III króla i listów różnych osób, dygnitarzy pisanych do króla – oryginały – w nieporządku poszarpane niezbyt – listy nie podobna z jedności zbioru.

148

52 – 3 – 4. Mss. pap. 130 x 190 mm, jedna z k. XVII w. pisany, kart. za 150 ofr. w skórzanej okładce "Relazioni d'altre corti." a mianowicie
Relatione della republica di Venetia
Relatione d. Viaggio del Dranesidel in Costantinopoli del Soranzo
Relatione di Vienna
Relatione dello Stato della Chiesa
Relatione della Toscana, di Savoia, Mantova, Modena, Parma, Milano, ... Mss. Czartor. 1542.

146a - 1 - 24. Mss. pap. 205 x 270 mm., linia zębami XVII w. pisany, stolb 1-818; stolb. 460-615 opr. w skórkę, który zawiera "Raccolta di varj manoscritti spettanti alla dignità Cardinalizia." 1530. Mss. Czart. 1529.

430 144a - 1 - 41. Ogromnej wagi dla historyi zbiór w bogatstwie Warnaowskiem i na Litwie 1509 do 1544 zbiór fascykułów, wizyt, protokołów, ekstraktów, oryginalnych itp. przepisanych zdaje się Stanisława Kossakowskiego. Wiele papierów z podpisem Fr. Grabowskiego kasztelana, zbiór fijarskich itd. —

93 - 4 - 7. Mss. pap. 190 x 260 mm., jedną ręką pod. XVIII w. pisany, stolb. 320, 524 i 232 opr. w skórkę który zawiera: 1) p. 1-320. "Instruzione Necessaria Christiana e Politica per un Ambasciador Cesareo Spagnolo ò Francese...." 2) p. 1-524. "Relazione di varj fatti memorabili et accidenti occorsi in diversi tempi" głównie do włoskiej i włoskiej hiszpańskiej historyi. 3) p. 1-232. "Indolenze dell' Imperatore, Francia, Spagna e la Santità di N. S. Papa Clemente XI per la morte di Carlo II l'anno 1700 e 1701 nel quale fu chiamato a regnare Filippo V." Mss. Czart. 1529.

71 - 2 - 15. Mss. pap. 180 x 225 mm., jedną ręką XVIII w. pisany, stolb. i CG. około 300, opr. w ciemno czerwoną wyciskaną skórę zawiera bogato ozdobione wykonane kilka odrębnych całości odnoszących się do Kurlandyi i Inflant. 1) pacta subiectionis inter Serenissimum Regem Sigismundum Augustum et Illustrissimum Ducem Curlandiae Gothardum. 2) Forma regiminis ducis ducatus Curlandiae et Semigalliae a Dato ducis commissariis Regiis Mitaviae die XVIII Martii Anno MDCXVII publicata. 3) Statuta et leges Curlandiae et Semigalliae in usum nobilitatis itidem

Anno 1617 die 18 Martii promulgatae. — 4) Decisiones Regiorum Dominorum Commissariorum super gravaminibus a nobilitate Curlandiae et Semigalliae propositis Anno 1717 die 14 Julii Mitaviae publicatae. — (W.) Mss. Czartor. 1958.

96 – 2 – 101. — rkps. pap. 157 x 179 mm, jednej ręki XVIII w. — kilk. około 80 zawiera excerpta aktów ze zbioru Memoires de Lamberti odnoszących się do Hiszpanii — cf. 96-2-102.

CBP.

Notatki z katalogu.

Codd. Latini.

Fol. papyr. IV saec.

Homiliae fragmentum de poenitentia. (D). 1 karta

Fol. membr.

25. Gregorius magnus in Ezechielem XIII s. (G).
(Liber Sanctae Mariae Sti que Nicolai in Landa)

26 Gregorius Magnus dialogi XII s. (Z)
(Liber S. Mariae etc. in Landa).

28 Breviarium post 1264. (Z)

29 Missale 1264 – 1297 cum pictura rudissima.
(G) Bibliothecae Calvi montis N. III.

30. Sermones 45 in Symbolum apost. 1300 (G)
(Bibl. Calvi montis N. II.)

32 Biblia a Genesi ad 4 Reg. 17, 16. – XIII s. cum
13 imaginibus Geneseos rubro delineatis (Z)
"Jan Felix Tarnowski wniosł tę biblię do zbioru
Czackiego w Puławach 29 Listopada 1809."

34. Evangelistarium XIII s, cum initiali, pulcherrimis picturis ornata.
"Ex libris Ecclesiae Petri Drewicensis connotat
anno 1677." (??) (Z).

35. Gregorius Magnus in Ezechielem XIII s. (G.)

~~47 Breviarium 1389 – 1450. (Czacki).~~

45. Psalterium 1257 – 1307 cum notis historicis 1328 –
1427 a secunda manu in monast. Oliviensi exaratis
(G.)

Lat. F. v. I.

55. Explanatio epistolarum 1390.
Epistolae canonicae 1392
Lotharii Cardlis. De misera conditione humana.
id. id. w końcu exceptiones canonicae (G).

56. Bertrandus magister super dominicas
finitum 1392 per Venceslaum ad mandatum
Stanislai praepositi Mechoviensis. (G).

59/7 Augustinus super Joannem – należał do Długosza
(Z.)

61. Biblia XIV s. (G).

62. Gregorii Magni – dialogi – pastorale – homiliae
XIV s. cum 6 initialibus miniatis (G)

64. Gregorius Magnus in Jobum XIV s. (G).
liber monasterii s. Mariae sanctique Nicolai in Lenda.

68 Ludegeri sermones 70. XIV s. (G)
liber s. Mariae sanctique Nicolai in Lynda.
„Ludegerus composuit hos sermones in honorem
Vindemiari."

71 Psalterium Cracoviense XIV s. (G).

72 Raymundus summa confessorum XIV s. a Joanne
lectore explicata. – (G.) Conventus Bersoviensis.

77 a) Vocabularius seu expositiones SS. Doctorum
b) sermones XIV s. (G)
„Monasterii S. Crucis in Calvo monte.
Nicolai Clementis Sandomiriensis).

78 Durandus Rationale divinorum officiorum
A. D. MCCCCI finitum per Nicolaum de Vratisla-
via vel de Olsina pictorem. (G).

80. Biblia 1433 per manus Andreae scripta pro Dno plebano ecclesiae S. Pauli extra muros Sandomiriensis canonico et officiali.
Monasterii S. Crucis Calvi montis alias de Lysyec. – (G).

81 opisany.

83 Missale 1455–1461, cum initialibus pulchre pictis IX. (G)
Istud missale est donatum per D. Franciscum Sartoris de Myechow vicarium canonicalem Cracoviensem pro ecclesia S. Spiritus conventuali in Myechov pro missis quotidianis in eo canendis.

84. Graduale de festis et de dominicis 1467 per Nicolaum Seleschka [??] Vicarium Cracoviensem (D) scriptum pro ecclesia collegiata Lanciciensi comparatum per Nicolaum Hymbrie [?] de Kysthev.

85 Missale Gnesnense ante 1482. Matthiae Drzewicki primatis cuius genealogia 1ᵒ legitur. Initiales tres pictae cum scuto. (2).

86. Graduale S. Augustini 1493 cum initialibus pictis VIII. per manus Procopii Hoberch comparatum per Laurentium priorem conventus S. Katherinae in Kazimiria. (2)

94. Biblia XV s. per manus Stanislai de Istbyca vicarium perpetuum in castro Plocensi.

99. Chrysostomi Opp. Corviniana.

58

1

kopiarjusz dokumentów z XIV w. z czasów Kazim. Wgo. – Czy są przy tem nieznane wzory, dotychczas tzn. pewne nie przebadanym.

2 Orzechowiana

wielka dokumentów w kopjach, nieznanych z XV w.

Rkps. kapit. krak. ze statutami synod. prawami na dobra, kl. ... .

Skalnika Wiślickiego i Warckie (i inne) IIII

Liber penitentiarius Piotra Wysza 1396

Korespondencja kard. Fryderyka z Aleksandrem. – dużo akta za Jana Olbrachta – (Tomicki).

Kopiarjusz dokumentów kapituły płockiej i czasów Noskowskiego 1557–1560.

formularz prawny z mnóstwem aktów odnoszących się do spraw prywatnych i publicznych polskich z (1348) 1380 – 1395

Epitafia, bpa Laskarysa, Wincentego Szamotulskiego, króla Wład. Warneńczyka, wierszem – Marcina ze Słupcy (zna Brückner).

formularz prawno kościelny – 1444 – 1449 – do spraw dyecezyi poznańskiej głównie.

Spis dóbr, dochodów, praw klasztoru Tynieckiego 1603.

Kronika Turecka (pamiętn. Janczara?) i kronika wołoska – z 1566.

Prymasa Wężyka; Historya krol. Maryi Ludwiki. abpa. Wężyka.

Ciekawe akta z 1567 – 1570 – poselstwo Piotra Zborowskiego do Stambułu, jego korespondencja z tamtąd – Sprawa o Tarnów. rps. z 1567 – 1570.

Apte Hieron. Balcerskiego 1595–99.

ZU/||||(((:|||||||

Biblijoteka pisarzów polskich
wydawnictwa Akademii Umiejętności.

Dr. Józef Korzeniowski
Kraków, 13. Smoleńska.

.....

2 zapiski wszelakie z XV. pomnożone uwagą, po polsku, z 1/2 XVI w.: listy Tresa (?) do króla Mik. 15 15/90. Przezwiska, o statutu [illegible] Stefana, [illegible]

rzeczy ciekawne.

Cromerus Hosio – 1551 23/III Crac.:

kopiarjusz listów królewskich pisanych przez Mozynna (?) ~~[illegible]~~ Kromera. 1527–1538, 1540–1549, 1560–63

statuta synodalne Łaskarysa !
Wysza niedruk. !
Zbigniewa
Trąby
Jastrzębca ////
Wysza ///
Konkera ///
Groot Jan
Florianus

Jolemstane (?) pisma pierwotne Blandrata — z tych jedno do Radziwiłła – 1561, drugie z Genewy do ministrów wileńskich.

Anonima jakiegoś pismo pierwotne Falkenbergowi (nie Włodkowica —)

Listy Stanisz (?) i Henryka Walezego (z ~~Włoch i Paryża~~ Ferrary i Turynu)

Dzieła Illicina Piotra

Kopiarjusz Dzięgowskiego 1551–1556.

Liber legationum Zamoyskiego z kancelarstwa 1582–1583 (kopia z mss. Lipskiego).

Dziennik (?) podróży Kromera do Pas (?) 1549. i jego formularz kancelaryjny

Korespondencye Chodkiewiczów w kopiach (ciekawe) 1568–1617.

Rkps. Liber ac registrum z XV w.

Relacya posła hiszpańskiego o Polsce z pierwszych lat XVII w.

Długosza Żywoty bpów krakowskich z dodatkiem Miechowity
Orzechowskiego listy do Sam. Maciejowskiego
Tom. Płazy
Aloyz. Lipomana.
Opalińskiego Andrz. list do Grzegorza XIII.
Reszki Stan. list do Karnkowskiego o kanonizacyi św. Jacka.
Długosza żywoty arcybiskupów lwowskich
Opis oblężenia Krakowa p. Szwedów 1655
Opis zdobycia Warszawy p. Szwedów 1656
Kopiaryusz listów Zygmunta I (pisanych przez Hozyusza i Kromera) oraz innych.
Żywot błogosł. Stanisława z Oporowa XVIII s.
Statuta synodalne Andrzeja Gosławskiego bpa pozn.
Statuta nieznanego synodu łęczyckiego.
Statuta synodalne Trąby
S. Kronika królów węgierskich
S. Kronika rymowana Łysogórska z XIV w.

H Rękopis króla Stanisława Augusta
kron. wielkopolska
rocznik krótki
kronika Jana z Czarnkowa
rocznik kujawski
spominki ...
spominki o Czechach
kalendarz władysławski
i spominki.
(Rękopis z pocz. XV w. daje cały materyał Janka z Czarnkowa. — nie jest najlepiej wyzyskany przez wydawcę Bielowskiego i innych.)

Kopiaryusz dokumentów gnanoszyckich klasztoru koprzywnickiego - ciekawy ze względu na występujących w nim Kochanowskich. z XVI w.
Statuta synodalne Jakóba Kurdwanowskiego bpa płockiego. 1423.
S Łukasza Załuskiego S.J. opis zwyczajów i obyczajów u Kozaków. z XVII
Antiquissimae constitutiones synodales wydane przez Hubego.
A Korespondencya Mikołaja Radziwiłła Czarnego kancl. W. Lit. Wdy wil. fragmentaryczna z pastorami kościoła genewskiego o Blandratę z 1561.
Pauli Vladimiri Conclusiones ms. XV w.
HL ms. z bibl. Długosza (komentarz św. Augustyna nad ewang. św. Jana). XIV w.
HHE. Statuta synodalne Wojciecha Jastrzębca krak.
HL Piotra Illicina dra prawa, kanonika ołomunieckiego, profesora jęz. greckiego po Jerzym Libanie na uniw. krakowskim dzieła teologiczne do Polaków
A Kopiaryusz listów prymasa Mikołaja Dzierzgowskiego 1551-1556.
A Liber legationum 1582-1583 z Metr. Kor.
A Formularz kancellaryi ~~koronnej~~ polskiej z czasów Kromera 1536-1540.
Dziennik podróży Kromera w 1549 do miast pruskich celem odebrania przysięgi.

65

A. Korespondencya Jana Chodkiewicza stty żmudzkiego, hlana? Wileńskiego, gubernatora Inflant z lat 1568 – 1617 (listy do niego - odpisy wiesze z Arch. Sapieg)

S. Relacya admirała d'Aragona 1597 przysłanego na chrzest infantki Katarzyny - o Polsce i dworze Zygmunta III. (materyał do etnografii?; ciekawe spostrzeżenia o magnatach i szlachcie)

H. Julii Caluvus Disticha moralia z interlinearnem tłomaczeniem czeskiem (raczej nie wydane przez Hanke?. . . . .)

H.L. Notaty z wykładów Marcina Wadowczyka 1591 i Jana Ursyna Leopolity 1591 w Krak. uniwersytecie. (Cosmographia Hunteri Spherae Joannis a Sacro Bosco)

HL Powieści po polsku z połowy XVIII w. Romans o Don Pedrze Romans o królowej Bonie

S Opis podróży Rafała Leszczyńskiego wdy łęczyckiego do Porty Ottomańskiej 1700.

M Statuta kapitulne krakowskie z XVI w.

M. Prawo Mazowieckie - STATUTA (XV w. kórnik (w odp. I Act. Tom. 1. XVIII) listy i akta z lat 1496 – 1506. listy przede wszystkiem kard. Fryderyka do Jana Olbrachta.

A Kopiarjusz przywilejów katedry płockiej z czasów Noskowskiego 1557 – 1567 wypisywany.

M. Formularz prawny Mikołaja Rzekowskiego de Woyborz magistra, kantora łęczyckiego kanonika płockiego, oficyała gnieźnieńskiego itd. itd. 1390 – 1396. zawiera ważne akta i listy, kopie bull itd. 1262, 1348 – 1395.

M Statutów Wiślickich i Mieszawskiego ustawodawstwa mss.

M systematyczny bezimienny układ praw ustawodawstwa polskiego z XVI w.

A Spis dóbr, dochodów, praw i opłat Tynieckiego 1603 - spis urzędowy.

S? Uwagi nad redakcyą „Pamiętników Janczara" i „Kronika Wołoska" mss. ½ XVI w

61

Miscellanea rokoszowe (mnóstwo zborowskich – literatura polityczna i satyryczna – wiersze etc.

Listy i akta w sprawie o Tatarów 1570.

Poselstwo wielkie Piotra Zborowskiego do Tatarów do Konstantynopola – 1568.
(do legacyi należał Mikołaj Brzeski poseł sam i sekretarz królewski, który z jass [?] turecką i wołoską ... pamiętnik [?] pisał.)

Mikołaja Wolskiego marszałka nadwornego koronnego miscellanea 1570/88.

Pisma pedagogiczne Hieronima Balińskiego z Balina, wojskiego później podkomorzego sandomierskiego. 1599.

Zapiski Wielickie.

Reguły klasztoru krakowskiego św. Katarzyny Augustyanek (po polsku XVII w.)

15 tomów sadeckich rocznych (regestra do Metryki koronnej)

Iluzyjne rękopisy Vitae Alexandri –
" " Gesta Romanorum
" " Historia trium Regum
" " Vitae Adam

Materyały sejmowe: Vota 1558, instrukcye sejmikowe 1576, 1589, 1596 z XVII w. dyaryusze, 1548 (? ...) 1581 (... u Kapitulnym) 1597. mowy

Collectanea Macieja z Płocka prof. uniw. krakowskiego 1588/1564 jego mowy, jego utwory, notatki do prac naukowych, komentarze autorów klasycznych.

Mowy i zgwarzyły [?] Janego Izraela Adama Tobołki i Szymona Teofila Turnowskiego superintendenta braci polskich w Ostrorogu 1587.

Wizytacya dyecezyi Łuckiej, inwentarze kościołów etc. 1666, 1680/81 z lat bpa. Stanisława Dąmbskiego.

Regestr z popisu żołnierzów polskich z lat 1561–1564. Ważny, gdyż z mnóstwem nazwisk, koni, ich piętnami itd. ważny spis.

Struktura księgi o postępkach wojennych (Alberta pruskiego) po polsku.

62.

Manuskrypt kasownika ~~poznań~~ gnieź-nieńskiego, zebrana przez tamtego bpa Stanisława Kiełowskiego - jego dziennik zapisany w rocznych rocznikach 1430-1537. Korespondencja Kiełowskiego 1521-1539 z Jakóbem Kiełowskim jego bratem,
A. Janem i Andrzejem Tęczyńskim, Piotrem Opalińskim, Janem Tarnowskim (dużo) Księciem Piotrem (dużo) Janickim, Szczawińskim, Piotrem Konarskim, Krzyckim, Rafałem Leszczyńskim, Łaskim Janem etc.

Nowy, wierne, listy Samuela Przybowskiego (?) oraz Mastonewskich ~~Jan~~, Wiśniowieckiego Andrzeja,
Hdl. Morsztyna Hieronima i innych.

Tractatus de moribus conditionibus et nequitia Turcorum 1436-1458.

HL Polsko-łacińskie wiersze Jana Gębickiego zakonnika XVII w.

Andrzeja dell' Aqua inżyniera
Hmil. Jego Krol. Mości Praxis ręczna Działa - tj. nauka artylerii z mnóstwem rysunków - ważny mss.

Odpisy korespondencji Filipa Padniewskiego, Wiktora Wężnickiego
A Walerjana Protasewicza i wielu innych do Radziwiłłów. 1567-1607 z archiwum Radziwiłłów.

3 piękne rękopisy Dziennika podróży Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła Sierotki
HL do Ziemi św. tekst polski z XVI w. (u Krasińskich w Warszawie też piękny rękopis) listy z końca XVI i pocz. XVII w.

Fragment nieznanej redakcji (może pierwszej) kroniki Stryjkowskiego
S z jego wierszami i osobistemi wspomnieniami których w druku niema.

Andrzeja Reya z Nagłowic dziennik
S podróży po Europie 1637.

Kojałowicza Nomenclator familiarum Lithuanicarum.
S

Sprawozdanie z podróży urzędowej
A Eustachego a Knobelsdorff w sprawie obsadzenia katedry Warmińskiej 1538.

Żywot s. Jana Sierawskiego mss. XVII w. (ofiarowany z kat.? Jans
HLL 1694 przez Jana III. Cf. Sokołowski.

Eliana Pielgrzymowskiego wierszem i prozą opisane poselstwo dwa Sapiehy kanclerza W. Lit. 1601. piękny mss.

S Herbarz rodzin pruskich. MS. Krasickiego z mss.

Sprawozdanie posłów województwa ruskiego z sejmu 1563 roku. mss. Walentego Orzechowskiego. zawiera dużo materyałów do dziejów bezkrólewia 1563–1576. z tego wydał Kojałowicz Дневникъ Люблинскаго Сейма

A Acta pacis Olivensis – MS. z którego wydał Böhm.

S. Ważne sprawozdanie z sejmu 1555 pisane dla Rzymu.

Kilka mów z sejmu 1552

H Miscellanea odnoszące się do zarządu dyecezyi Warmińskiej z czasów Kromera i Rudnickiego 1582–1614.

H Fragment znanego dzieła politycznego Warszewickiego: De republica regni Poloniae libri quinque

S Żywot Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła, wdy wil. 1600.

SE Nieznany pamiętnik Herbersteina 1506–1558.

A Kopiaryusz przywilejów m. Parnawy 1561–1726.

S Kronika z lat 1516–1530 (Tarnowskiego) Emeryka zakonu św. Pawła pustelnika.

HE Ważne materyały do synodu Warsz. 1561.

H Dzieła astronomiczne Alberta z Brudzewa ms. z XV w.

Rozmowa święta kryska. MS. Witowsko-Sochaczewski. Odrębny właściwy pomnik św. Bielowskiego wydania wcale tego nieznał.

H Joachima Pastoryusa Hirtenberg listy ważne i dzieła.

SE Walentego ab Eickstet Annales Pomeraniae i Vita Philippi I ducis Pom. 1553.

A Regestr wydatków dworu Zygmunta III 1590. oryginał.

A Ważne materyały do Colloquium Charitativum Toruńskiego 1645.

A Lustracya wdztw. Płockiego i Mazowieckiego 1564.

S Historya (łac.) wyprawy Władysława IV na Moskwę 1617 i 1618.

SE Historya Szwedzka do 1594 (po polsku) mss. XVI w.

Mss. Lubieński. 64
Kronika Wielkopolska
" Piotra Wincentego
" Jana Czarnkowskiego
tablice genealogiczne Piastów
Kacnik Małopolski.

A. Fragment pergaminowego oryginalnego liber mortuorum Lubieńskiego jako Koryciańskiego opata liber Antiquitatum V.

SE Dyaryusz zabójstwa tyrańskiego senatorów moskiewskich w stolicy 1682 r. y o obraniu dwóch carów Joanna y Piotra.

S Kilka dobrych rękopisów pamiętników Albrechta Radziwiłła i jego "Historia."

H. c. Cenny zbiory kazań średniowiecznych łacińskich (z glosami przeważnie polskimi) przez Polaków pisane - postylle np. Mikołaja z Wilkowa kaznodzieja z 1412 r. z cudowną przedmową etc.

HE Statuta, prawa i spisy etc. klasztorów Cysterskich a zwłaszcza klasztoru Wąchockiego.

Hm. c. Sądy wojskowe księcia Krzysztofa Radziwiłła Hetmana Polnego WXL. 1618 – 1623, interesujący rękopis zarówno dla historyi wojskowości w Polsce jak dla procedury karnej wojskowej.

A Sprawozdanie Hieronima Wołowicza podskarbiego ziemskiego WXL. z rachunków dworu i skarbu litewskiego 1603 – 1615.

Compendium sądów króla JMci przez Jana Łączyńskiego burgrabiego krak. pisane przemyskiego 1597.

S Pamiętnik podróży wojewody Ruskiego . . . . . . po Europie a zwłaszcza do Włoch i Francyi 1607 – 1611.

SE Mirona Kostyna Chronika ziem Mołdawskich i Multańskich.

SE Wilhelma angl. Tyrn historya krucyat Stanisława ~~Zygmunta~~ Stefan Koniecpolskiego 1652.

A Materyały tyczące się do dziejów Smoleńska i rejestra Smoleńskiego w XVII w.

Jakóba Boryny Historya kawalerów Maltańskich po polsku 1623 r. obwar...

Opis i historya państwa Tureckiego. Tłomaczenie historyka tureckiego Aini Ali polskie z pierwszej połowy XVII wieku.

Statut miejski m. Golubia z 1593 r.

Kodeks statutów mazowieckich Gór oryginalny - redakcya pełniejsza

Decisiones super concilio Tridentino per Adama Rostkowskiego sufragana łuckiego - (notatka Załuskiego. bisk. Symon uczeń tego sufragana).

S. Jana Chryzostoma homilie z listów św. Pawła do Koryntyan (i inne dzieła przez Ragazza) - Mss. włoski XV w. pisany ozdobnie bardzo dla Macieja Korwina z jego biblioteki. TPNW. cf. Lelewel Bibliograf. ksiąg - II 346.

fragment biblii (Geneza) z bibl. Andrzeja Batorego kardynała ofiarował Czartoryskiemu 1809 Jan Feliks hr. Tarnowski. Mss. pocz. XIV w. wspaniale ornamentowany - interesujące kompozycje wielkie - farbami. W Polsce!

1607

1847. [illegible]

[illegible]

Nr. miejsca: Summa

Tytuł dzieła: Raymundi de Parthenopolis urgl. Parthenopaei „Propter paternalem amorem" w Cod. Petrop. Lat. I. F. 198 (chart ?) wiek XIV/XV fol. 249 (cfr. Blumenstok Podpis: Arch. Kom. Hist. VI, 482 w 37), nazywa własnością Andrzeja de Sadowie

Wydał famulus:

Dojście

Jagell. dokt. dekr. ca 1440

Mieszkanie:

Data: o tej Summie: Seckel. Beiträge I. (Lenbuch)

Nr. miejsca:

Tytuł dzieła:

Wydał famulus:

Podpis:

Zajęcie:

Mieszkanie:

Data:

korzystając z wakacyj wycieczkami z Krakowa na Wrocław (Polonica w Uniw. i Bibl. Miej.) właściwie [illegible]

Poznań (Bibl. Raczyńskich

Kórnik (Hist. o Aleksandrze W. po rusku – piękny rot. przygotowany do ozdobienia [illegible] [illegible].
{ Kodeks Sapieżyński
{ Tomiczjanów.
{ z Rogalina, złożony chwilowo w Kórniku.

Warszawa (Bibl. Krasińskich – cenne teksty Statutu litewskiego i w ogóle prawnicze zbiory do ustawodawstwa litewsko-ruskiego – ze zbiorów Świdzińskiego.
tudzież
luźne z archiwów państwowych polskich spisy inwentarza etc. z XVI w. drobne.
i w. i. np. pamiętnik Bajkowa
Bibl. Zamoyskich.
z 1361 Vita S. Stanislai – nieznana nowa przeróbka z Vita maior – błędy jego zbadać należało.

Wilno. (Bibl. publ. zamknięta.
Bibl. Synodu reformowanego druki unikaty
Acta Iacobi Sylvii.

Petersburg.
polecony przez p. prezesa Abakanowi do JE. C. i k. ambasadora, tudzież do JE. p. Atanazego Byczkowa, członka Rady państwa, i t. d. dyrektora Bibl.

Bibl. publiczna

Mssów 20000.
Załuskich 8045
różno przyrosłych 1627
polskich 2000

Dział rękopisów:
I. Mssa
II. Autografy
III. Dyplomata.

— hr. de la Ferrière —

Wszystkowanie udostępnione —
studiowi żadnych nacisku oprócz 1° regulaminu
2° katalogu
3° zwrotu.

przejrzałem razem
w CBP.
Bgszt.
B. Akad. Duch.
} około 600

z tych skatalogowałem dokładnie powyżej ~~300~~ w CBP. 433

Rękopis króla Stanisława Augusta zawierający rozporządzenia.
Rękopis lubiński } do grupy małopolskich
Rocznik Sochaczewski } rękopisów —
ważne wnioski
co do MPH.
Rachunki nadworne Kazimierza Jagiellończyka 1487–1490
liczne ~~akta~~ dokumenta prawno-prywatne z XIV i XV w. w kopiaryuszach.

liczne zbiory kazań łacińskich pisanych w Polsce przez autorów polaków —
prawno-teoretyczne akty w kopiaryuszach (poznańskie)

Acta Tomiciana wszystkie które są w Polsce znajdują przepisałem i opisałem.

(Listy oryginalne Zygmunta Augusta do Radziwiłła ~~[illegible]~~ Rudego z sejmu 1548 i nast.

Korespondencye Dzierzgowskiego – prymasa 1554/6

Korespondencye Radziwiłłów, Chodkiewiczów z XVI/XVII w.

z czasów Zygmunta III. – ogromna ilość aktów rokoszowych nieznanych zbadał [illegible].

1548 r.
Dyaryusz 1592 r. ba[illegible] ~~[illegible]~~ z XVI w.
liczne materyały sejmowe, instrukcye, lauda
w ogóle dużo do hist. parlamentaryzmu od XVI – XVIII w.

Korespondencya Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła wdy wil. MWWXL. (Arciszewiana)

Cenne materyały do historyi wojskowości w Polsce.

~~Indexy~~ Inwentarze do Metryki Koronnej 15 tomów

Naruszewiczowskie inwentarze do Metryki Litewskiej 12 tom.

wypisałem wiele a opisałem 1 tom Metryki Litewskiej 1551/2.

~~36~~ 23 tomów fol. materyałów do historyi i statystyki dyecezyi; opisy kościołów i t.d. wsi, dochodów w ogóle beneficyów, ważny materyał statystyczny. – Opisy te dostarczane przez plebanów w 1784 r.

18 tomów Teki Naruszewicza

II. Szwecya.

Linköping – Lund – Upsala – Westerås

A. Stokholm.

Z zabranych w XVII w. rzeczy oddali Szwedzi w skutek traktatu Oliwskiego Metrykę Koronną. Akta odebrane (Konsygnacye itd. w Petersburgu). Zostało dużo – (legenda)

Albertrandi (Iter Suecicum odpisy i notatki listy do Piusa Kicińskiego. 1789/90)

· Bernacki – wysłany 1820 p. X. Adama Czartoryskiego – przywiózł dużo – „grefve Bernatzky".

Tyszkiewicz Eust. (cf. Albertrandi!)
Dudik Forschungen.
Prowe — Чумиковъ.
Hipler Analecta Warmiensia
Schirren.
Якубовъ.

I. Riksbiblioteket – piękne rękopisy z czasów Zygm. Aug.

II. Riksarkivet.
a) Förhandlingar – {Karol Gustaw, Gustaw Adolf, Karol XII !!, Radziejowski}
b) Oxenstjernaska Arkivet
c) de la Gardie Arkivet –
d) Torstenson – etc..

× Polonica z XVI w. Zygmunt I. – Bona – Neapol –

Skokloster.

Wrangel – Brahe –
Albertrandi – Чумиковъ..

Rękopisy Petersburskie przepisane zarówno przez J. Konenkowskiego jako też p. Brücknera.

Lat. F. I. 82. Kazania I, II. –
362
625
Q. v. I. 105
149
168
Q. I. 50
94
132
201
281
F. IV. 18
O. XIV. 11.
F. XV. 5
16
38
F. XVII. 49
59
76
Q. XVII. 18 Średniow. poezya (I cały).
26

T

a.

R

lat. Q. XVII. 39
46
57
69 Archiv XIII, 200.
131 Drobne zab. 23, 54.
141
200.
Q. XIX. 20.

---

pol. F. I. 16.
F. IV. 12
40
111
250
O. VI. 10.
Q. XIV MS. [illegible]
F. XVII. 3
8
12
14.
Q. XVII. 5.
Q. XIV. 12 Archiv XIII 213.
19.

Razn. F. XVII. 21
58
68 Bibliot. Warsz. 1896. ~~[illegible]~~ I, 78/96, 254/275,
74
Q. XVII. 14.

Bertrand Gustave, Catalogue des manuscrits français de la bibliothèque de St Petersbourg - Paris, 1874 [Extrait de la Revue des Sociétés savantes 5e série tome VI, 1873]. 8° pag. 227.

Schnitzler, Statistique de l'empire de Russie.

Journal général de l'instruction publique (septembre-octobre 1852) articles de M. Léouzun-Leduc.

Léouzun-Leduc - La Russie (!)

de la Ferrière Cte Hector Catalogue de la Collection des autographes (?) [Revue des Sociétés savantes 5e série, tome IV - novembre decembre 1872].

18 года -го дня.

По билету № требуется:

[Revue des sociétés savantes des départements publiée sous les auspices du Ministère de l'Instruction publique, des cultes et des beaux-arts. Cinquième série, tome IV. Année 1872 – 2e semestre. Paris. Imprimerie Nationale. 1873 – 8°. pages 626.]

pag. 447 — 485.

(p. 447) Rapport sur les communications de M. G. Bertrand relatives à des documents historiques concernant la France et conservés à St. Pétersbourg.

.... M. G. Bertrand ... avait été chargé au commencement de l'année 1872 par M. le ministre de l'instruction publique, d'une mission scientifique et littéraire en Russie.

...... M. Bertrand a envoyé

1° Une liste sommaire, mais exacte, des volumes concernant la France qui font partie de la collection des autographes de la bibliothèque de Saint Pétersbourg.

2° La copie collationnée du volume XXXIV de ladite collection, renfermant des lettres autographes de rois, de princes et de grands personnages français au XV siècle.

3° La copie collationnée du tome LXXI de la même collection, de même nature que le précédent, s'étendant du XIII siècle au commencement du XVI siècle.

4° Enfin la copie collationnée de la correspondance originale de Marguerite de France duchesse de Savoie renfermant cinquante six lettres.

Grâce aux rapports de M. le comte de la Ferrière insérés dans les Archives des Missions t. II p. 373, t. III etc. on savait que la bibliothèque publique de St Pétersbourg renfermait un nombre considérable de lettres autographes de souverains, de princes et de grands personnages français, documents conservés autrefois dans la bibliothèque de l'abbaye de St-Germain-des-Prés et qui détournés à la faveur d'un incendie qui consuma, en 1792, une partie de cette bibliothèque, passèrent en Russie; mais le public n'était pas à même d'apprécier par lui-même la richesse de cette collection. M. Bertrand, d'après l'avis de M. Taschereau a copié in extenso les deux volumes renfermant les documents les plus anciens (nos 34 et 71); on y trouve des lettres de Louis XI de

Charles VIII, d'Anne de Beaujeu, de Louis XII, etc. Il a fait la même chose pour les lettres de Marguerite de France, soeur de Henri II et femme du duc Charles-Emmanuel de Savoie.

Ce sont là des documents de premier ordre. Nous avons l'honneur de vous proposer la publication immédiate dans le volume de Mélanges des documents inédits en cours de publication, des volumes 34 et 71 .... Nous vous proposons de publier dans la Revue des Sociétés Savantes la notice de M. Bertrand sur la collection des autographes ainsi que la correspondance de Marguerite de France.

Votre commission est unanime pour exprimer le désir que les correspondances autographes françaises conservées à Saint-Pétersbourg soient copiées et que les copies soient déposées au cabinet des manuscrits de la bibliothèque Nationale. ....

E. Boutaric
Membre du Comité.

Catalogue de la collection des autographes du département des manuscrits de la Bibliothèque de Saint-Pétersbourg.

Relevé sommaire de ce qui intéresse l'histoire de France.

La collection des autographes de la bibliothèque publique de Saint-Pétersbourg forme une section à part dans le département des manuscrits. M. Howyn de Tranchère qui avait commencé pour la bibliothèque Nationale de Paris et sur la demande de M. Taschereau la copie intégrale de toutes les parties françaises du catalogue des manuscrits fera sans doute aussi copier intégralement le catalogue de la collection des autographes.......
M. de Laferrière, dans ses rapports datés de Saint-Pétersbourg 1863-1864, et publiés dans les Archives des Missions scientifiques et littéraires, a fait des analyses.... et d'assez nombreux extraits

de ces recueils de documents français et de quelques-uns de ces manuscrits.....

Gustave Bertrand
Membre du Comité.

(pag. 449 — 453)

Manuscrits de la bibliothèque de St. Pétersbourg.
Collection des autographes.

De 1 à 11. Recueils des lettres originales adressées à la cour de France par les empereurs d'Allemagne et leurs enfants, par les électeurs, les palatins, les princes de Bade, de Saxe, de Wurtemberg (XVI siècle et première moitié du XVIIe).

12. Lettres des rois, reines et princes d'Angleterre et d'Ecosse en anglais et en français (1481—1651).

13. Lettres des rois et princes de Danemark à la cour de France (depuis 1567 jusqu'à Louis XIII).

17. Minutes et lettres originales de Henri II. et de François II. (copiées par M. Gust. Bertrand).

18, 19, 20. Lettres de Catherine de Médicis (copiées par M. de La Ferrière).

21. Lettres de Charles IX (2 volumes) (copiées par M. Gustave Bertrand).

22. 23. 24. Lettres de Henri III (c. p. M. G. B.)

25. 26. 27. 28. Lettres de Henri IV (copiées pour M. Berger de Xivrey).

29. Lettres de Marie de Médicis à M. de Léon ambassadeur de France à Venise.

30. Lettres de Louis XIII à M. de Césy ambassadeur de France à Venise.

31. Lettres de Louis XIII à M. de Léon ambassadeur de France à Venise.

32. Lettres de Louis XIII au Grand Turc et à ses ministres.

33. Diverses lettres de Louis XIII et de Louis XIV.

34. Lettres originales des rois, reines et princes de France (la plupart de la deuxième moitié du XV siècle. c. p. M. G. B.).

35. Lettres des rois, reines et princes de France (du règne de Henri IV à celui de Louis XIV).

36. Lettres de François d'Alençon (2 volumes).

37. Lettres de Louis de Valois prince d'Alais.

38. Lettres de Henri duc d'Angoulesme adressées à Catherine de Médicis.

39. Lettres des princes de Bourbon-Condé (XVI siècle et commencement du XVII siècle).

40. Lettres de François de Bourbon-Montpensier (1568-1579).

41. Lettres de Louis de Bourbon-Montpensier.
42. Lettres du duc de Vendosme au duc de la Feuillade.
43. Lettres de princes italiens à la maison de France (1483 – Catherine de Médicis).
44. Lettres de papes et de cardinaux à la maison de France.
45. 46. 47. 48. Lettres de princes et princesses de Savoie (Anne de France – 1616).
49. Lettres du cardinal de Lorraine et de son frère François de Lorraine duc de Guise.
50. Lettres de Claude de Lorraine duc d'Aumale.
51. Lettres des ducs et princes de Lorraine (de la fin du XV siècle au XVIIe).
52. Lettres d'Antoine roi de Navarre.
53. Lettres de la reine Jeanne d'Albret.
54. Lettres de Henry de Navarre depuis roi de Fr.
55. Lettres du même comme roi de Navarre adressées aux rois, reines et princes de France.
56. Lettres des rois, princes et princesses de Navarre.
57. Lettres de Marguerite reine de Navarre.
58. Brefs pontificaux adressés aux rois reines, princes et ministres de France (1492–1628).
59. Bulles pontificales intéressant la France.
60. Rescrit original de Pierre le Grand au prince de Cantemir duc de Valachie.
61. Billets originaux de Catherine de Médicis (copiés par M. de La Ferrière).

62–67. Lettres de rois et reines de Pologne.
68. Lettres de Courlande adressées à la maison de France.
69. Lettres de Portugal adressées à Catherine de Médicis à Henri IV.
70. Lettres des princes et margraves de Brandebourg et de Prusse adressées à la cour de France depuis Charles IX.
71. Lettres de princes et personnages illustres de France (deuxième moitié du XV siècle. cf. g. 83)
72. Lettres d'hommes illustres d'Angleterre adressées à la cour de France de 1498 à la fin du XVI siècle.
73. Lettres d'hommes illustres d'Espagne adressées à la cour de France toutes des règnes de Charles IX et de Henri III.
74. Lettres du cardinal d'Armagnac (1562–1585).
75. Lettres de Baltazar au chancelier de France.
76. Lettres de M. de Labarde ambassadeur à Osnabrück (2 volumes).
77. Lettres du duc de Béthune ambassadeur à Rome.
78. Lettres du maréchal de Biron.
79. Lettres de M. du Bosc au chancelier Séguier sur les affaires de France au temps de Louis XIII et de Louis XIV.
80. Lettres de M. du Bosquet (?) au chancelier de France.
81. Lettres de M. Bouthillier ministre d'Etat.

82. Dépêches à M. de la Haye et Basset ministres français à l'étranger.
83. Lettres de M. de Chamillard au duc de La Feuillade.
84. Lettres de M. de Champigny intendant en Provence.
85. Lettres de M. de Chauvigny ministre d'Etat.
86. Lettres des ambassadeurs de France à Rome et au concile de Trente.
87. Lettres de Bernard duc d'Épernon au chancelier Séguier (1643–1649).
88. Lettres du duc d'Etampes gouverneur de Bretagne (la plupart à Catherine de Médicis).
89. Lettres de M. de Faugy ambassadeur à Vienne et à Prague.
90. Lettres de M. de Lamothe-Fénélon ambassadeur à Londres (1568–1573. 2 vols.).
91. Lettres des ambassadeurs de France à Londres depuis 1568.
92. Lettres au prince d'Hénin ou de lui. (3 vols).
93. Lettres de M. de La Fosse au chancelier de Séguier.
94. Lettres de M. de Pontchartrain.
95. Lettres d'Anne de Joyeuse amiral de France. (copiées pour M. Ed. de Barthélemy).
96. Lettres de Nicolas Korff au prince Radziwill.
97. Lettres de M. de Laubespine notre ambas.

sadeur en Espagne en 1560.
98. Quatre volumes de lettres de personnages du XVI siècle (copiées pour M. Ed. de Barthélemy).
99. Lettres de Loménie de Brienne.
100. Lettres de Marca évêque de Barcelone et ministre en 1614.
101. Deux volumes de lettres de Mazarin.
102. Lettres des ambassadeurs de France pour la paix à Cologne (4 vols).
103. Lettres du connétable Anne de Montmorency et de ses descendants (depuis 1529).
104. Lettres de Montluc (1562).
105. Lettres de M. de Münich à Catherine II.
106. Lettres du ministre Puysieulx.
107. Lettres d'hommes illustres français du XVII siècle.
108. Lettres de parlements et tribunaux de France au chancelier Séguier (1633-1669).
109. Lettres de Claude de Lorraine comte de Tandes gouverneur de Provence.
110. Lettres des ambassadeurs de France en Portugal (1559-1561).
111. Lettres du marquis de St Sulpice ambassadeur de France en Espagne avec la minute de lettres à lui adressées par le roy.
112. Lettres de Michel Le Tellier.
113. Lettres du maréchal de Villars.
114. Diverses lettres au chancelier Séguier 1633/38.

115. 116. 117. 119. Autographes de Pologne.
118. Lettres de Neufville-Villeroy ministre sous Henri III et Henri IV.
120. 121. 122. 123. Papiers de la Bastille (lettres de cachet, interrogatoires, rapports. etc.).
124 — 138 Autographes de Pologne et de Russie.
139. Lettres de savants français
140. Lettres des savants des Pays-Bas.
141. Lettres de savants allemands.
142. Lettres du savant saxon Cellarius.
143. Lettres du savant Mathurin Veyssière la Croze bénédictin français mort bibliothécaire à Berlin.

Longue suite de documents qui n'intéressent pas directement la France. La plupart polonais et en langue polonaise.
288. Lettres et poèmes de Voltaire.
289. Autographes de Jean-Jacques Rousseau.
323. Chartes concernant la France.
331. Chartes et documents. (6 volumes).
335. Pièces relatives au calvinisme. — Professions de foi de diverses communions religieuses d'Europe et d'Orient.

Autre série avec un numérotage spécial
Bulle des Papes.

i pewnie jest takich „autres séries" bez

bliższego wyjaśnienia co się w nich znaj-
duje (oprócz kilku tytułów) - ani wia-
domości ile tomów i najogólniej choć-
by co zawierają.

Tak jak ten spis, wartoby (jeno trochę
dokładniej) wartoby spisać cały ten
zbiór, który się nazywa Коллекція
автографовъ и грамотъ.—

P. Bertrand podaje jeszcze na 3½ stronach
wyciąg z katalogu rękopisów francuskich
tejże biblioteki bez najmniejszego ładu
dorywczo zrobiony.

W 1872 pracował w Bibliotece publicznej nad
rękopisami francuskimi Howyn de Tranchère.
Wreszcie p. Bertrand na str. 457-485 wydał
37 listów księżnej Sabaudyi Marguerite de France
adresowanych do domu królewskiego francus-
kiego od 1560 do 1574. z tomu zapewne 46.

W <u>Revue des Sociétés Savantes</u>
cinquième série, tome VI. Année 1873
2e semestre. Paris. 1874. 8° pag. ~~568~~ 638
w drugim zeszycie za Novembre–Décembre
1873. str. 373–599. znajduje się
<u>Catalogue des manuscrits français</u>
<u>de la bibliothèque de Saint Petersbourg.</u>
wydany przez Gustave Bertrand.

W tymże tomie
pag. 100-102. jest „Rapport sur les copies de
St Petersbourg envoyés par M. de la
Ferrière"
pag. 149-150. w protokole z 7/VII 1873
wzmianka o przysłaniu odpisów listów
Katarzyny „Medycejskiej" przez hr. Hektora
de La Ferrière z biblioteki petersburskiej.

Bibliografia
rękopiśmiennego oddziału w Cesarskiej Publicznej Bibliotece w Petersburgu.

1. Калайдовичъ - Строевъ П. Обстоятельное описание славяно-российскихъ рукописей библиотеки графа Толстова. М. 1825.
Строевъ П. Первое .... (М. 1825)
— Второе прибавление къ описанию.... Москва 1827.
2. Бычковъ А. Ѳ. Описание церковно-славянскихъ и русскихъ рукописей Имп. Публ. Библиотеки. ч. I. описание церковнославянскихъ и русскихъ рукописныхъ сборниковъ Имп. Публ. Библ. Спб. 1882.
3. Бычковъ А. Ѳ. Письма Петра Великаго хранящиеся въ Имп. Публ. Библ. и описание находящихся въ ней рукописей содержащихъ материялы для его царствования. Спб. 1872.
4. Бычковъ А. Ѳ. Автографы Имп. Публ. Б. выпускъ I. М. 1872.
5. de Muralt E. Catalogus codicum bibliothecae imperialis publicae graecorum. Petropoli 1840.

6. de Muralt E. Catalogue de manuscrits grecs de la bibliothèque impériale publique. St Petersbourg 1864.

7. Dorn. Catalogue de manuscrits et xylographes orientaux de la bibliothèque Impériale publique. StPbg. 1852.

8. Гаркави. Описание самаританских рукописей хранящихся въ Импер. Публичной библиотекѣ. Спб. 1875.

9. Harkavy & Strack. Katalog der hebräischen Bibelhandschriften der Kais. öffentl. Bibliothek.

10. Minzloff. Die altdeutschen Handschriften der Kais. Oeffentl. Bibliothek. StPbg. 1853.

11. Welter. Lijst der nederlandsche Handschriften in de Rus. Keizerlijke Bibliotheek in StPbg. Leiden

1856 (w Handlingen der Maatschapp. voor Nederlandsche Staat en letterkunde.).

12. Извѣстiе о славномъ собранiи рукописей господина Дубровскаго (Сѣверный Вѣстникъ, 1805. p. 210/229).

13. Delisle. Le cabinet des manuscrits, p. 53 sqq. (i tam wykaz literatury)

14. Russischer Mercur. Riga. 1805. 2. 474/484.

15. Gille. Le Musée de l'Ermitage Impér. (opis tych mss. które były w Ermitażu). StPbg. 1860.

16. v. Muralt. Codices bibliothecae imperialis historici latini. (Archiv d. Gesellsch. f. ält. Dtsche. Geschichtskunde Bd. XI. hrsgb. v. Pertz.).

17. Dudik. Historische Forschungen in der Bibl. zu StPbg. (Sitzber. der hist. philol. Kl. d. Kais. Akad. Wien. Bd. 95,).

18. Gillert. Lateinische Handschriften in StPbg. (Neues Archiv d. Gesellsch. f. ält. Dtsche. Geschichtskunde. Bd. V. i VI.)

19. Bertrand. Catalogue des manuscrits français de la bibliothèque de St Petersbourg. (Revue des Sociétés savantes des départements 1873)

20. de la Ferrière H. Rapport sur les recherches faites à la Bibliothèque Impériale Publique de St Petersbg. concernants les lettres originales et ~~les~~ manuscrits français sortis de France. Paris 1865.

21. de la Ferrière H. Deux années de mission à St Petersbourg. Manuscrits lettres et documents historiques sortis de France en 1789. Paris 1868.

22. de Muralt E. Notice sur les manuscrits grecs avec miniatures très anciennes de la Bibliothèque Impériale publique. (Mélanges gréco-romains de l'Acad. Imp. t. I.)

23. de Muralt E. Ueber einige neu aufgefundene Handschriften der k. oeff. Bibliothek. (~~Bibl.~~ Bulletin de l'Acad. des sciences. t. X).

24. de Muralt E. Beschreibung zweier aus dem VIII und IX Jahrh. herrührenden Handschriften der K. oeffentl. Bibliothek. (Bull. de l'Acad. des sciences tome XV. classe histor. philol.).

25. Березинъ, О [писаныхъ] Джагатайскихъ рукописяхъ — Ж. М. Н. П. 1848. № 7.

26. Dorn писалъ о эѳіопскихъ рукописяхъ — Bulletin Scientifique III.

27. Białecki. Rękopisma Długosza w Petersburgskiej publicznej bibliotece

28. Ptaszycki. Ces. Bibl. publiczna

29. Blumenstok —

Biblioteki rosyjskie

Спб. Публичная Б.

Публичный и Румянцевскій Музей въ М.

Спб. Б. Академіи Наукъ.

Историческій Музей въ М.

Одесская публичная Б.

Симбирская Карамзинская Б.

Синодальная патріаршая въ М.
(Matthaei: Index codd. mss. graecor. bibl. Mosquensis S. Synodi eccles. Petropol. 1780; Горскій - Невоструевъ. Описаніе славянскихъ рукописей патріаршей нынѣ синодальной Б. М. 1855 - 1869)

Б. Московской Синодальной типографіи.

Б. Казанской Духовной Академіи
(Б. Соловецкаго монастыря съ конца XV в.

Б. Кіевской академіи (wiele i starych rękop. z XI w. klasztorne Wołyńskie, [illegible] Podolskie np. Poczajowska XV.)

Б. Спб. духовной академіи
(część bibl. Софійскаго Новгородскаго собора)

Б. Московской академии –
Б. Софийского собора Новгородского.
Б. Кирилло-Бѣлозерского монастыря.
Б. Троицко-Сергиевской Лавры.
Б. Московского Университета.
Б. Гельсингфорского –
Б. Дерптского –
Б. Казанского –
Б. Киевского –
Б. Новороссийского –
Б. Спбского –
Б. Харьковского –
Эрмитажная
Медико-хирургической Академии
Генерального Штаба
Общества Истории и Древностей Росс.
Лазаревского Института восточных языков
Графа С. Уварова въ с. Поречье
И. А. Вахрамѣева въ Ярославлѣ.
А. А. Титова – въ Ростовѣ (Яросл. губ.)

Polskie biblioteki - rządowe i te
które w całości lub częściowo
przeszły do rosyjskich.

Warszawska publiczna i TPN. głównie do CPB.
B. Stanisława Augusta. część z Krzemieńca
do Kijowa – część pozostałą po † króla.
Paweł I podarował bibl. Stan. Bratanowskiemu który ją zapisał Astrachańskiej ~~akademii duchownej~~ seminaryjum duchownemu.

Wileńska akademicka – uniwersytecka po 1832 r.
1) część do Wil. akad. medyko chirurgicznej
2) " " " " duchownej.
3) " " kijowskiego uniwersytetu
4) dublety do charkowskiego " "
5) rękopisy do CPB. — W 1842
1. część do kijowskiego uniwersytetu
2 " razem z bibl. warsz. akad. duch. do Pbga.

Nieświeska Radziwiłłów 1772 (!) głównie do bibl. akad. nauk, część do pbskiej grkat. akad. duch. – łacińskie i polskie broszury do Moskiew. uniw.

Wołyńskiego liceum do Kijowa – uniw.

Połockiego kolegium Jezuitów częścią do Witebskiego gimnazyum – częścią do centr. ~~statystycznego~~ komitetu, gdzie porozrzucane na różne strony. –

str. Bielowski. 1857

2) 22/26 Zam. F. IV. 31. kron. wielkopolska kod. Stan. Aug.
3) " O. v. IV. 2 Wincenty
de arte dictaminis
słownik łacińskí
3) " Q. IV. 6 Wincenty 1456.
4) " Q. IV. 6 (??) Wincenty
19/20) " F. IV. 19 kod. lubiński – kron. Wielkopolska –
rocznik
Czarnkowski
Genealogia piastów
21) " Q. IV. 98 mowa Karogatnickiego.
26) Pazn. O. v. XVIII. 1. (Załuski – Czacki – Czartor.)
de Romana foelicitate
27/30. Zam. Q. I. 91. Wincenty
33) " F. IV. 23 A. M. Gratiani de despota Valach.
" F. IV. 30 Tomaszewa odpis Okacewicza.
" F. IV. 103. odpisy ex cod. dypl. Dregeri
" F. IV. 104.
" F. IV. 105 błazeństwa
" F. IV. 83. Nicolai Szweski epi. Chelmen.
annales Poloniae 1657–1666
34) " F. IV. 68 Litere ac res gestae
36 " F. IV. 73 Herbenstein
" F. IV. 67
37) " F. IV. 30 (?) instructio Maxim. a Przezb
1625 i inne akta z tych lat w
kilku kopii.
37) " F. IV. 116. Liber privilegior. et inskryptio-
num eccl. bona benedictaria terrarum
Miechowskie. 1578 za rządów
Ługowskiego tzymanie opata ko-
pronata.
38) " F. IV. 119 listy i mowy z lat Zygm. Aug. i Batory.
" F. IV. 129. Rudawski
39) " F. IV 138.
" Q. IV. 40
" Q. IV. 51 tract. de moribus conditione et nequitia
Turcorum 1436
" Q. IV. 52
" Q. IV. 97 Albr. Radziwiłł
40) " Q. IV. 64
" Q. IV. 198
" Q. IV. 112. Sarbiewskiego Eruditiones Romanae
autograf – Załuski, z wize-
runkami cezarów wyrysowanymi piórem
rubrowanem
" O. IV. 15
" O. IV. 23
" O. IV. 24. Mosławski Hortus virgineus, Rubus
incombustus.
41) " O. IV. 25 i. a. Dyaryusz stulu króla Michała
" Q. v. I. 104. [Erm. 122] Breviarium monasticum
s. XV. illumin. po polsku napisy
umieszczony
42) " F (?) v. I. 110 Armenorum fidei confessio 1574.
43) " F. II. 111. Decretalium libri IV. 1474.

43) 46 Sam F. II 202 Statuta synodalia
47) " F. II. 145 Akta XV XVI w. genealogia zamków Ciołeckich dokładna MS Jana Olbrychta Ciołeckiego
48) " Q. IV. 35
" Q. IV. 83
" Q. IV. 84.
" Q. v. II. 4. Statuta krajowe W. Ks. SV.
49) " Q. II. 274 Statuta krajowe wrocławskie
" Q II. 427 Akta i stat. dyec. krak.
51) " F. II. 132 Tyszkiewicz akta histor.
" F. IV. 35 Komisya z[?] Bach. [?]
" F. IV. 3 [??] Zamorowicz Nakwaski [?] varia dyaryusz ... pod Pilawcami 1648 i inne do 1648 r. [?] [illegible]
52) " Q. IV. 23
" Q. IV 47
53) " Q. IV. 26
54) No.1. F. XIV. 1 W Potocki.
57) " F. XIV. 16 "
62) " F. XIV. 9 "
[?]) " Q. XII. 91 "
" Q XIV. 30 "
" Q XIV. 96 "
" Q XIV. 33
[?]) " Q. XIV. 25 Kurdowski [?] poezye
" Q. XIV. 26 Muza J. Kochanowskiego
" Q. XIV. 28 St. Dolańskiego wiersze 1880
" Q XIV. 74. Morsztyna (?) wiersze
" Q. XIV. 95 W Potocki.
" Q. XIV. 111. wypisy z dzieł Kochanow.
73) " F XIV. 2. W Pot. Barklaja Argenis
" F. XIV. 3. pieśni rozne.
" F XIV. 7. Dzieła poetyczne Jana Tomana z Tarnomontu [?] 1774.
74) " F. XIV. 12 Morsztyna wiersze
" F. XIV. 24 } Barklaja Argenis W Pot.
" F. XIV. 29 }
" F. XIV. 33 W Potocki.
75 " F. I. 107. Sarbiewskiego kazania autogr.
" F. IV. 7
" F. IV. 10 Dzieje Polski od czasu † Augusta III tomów 7.
" F. IV. 22 Kojałowicza tabl. geneal. histor. pol.
" F. IV. 34 Dyaryusz Jana Gniewosza [?] traktat Jer. Ossolińskiego
" F. IV. 58. Niesiecki Korona pols. autogr.

75) No.1. F. IV. 78 Wojna [?] Barrwij
" F IV. 85 Dyaryusz kom. [?] [?]
" F. IV 91.
" F IV 93 Dyaryusz akta sejmu [?] [?] W. Wład. IV. pisane [?] [?]
76) " F IV 103 [?] generalnego
" F. IV. 104. pasza [?] autogr.
" F IV. 111. miscellanea 1598/1602
" F. IV. 116.
" F. IV. 127 pharetra politica
" F. IV. 140.
" F. IV. 165 Journal 1794 w obozie pod [?]
" F IV 177 Strzyżowska
" F. IV. 181. kopie listów do Chodkiewicza
" F. IV. 182 dto
77) " F. IV. 187 dto
" F. IV. 193 kopie listów do Radziwiłła.
" F IV. 200 kopie listów do Chodkiew.
" F. IV. 209 dto
" F IV. 212 dto
" F. IV. 240 Repert. [?] z zebraniem archiwum dyplomat. 1795
" F. IV. 243. Anegdota [?]
" F. IV. 250. Korona [?]

Г. Илья Александровичъ Шляпкинъ. 1

въ 11 верстахъ отъ ст. Черное
Моск. Нижег. жел. дор. село
Коренево-Богородское
Бумаги 1790 – 1796.
Василий-Сергеевичъ Шереметевъ
генералъ-маіоръ – командующій
россійскими войсками въ
Волыни – 1795.

Шер. – Александръ Сергеевичъ
владѣлецъ села Юрина
между
Нижегородской губерніи.

J. robiąc poszukiwania po magazynach
Szeremetiewów dla historji rodu książąt
Szeremetiewów (których dał Barmin)
przyjechał do wsi Koreniewo-Bogorodskoje
~~adm~~ należącej do Aleksandra Sergiejewicza
Szeremetiewa, właściciela wsi Jurino w Niże-
gorodzkiej gubernii – administrator Szlapkinowi
– obawiając się w nim majątkowego rewizora –
robót [illegible] dawać wzbronił – Szlapkin w końcu dobra-
ł się do pałacyku gumna, w którym znalazł stary
strych – w nim na strychu wyrzucone papiery

pomieszane, na nich na ½ stopy wysokości
zgodnie jeszcze i Kr. [illegible]
Po rządzie państwa okazała się
olbrzymia masa papierów, rozkazów
ordynansów, rejestrów, komendantów, spi-
sów, papierów wojskowych (~~[illegible]~~ podpisy-
wanych [illegible] Kościuszki) z lat 1790–
1796. – Szlapski telegrafował o tem
do Zgromadzenia
który go dla badań wysłał. Udała
mu się zgromadzenia i pozwolenie
na przegląd uzyskał – Administrator
przeląkł się telegramów i na drugi dzień
podobno odesłał i wszystko zabrał.
Tymczasem w A. A. Titowa Охранный
каталогъ славяно-русскихъ рукописей
выпускъ 4. Москва 1889. 8° pag. 24
znajdujemy
2929. Разныя бумаги принадлежащія
Василью Сергѣевичу Шереметеву
генералъ-маіору. (касающіяся
времени командованія его отрядомъ
войскъ въ Волынской губерніи
1795) на русскомъ и польскомъ
языкахъ – скорописью XVIII в. fol. 64 fol.
2932. Разныя бумаги принадлежа-
щія генералъ-маіору В. С. Шере-
метеву ... ib. 2929. – fol. 46 fol.
Szlapski rękopisy te Titow (rodzaj [illegible]
[illegible]) dowiózł się do tych niedorabiających
[illegible] podróży [illegible] w 1883 r.

nasuwa się stąd jasne przypuszczenie że to archiwum jakieś wojsk. zabrane w jakiejś bitwie przez szeregowców podczas wojny Kościuszkowskiej 1794 roku.

[illegible]

X [illegible]

[illegible]

[illegible] £ 43 —

[illegible]

H. M. H. T. 185[illegible]

[illegible]

[illegible]

94

Czy Obodowicz [illegible] / był w ogóle jest pewne?

Plan obszerny Sandomierza 1634, ozdobny, składający się z 16 odpowiednich kart i dwóch [illegible] [illegible] jest [illegible] [illegible] — Rysował Mathias (S. R. M.tis Chalcographus Ichnographus et perspect. varius) Chrystian [illegible] napisał Matthiam [illegible] wykonał plan całej [illegible] S.ae R. M.tis Architectus militaris Joannes Pleitnerus. —

Te tablice zachowywane są w Bibl. Akad. Sztuk Pięknych — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Per Sac. Rae. M.tis Architectum militarem [!] D.num Joannem Plestnerum [illegible] [illegible] [illegible] designatum anno 1634 et per S.ae R.ae M.tis Chalcographum Ichnographum et perspectivarum [illegible] [illegible] [illegible] [!] [illegible] [illegible] [illegible]

Tablice są w Akad. Sztuk Pięknych

po 12 [illegible] [illegible]

Zigmunt August z laski Bozey krol Polski wielkie xiaze
Litewskie Ruskie Pruskie . Masowieckie etc. Pan y Dziedzicz.

Wielmozny nam zalascza myly. Possilaiącz tam tego naszego
komornyka do krolowey iey Milosczy nyechczielismy
tessz wasz podlie zwikley laski naszey zapomnyecz pissa
nym naszym ktorim wam y przyasd tu do Piotrkowa.
nasz y pospolu dobre sdrowie nasche oznaymuiemy.
Zda się nam tesz rzecz bicz barzo potrzebna abismy
wasz okolo tego napomyonęly abyscie tego swielką
pilnosczię przestrzegaly zeby tam na pokoiu krolowey
iey Milosci bialeglowy ogyen nyedawaly a zwlascza
skupko ff, ubowiem iednak z rzeczy… lacznyey bi
się wszytko okaczicz moglo. A to ktemu yzz tij bia
leglowy ustawiczmye przi iey kro. M. bywaiącz snad
niej tez za pakę unieobyczaynoiącz mogly by co
takiego pochwycić, skąd by nyeyaki przygodny casus
przypaść mógł. A gdyby mężczyźni piece dawali gorzy
tedy na tym więtsza bespiecznosć być moze, abo
wiem od męzczyzn ledwie przez czwarte rzecz piece
do ognia Jej krol. Mci przychodzi. A wnakoż gdzie
by to tak się musiało, żeby nie w pokoju piece kro
lowej Jej Mtości białogłowy dawały, tedy tak to
opatrzcie aby jedna przez białogłowa ktorej by czasta

i wiara była dobrze doświadczona. Chociaż też z tych
inszych przez Jej Królewskiej Miłości na pokoju da-
wała. A zwłaszcza mając to na baczeniu iż tam nie
które białegłowy przy Królowej Jej Miłości są, które
też niepokoi gniew i waśni przedsiębiorą. Przeto Was żąda
my, napominamy i rozkazujemy żebyście to tak pilnie
opatrzyli jakoby około takiego w pokoju pieczą dawa
nia we wszem securitas zupełna zdrowia Jej Królew-
skiej Miłości była zachowana. Czym nam rzecz wdzięcz-
ną uczynicie łaskę na potem naszą pamiętliwą, chcąc
żebyście tego sami pilnie doglądali. Datum XXIIIa -
Octobris Anno domini 1548 Regni nostri decimo nono.

Ad mandatum Sacrae Regiae
Maiestatis proprium.

Magnifico Nicolao Radiwil Magni Ducatus nostri
Lithuaniae pocillatori Żylensi Bielicensi Vasiliensi
que nostro capitaneo sincere nobis dilecto.

mały sygnet królewski.

I

es
r,
tu
tu
in
pe
m
oc
no
te
ac
te
qu
cl
fe
m

I. Sigismundus primus rex Poloniae Ioanni dulcis de Lasko Canonico Pataviensi.

Non oblivione nostra tui factum est, quod ex quo tempore in secretariorum nostrorum collegium cooptatus es, nunquam in hunc usque diem tua nos opera usi sumus. Sed cum in ea civitate vitam degeres ubi perexiguus aut nullus potius tui nobis usus esse potuit, cum te totum ocio et quieti tradidisse videreris, non est nobis visum tuam istam quietem interpellare. Posteaquam vero accepimus quod te in fidem et clientelam Petri Bembi contuleris, ad quem primas hoc tempore latinae eloquentiae uno omnes consensu deferunt quique virtutis et eruditionis ergo in amplissimorum patrum

collegium nuper est ab eo pontifice allectus, quo nemo fuit unquam in viris dignitate dignis diiudicandis prudentior, tanto libentius opera tua usuri sumus, quod te in Urbem, unam omnium negotiosissimam una cum eo proficisci statuisse intelleximus. In qua Urbe cum quae agantur scire nos nostraque plurimum intersit, pergratum nobis feceris, si quae grata nobis et iucunda uel etiam necessaria cognitu iudicaueris esse ea ad nos omnia diligenter perscripseris. Una etiam cum tibi uisum fuerit opportunum in ipsius Petri Bembi cardinalis nos amicitiam insinuabis saluere illum nostris uerbis plurimum iubebis atque eum honorem ad quem illum

uirtus cum doctrina coniuncta euexit diligenter gratulaberis. Si quid erit postea quod nostra istic causa facere uelimus, aliis te litteris nostris certiorem reddemus; te nobis operam tuam probaturum confidimus. Quem bene valere optamus. Datum Cracoviae decima octaua mensis Iulii anno domini MDXXXIX regni uero nostri XXXIII°. (Лат. Г. IV. 145/15. k. 317². Acta Tomiciana tom. XV.)

II. Z autografów Ces. Bibl. publ. –

1. Zigmunt August slaski Bozey krol Polski wielkie xiąze | litewskie Ruskie Pruskie Masowieczkie etc. Pan y Dziedzicz |

Wielmozni nam zwlascza myly. Prinyesziono nam teraz listi skrzinv ctorich copie wam poszilami. iest na czo radę bracz. Bo Xiądz Mathiewski v Papieza stara sie o Coronę a cz..

go Cesarsz pylnie foritwie. Preto ządami T. M. abisz nam T. M. nycz nyemięszkaiącz zdanye swe w tey mierze wipysal Vcziny nam T. M. rzecz barzo wdzięczną y potrzebną. Żądaiącz od pana Boga T. M. dobrze y dlugo bicz sdrowim. Datum in Lubow XIIIIª Januarii Anno domini Mº Dº LIIIº Regni nostri XXIIIº
Sigismundus Augustus
Rex sst.

List własnoręczny, ~~zdaporny~~ do Mik. Radziwiłła ~~Czarnego~~ Rudego, ~~niema koperty~~. wyrzezany za szkłem, koperta w autogr. 62. karta 102.

III. [illegible] Kazimirus tercius Vladislai Jagellonis filius in opatowiecz sanxit statuta de raptoribus et inuasoribus bonorum ecclesie que edidit in noua ciuitate. Datum in noua ciuitate Corczin feria sexta ante dominicam Oculi Anno 1474.
Inferens alicui spirituali damnum

coram capitaneo cui subest est conveniendus et non secus quam pro articulo castrensi uno ex quatuor per eum indicandus.

Actori super damno illato incumbit probatio alias reus iurabit se esse immunem a damno illato.

Capitaneo a loco longe distante potest actor reum coram rege in terra cracoviensi agente convenire sine districtus excepcione.

Spiritualibus inferioribus non habentibus impensas in iure terrestri conceditur facultas conveniendi suos damnificatores in iure spirituali qui si convicti censuras ultra annum sustinuerint in turrem coniciatur.(!). —

Finit Kazimirus tercius statutum contra raptores bonorum ecclesie.

Z rękopisu Nos. F. IX. 2.

Księgi o fortyfikach wojennych etc.

Na k. 1. zapisano:

Roku Bożego 1576 Dnia 29 Novembris we Czwartek wilię S. Andrzeja.

Na sejmie pierwszym po koronacyj jego krol. Miłości w Toruniu posłowie ~~Toruńscy~~ ziemscy z wielkiego Księstwa Litewskiego nad zwykłe postanowienie i porządek prawa swei nienaruszonym [illegible]

zmówszy z Radami litewskiemi powo-
łali i uchwalili zaciąg pospolity na
wojnę przeciwko Moskiewskiemu z którego
tem Państwu Wielkiemu Księstwu
Litewskiemu pocieszna zguba i upad,
Co dla pamięci wiecznej z roska-
zania jego miłości jest napisane.

Fiedor Łastowsky.

Wladislaus dei gracia
Rex polonie etc.

Venerabilis devote dilecte. Intelleximus qualiter tu quasdam Italicos familiares cuiusdam hugonis patriarche Jerosolimitani ad nostrum regnum introducere et ipsos acceptare et fovere ut nostri regni peragrarent climata intendis, de quo non modicum admiramur, unde tibi tanta conceditur temeritas. An te non docuit experiencia manifesta quod forenses non querunt que dei sunt sed ut earum am-

bicione avaricia plena marsubia et bursas ipsorum impleant. Aut forte non es contentus de Reverendissimo patre domino Alberto archiepiscopo Gneznensi cuius interest auctoritate apostolica tibi te et omnes et singulos conventus et monasteria regni nostri visitare et ea qualitate negotii pensata corrigere reformare et emendare. Nos itaque nolentes tante rei monstruosam (!) novitatem ad regnum nostrum introducere nec eam quavis modo tollerare Devocioni tue vigore presencium iniungimus mandantes gravissime sub precepto Quatenus nullum Italicum sed neque aliquem forensem ad tua loca receptes sed neque ipsis aliquas procuraciones quantumcunque parvulas et tenues administres

aut aliquas exacciones subsidia
sive contribuciones ipsis des aut
dari admittas Quod si secus
feceris extunc Commisimus Streno
Wantropka procuratori Cracovien-
si generali quod quamprimum ad
sui noticiam advenatus et recepta-
cio Italicorum predictorum aut
extraneorum quorumcunque per-
venerit qui ipsum velud passivum
regni nostri custodem latere non
potest Mox po[1] tibi possessionem
omnium bonorum tui Conventus
recipiat, receptam pro nobis
teneat Et nichilominus dictas
advenas nec te in Regno nostro
sustineat aut sustinere presu-
mat. Indignum etenim arbitramur
ut aliquis visitacionis officium

[1] sic!

pragat in preiudicium nostre maiestatis et indultum sedis Apostolice dicto domino Alberto Archiepiscopo per dominum nostrum papam ad instantissimas preces nostras datum et concessum. Datum in Gnezna feria quarta infra Octavas Corporis Christi Anno Domini M° CCCC° vigesimo quinto.
[1425 Jun. 6.]

Wladislaus dei gracia Hungarie Polonie Dalmacie Croacie etc. rex. Magnifico Johanni de Czyszow Castellano et Capitaneo Cracoviensi ac nostras in Regno Polonie predicto vicesgerenti sincere nobis dilecto Salutem et graciam. Magnifice nobis sinceriter dilecte. Proparte Venblis. Johannis praepositi Myechovensis nobis dilecti nostre ex

expositum maiestati. Quomodo qui-
dam officiales nostri in terra
Radomiensi consistentes contra
iura et privilegia ipsius prepo-
siti et sui monasterii eundem
prepositum non admittunt in
propriis hereditatibus suis nec
unam dorcam aut leporem
venari retia et canes eidem
rapientes in quibus suis vena-
cionibus nec unus cervus dici-
tur aparere et quibusquidem
venacionibus semper sui antreces-
sores prepositi Myechovienses
libere utebantur sicut ceteri
terrigene in propriis utan-
tur. Pro tanto committimus
sinceritati tue mandatum
ex quo intencionis nostre est
nedum ipsum prepositum sed

quatoris nobis fideles in eorum
iuribus conservare Quatenus
dictus officialibus nostris pre-
cipias atque mandes eundem
prepositum in suo iure teneri
et non prohiberi a venacionibus
supradictis in propriis suis
et sui monasterii predicti fa-
ciendis quibus et nos presentibus
committimus ne eundem et suos
impedire audeant quoquomodo
Datum in loco Campestri exer
cituum nostrorum ante Castrum
Kunya feria quarta ante domi
nicam Reminiscere Anno domi
ni M° CCCCXLI.

[1441 – Lam. F. XVII. 76. fol. 176.

[illegible]

Zbiór autografów N° 62.

w kodeksie N. 10.

Sigismundus Augustus Dei gratia
Rex Poloniae Magnus dux Lithuaniae
Russiae Prussiae Mazoviae Samogithiae
etc. dominus et haeres.

Reverendo patri domino Nicolao Ar-
chiepiscopo Gnesnensi legato nato et
primati omnibusque officialibus et
capitaneis eius quorumvis locorum
ac in universum omnibus et singu-
lis quorum scire facere exequique
interest ea, quae nos dicemus, gra-
tiam nostram Regiam. Reverende
pater sincere nobis dilecte. Etsi
non dubitamus quin Ptas Vra sua
sponte eos omnes benevolentia sua
complectatur in quibus est aliquid
probitatis et doctrinae, tamen
Ventem Andream Fricium praeposi-
tum Brezinensem et secretarium no-

Itaque eo magis complecti debet, quod specimen dederit doctrinae suae libro edito de emendanda republica et ecclesia. Intelleximus quidem eum ex eius libri editione invidiam magnam habere, verum nobis opera bonorum et doctorum virorum non invidia sed laude et imitatione digna videntur. Si quid est, quod Fricius vel in republica vel in ecclesia notet ad emendandum id non solus facit. Multos eius rei socios habet et antesignanos. Esset autem hoc alienum a dignitate nostra et Maiestate Regia prorsus indignum cum principes et monarchae alii eiusmodi homines foveant in terris suis libenter alant et ornent si nos eis locum in nostra republica esse nollemus ullum. Fricii vero modestia a multis nobis ex eo commen

datur, quod scripta sua iudicio concilii universalis submittat et ab omnibus qui sciant et possint, petat eorum emendationem. Quamobrem dignum est, ut Ptas. Vra. Fricium favore et benevolencia sua complectatur et quantum in ea est tueatur eum ab omnibus qui ei aliquid negotii facessere velint. Ne quem autem scrupulum de Fricio habeat Ptas. Vra. id ei et omnibus quorum scire id interest notum facimus nos Fricio fidem publicam dedisse ut tuto ei in nostris terris versari ac ne cui praeterquam nobis ipsis in eum animadvertere liceat, ab omnium aliorum iudiciis censuris et animadversionibus Fricium eximimus et liberum facimus. Quod etsi inusi-

tato more a nobis fiat, verum gravibus causis et magnorum virorum rogatu adducti sumus ut id faceremus. Quocirca et a Plate. Vra. id observari volumus et omnibus aliis edicimus, ne Fricio vel iuredicendo vel animadvertendo vel discriminis ac periculi aliquid creando procurandoque aliquid negotii facessant neve quid indignum eo faciant. Qui secus faxint eos teneri volumus iis poenis quae sunt de violatoribus fidei publicae. Datum

Ces. Bibl. publ. w Petersburgu, Zbiór autografów № 62. sztuka 10.

Zygmunt August z łaski Bożej król polski
wielkie książę litewskie ruskie pruskie mazowieckie
pan i dziedzic.

Wielmożny nam wielce miły. Iż w niektórych pilnych potrzebach xiążę Jego miłości pruskie do Nas przyjachał. a na to potrzebujemy rozmowy spólnej z Twoją Miłością i też rady. A tak żądamy aby T. M. jutro co naranniej być może do nas przyjachał. Bo tego pilnie a rychło potrzebujemy. Żądamy T. M. od pana Boga dobre być zdrowym. Datum in Kudriki penultima Aprilis Anno domini M° D° LVI° Regni nri XXVI°

Sigismundus Augustus
Rex sst

Franciscus Donato Dei gratia Dux
Venetiarum etc. Universis et singu-
lis tam amicis quam fidelibus
presentes litteras inspecturis
salutem et syncere dilectionis
affectum. Significamus vobis quod
Angelus de Canali publicus Imperiali
et Venetiarum autoritatibus no-
tarius qui hec scripsit et publi-
cavit quoddam Instrum per quod
D. Prosper gergarchus Polonus
recognovit se esse debitorem D.
Mathei Ehem Iunioris Augusta-
ni Vindelicorum filii D. Mathei
Ehem senioris summae ducator.
mille ducentorum triginta quinque
quos denarios ipse D. Matheas
confessus fuit habuisse et recepisse
per partitam banchi scriptae
nobilium virorum S. Danielis et

Andreae Delphino ac Dominis Thomaso et Joanne Maria de Juratis fratribus, solventibus de commissione Sermae Reginae Bonae Reginae Poloniae de quibus ducatis 1235 Idem D. Matheus fecit finem et quietationem eidem D. Prospero etc. prout in eo latius continetur. Est notarius bonae opinionis et famae cuius instrumentis et scripturis publicis plena fides adhibetur. Datum in nostro Ducali Palatio Die XXI Septembris Indict. XI. A° MDLII.

Z oryginału pod bullą, w Zbiorze Автографовъ и грамотъ N° 43.
w zbiorze N. 6. —

Z mss. Naum. F. IV. 153. + k. 79

wydatki na dwór Zygmunta III. rach. p. Firleja.

Sebastiano Grabowiecki, (jako sekretarz)

Salarii a die Coronationis ad diem solutionis pro annis 2/2[1] fl. 900.

Eidem

Salarii a die 22 Novembris 1586 ultimae solutionis Grodnae post mortem Serenissimi olim Divae memoriae Regis Stephani factae ad diem coronationis 27 Decembris 1587 pro anno 1/0/5 cedunt fl. 394/18

Ratione absentiae quae illi merito in solutione anni 1585 Niepolomicis deducta erat et in manuali iam posita est et nulla controversia!! de illa agebatur nam medium eiusdem absentiae per Serenissimum olim Divae memoriae Regem Stephanum eidem condonatur verum ad instantiam eidem condonatur denuo fl. 180

Totius facit fl. 1474/18

Ad rationem horum
Cracoviae 9 May 1588 fl. 100
die 6 Octobris eiusdem 30
ex zuppis 180
die 11 Octobris 1588 150
Varsaviae p. dnum Thesaur. Curiae (1587) 186/20 388/10
Ibidem circa solutionem qualem 1590
facit datorum fl. 1035
Restant exsolvendi fl. 439/18.

[1] znaczy 2 lata i 2 miesiące.

Kolegów z sekretaryacie Grabowski
uwiadl Marcina Stradomskiego
Marcina Bronowskiego
——— Górskiego
— — Niewiadomskiego
— — Międzyrzeckiego
Fryderyka Kwaśnickiego
— — Włoszka (Włoszek).
— — Rudominę
Krzysztofa Stajewskiego
Piotra Gołubowskiego
— — Niegoniewskiego
Krzysztofa Dzierzka
— — Pacżka (Pacek)
——— Wołuckiego.

Z Ham. F. IV. 19. +

k. 333.

Anno domini 1226 Conradus dux Mazowie primus vocavit cruciferos in subsidium sibi quorum primus fuit frater hermanus de Zalcza.

Anno domini 1234 venerunt duces Conradus Mazowie Lestko albus Cracovie Henricus cum barba Wratislavie et Swantopelcus Pomeranie et fundaverunt castrum et civitatem Culmensem et post hec intraverunt Territorium Prussye

quod Resin dicitur et vastaverunt illud multos ex prutenis occidendo contra quos venit exercitus prutenorum et congressu facto victi sunt pruteni. Swantopelcus ut dux Pomeraniae cum suo exercitu praeclusit fugam prutenis propter quod occisa fuerunt prutenorum quinque milia.

---

z Nam. F. II. 239.

Exemplum literarum ad Regiam Maiestatem scriptarum.

Serenissime Rex domine et domine Clementissime.

Sollicitus quidem eram diligentissime ut quam primum voluntati Sermae. Mtis. Vrae. scripto ipsius mihi declaratae satisfactum fuisset in colligendis contributione et honorario quam fieri posset celerrime et copiosissime. At celeritatem remorarunt processus

monitiones excommunicationes aggra-
vationes reaggravationes superreag-
gravationes quaque versus per to-
tam Dioecesim Episcopatus Craco-
viensis latissime patentem omneq
ipsius decanatus debito modo, tem-
pore et ordine transmissae.
Copiam vero uberiorem impedive-
runt plurima in hoc regestro
retentorum quod Serenae Mti Vrae
mittitur sigillatim annotata.
Ex quo apparebit quanta dimi-
nutio facta sit contributionis
propter licentiam et contemptum
censurarum ecclesiasticarum
eorum maxime qui etsi viden-
tur esse catholici, laxam tamen
habent conscientiam, in beneficiis
non resident propter occu-
pationem parochiarum per aposta-

stas ex leges sua quaerentes et per
fas atque nefas aliena occupantes
propter direptas decimas in toto
vel in parte, propter denegatos
census interceptos fundos et pro-
ventus beneficiorum ecclesiasti-
corum propter profanationem
templorum in hac dioecesi circiter
164 propter desolationem altarium
et desertationem praebendarum
fere 120 propter non persolutio-
nem contributionum per industrias
haereticorum ex bonis ecclesiae
violenter ~~occu~~usurpatis, propter
decimas per nobilitatem plerum
que inopiam ecclesiis ademptas
et suis praediis damnabiliter
appropriatas..............

....

Cracoviae 15 Januarii 1581

D. Martinus Pilsnensky
Rector Universitatis.

Z Sam. F. I. 38.
fragment dokumentu na dolnej okładce rękopisu (w wyklejce) bez przyklejenia na okładce z tyłu..

...] S. V. innotescat quod prepositura Eccle-
sie Collegiate Sancte Marie Wysliciensis
Cracoviensis dyocesis cuius ecclesie
ego heres et patronus [......] que Archi-
diaconos in Regno meo habere con-
sueuerunt in certis districtibus
dicte diocesis Cracoviensis visitacio-
nem inquisicionem et correccionem
[......] Quorum Beneficiorum cleri et
populi diversi in eisdem districti-
bus constitutorum subiectorum pre-
positure eidem tam ardue quam dif-
fuse quod [......]um onerata existit
ut prepositi eiusdem tamquam prin-
cipales post Epalem requirit residen-
ciam personalem. Cum ~~Pater~~ Pa-
ter Beatissime proposicionem (??) [......]
et non visitacionem ~~et~~ ac correccionem
neglectam prepositi prelati pre-

dicta Ecclesia Wysliciensis et quam-
plurime aliae ecclesiae eidem subiecte
in Regi[......]arumdem nec non cultu
divino dimminuto per carenciam
et absenciam prepositi grave dis-
pendium paciuntur et infinita
pericula et Scan[......]m Interest
tamquam heredis et patroni ~~et~~ ac
salvo Mayestatis Regie tam Eccle-
siae quam districtuum predictorum
Regni mei obviare. Et quia[......]
Olesnicza Clericus Cracoviensis dio
cesis nobilis ex utroque parente
cum sua nobilis prosapie Genea-
logia Michi et predecessoribus
meis[.....]ter ~~ac~~ et constanter Idcir
co suis laudabilibus probitatis
et virtutis meritis exigentibus ad
preposituram predictam Wysliciens-
sem et in preposi[......]natibus
Comitibus et Magnatibus mei
Regni nominavi Quapropter S.V.

duxi supplicandum Quatenus pre-
dicto Sbigneo Sbignei de prepo[.....]
per obitum clare memorie derslai
de przeswod apostolice sedis nunctij
ultimi prepositi prepositure eiusdem
tamquam collationi sedis apostolice
[......]aliomodo et per cuiuscumque
alterius persone obitum vaccan-
tem etiam si esset Collationi
predicte sedis apostolice iuxta
statuta lateranen[......]diter pro-
videre iuxta supplicationem presen-
tibus interclusam. In quo michi
S. V. contemplationem faciet spe-
cialem. Datum Cracovie ipso[.....]
anno domini millesimo etc. nona-
gesimo tercio.

Wladislaus dei gracia Rex Polonie Supre-
mus princeps lithwanorum Russieque
dominus et heres| etc. S. V. filius humilis
et devotus.—

2 Mss. Mam. Q. I. 201. 110

Ista sunt nomina fratrum conventus loc[—] in monte qui tempore pestilencie m[ortui] sunt. Et primo frater San[—] Abbas huius monasterii parvo tempore [—] mortuus. ffrater Johannes [—] gregorius presbiter Item Nicola[us —] Nicolaus twerdis frater J[—] lunak frater Nicolaus .. [—] frater Albertus senex frater [Phi]lippus senex frater Paul[us] frater Stanislaus frater [—] frater gregorius presbiter [Jo]hannes presbiter [Her?]manus conversus [frater] Mathias conv[ersus] frater Michael ffet murator frater [—]ssius et frater S.[—] et felicis memorie Johannes Eps C[......] qui se ipsum nobis o[btulit] ad fraternitatem perpetuam

…se guide des jeunes intelligences et ne tolérera point que l'administration municipale se fournisse chez d'autres éditeurs que le sien.
Cette exigence a paru quelque peu ex-

…être un farouche républicain, il n'en est pas moins agacé d'avoir à contribuer au payement d'une grosse liste civile. Il n'a qu'un seul moyen, pense-t-il, d'exprimer par son vote toutes ces restrictions et

propre dont il s'est emparé injustement. L'auteur des *Frères Zemganno* a répondu doucement que, sans doute, son correspondant lit peu, sans quoi il saurait que *la Faustin* a acquis, depuis douze ans, une

trer, à côté des Mascarille des Truffaldin, des Léandre, des Ascagne, des Almanzor, des Caritidès et autres funambules, des hommes et des femmes ayant un état civil fort vraisemblable : M. Di-

il n'a pas lieu, semble-t-il, de le regretter. Le cas de M. Faustin est tout particulier ; il s'attaque à un roman qui est entré dans la circulation et dont il ne peut supprimer tous les exemplaires. Si son nom

…ses chiffres, tout en montrant les puissantes ressources dont dispose la République argentine, font, par contraste, ressortir davantage la médiocrité ou l'indolence du gouvernement qui, laissant la situation dans le *statu quo*, ne prenant l'initiative d'aucune réforme, ne sup-

FEUILLETON DU JOURNAL DES DÉBATS
1 — **du lundi soir 19 juin 1893**

HORS DE FRANCE

Le monde slave

LA CENSURE RUSSE D'AUTREFOIS

En général, dans les pays où existe encore la Censure, les censeurs ne permettent guère qu'on s'occupe d'eux ; ils aiment l'ombre et le mystère. Il vient pourtant de paraître à Pétersbourg une histoire de la Censure russe qui n'est pas précisément à son éloge (1). La publication de ce livre serait une marque extraordinaire du libéralisme des censeurs actuels, si l'auteur, en homme qui sait son monde, ne s'était limité à l'histoire des censeurs d'autrefois.

Suivant un mot célèbre de Soltykof-Chtchédrine, les abus, en Russie, sont périmés au bout de trente ans : passé ce temps, on peut en parler à peu près librement, à condition que ce soit sans aigreur. C'est ce qu'a fait M. Skabitchevski ; il raconte impassible les histoires les plus odieuses ; il se permet peu de commentaires, encore moins de conclusions ; les faits parlent d'eux-mêmes. Nous tâcherons d'imiter sa belle objectivité, en reprenant les épisodes qui, de 1815 à 1855, caractérisent le mieux le régime et les gens.

La plus parfaite incarnation de la Censure, pendant toute cette période, c'est Alexandre Ivanovitch Krassovski. Fils de prêtre, attaché en 1796 au bureau des traductions de l'Académie des Sciences ; bibliothécaire en 1800 ; en 1823, membre du Comité de censure ; envoyé à Varsovie, en 1832, pour y expurger les bibliothèques au profit de Pétersbourg et de Moscou, puis président du Comité de censure étrangère jusqu'en 1857, Alexandre Ivanovitch fut soixante ans le type du parfait *tchinovnik*. « En lui, dit un de ses biographes, tout était à l'ordonnance : son âme, comme son corps, était moulée dans l'uniforme. » Courtisan et dévot, vieux garçon de mœurs austères, — (malheur à celui de ses subordonnés qui se permettait une jeune bonne), — il était bien le « chien de garde » qu'il fallait au gouvernement mystique d'après 1815.

A peine installé dans ses fonctions de censeur, il s'y distingua. En 1823, un certain Toumanski s'avisa de faire, pour la Revue le *Fils de la Patrie*, une traduction de *la Chute des feuilles*, de Millevoye. Cette poésie peu folâtre ne trouva pas grâce devant Krassovski. Il y était question, en effet, d'une jeune personne qui devait venir pleurer sur la tombe du poète. Krassovski la biffa partout, et conclut ainsi : « Ce 9 mars 1863, un des premiers jours du grand Carême, il est malséant de faire des vers sur l'amour d'une jeune fille que personne ne connaît... d'autant plus que des gens graves, des ecclésiastiques même, reçoivent le *Fils de la Patrie*. »

La même année, le poète Gretch traduisit, toujours pour le *Fils de la Patrie*, une pièce française dans laquelle un troubadour exhalait ses chagrins d'amour. Les vers ne déplurent pas à Krassovski ; mais, comme on était encore en Carême, il écrivit, de ce crayon qui, disait l'empereur Nicolas, était le sceptre du censeur : « Il vaudrait mieux reporter ces vers à plus tard... A cette heure, les enfants de l'Eglise, prosternés jusqu'à terre, prient Dieu de leur donner l'humilité et l'amour (mais un amour tout autre que celui de ce chevalier français). J'espère que l'auteur de ces beaux vers me pardonnera le conseil que je lui donne dans ma simplicité d'âme, et par intérêt pour lui et ses lecteurs. »

En 1824, un certain Oline présenta à l'approbation de la Censure des *Stances à Élise*. Krassovski les enrichit de notes marginales ; en voici des spécimens :

Vers d'Oline	Notes du censeur.
Le sourire céleste de tes lèvres.	Inadmissible qu'une femme ait un sourire céleste.
Que ne puis-je te donner ma vie !	Que restera-t-il à Dieu ?
Et sur ton sein reposer ma tête !	Expression trop voluptueuse.

et ainsi de suite. Finalement, les stances à cette Elise qui n'était « ni l'épouse, ni la fiancée, ni la parente de l'auteur » furent interdites.

Ces sévérités expliquent en partie pourquoi presque tous les poètes, jusque vers 1840, Pouchkine, Yazykof, Lermontof, Polejaïef ont débuté par des poèmes dont on n'éditerait la traduction qu'à Bruxelles. En ce temps de puritanisme officiel, il y avait un ragoût infini à écrire des vers licencieux.

Du reste, Krassovski ne sévissait pas seulement sur les poèmes entachés de sensualité. Son œuvre capitale a été l'interdiction d'un article sur les propriétés toxiques des champignons : « Attendu que les champignons constituent, en temps de jeûne, la nourriture du peuple orthodoxe, et qu'écrire sur leurs inconvénients, c'est miner la foi et propager l'incrédulité. »

On aurait tort de voir dans Krassovski un phénomène, un monstre. Au moins, il était un professionnel, et, en quelque façon, un homme de lettres. Ce n'était pas le cas de tous les censeurs improvisés qui, pendant le règne de Nicolas, ont pullulé d'un bout de la Russie à l'autre.

De bonne heure, en effet, les ministres de Nicolas ont trouvé insuffisantes les Censures du temps d'Alexandre. Pour mieux se protéger contre l'esprit du temps, ils ont imaginé d'avoir chacun sa Censure. C'est ainsi qu'un membre de l'Académie des Sciences, Keppen, ayant publié un article sur certains progrès réalisés dans les postes étrangères, le directeur général des postes russes, un prince Galitzyne, se plaignit amèrement de la négligence des censeurs ordinaires, et demanda pour lui-même un droit de censure préalable sur toutes les publications relatives aux postes : il l'obtint. Le comte Kleinmichel, ministre des travaux publics, en réclama autant, après la publication d'un article sur la ligne Pétersbourg-Moscou. Peu à peu, il n'y eut pas jusqu'à la Direction des haras qui n'eût sa Censure particulière. Pris entre tous ces censeurs qui se jalousaient, se surveillaient et se dénonçaient les uns les autres, avec un zèle qui alla croissant jusque vers 1856, les malheureux auteurs ne pouvaient plus écrire une ligne sans craindre d'attirer les foudres administratives sur eux et les Revues qui leur avaient donné asile.

Une mésaventure de la Revue l'*Invalide russe* est restée fameuse. En 1843, Pauline Garcia-Viardot débutait à Pétersbourg ; elle devait chanter, pour la première fois, dans *le Barbier de Séville*, un mardi. *L'Invalide russe*, qui paraissait le mercredi et ne voulait pas se laisser distancer, commanda à l'écrivain Sorokine, à l'avance, le compte rendu des débuts de Pauline Garcia. Sorokine fit son article le lundi, y raconta minutieusement la représentation, loua l'un, critiqua l'autre, compta les couronnes jetées à la cantatrice par la foule en délire, puis porta son œuvre à la Revue qui l'inséra, le mercredi, en bonne place. Par malheur, la représentation n'avait pas eu lieu. Le ministre de la cour, le prince Volkonski, de qui dépendaient les théâtres, envoya Sorokine aux arrêts, et fit défendre à l'*Invalide russe* de s'occuper désormais des choses de théâtre.

Si de simples bévues provoquaient des orages, que pouvait-il advenir des livres de philosophie ou d'histoire ? Il serait trop long d'énumérer leurs disgrâces, depuis celle du livre traduit de l'arabe, où le censeur demanda que le mot « Prophète », appliqué à Mahomet par l'auteur, fût partout remplacé par « faux Prophète », jusqu'à celle du traité de stratégie, où notre ami Krassovski allégea d'Austerlitz la campagne de 1805. Citons seulement deux faits dont les victimes ont été, l'une et l'autre, de notables personnages.

Le Curateur, — ou recteur, — de l'Université de Moscou, le comte Strogonof, avait laissé publier par la Société d'archéologie, dont il était président, le voyage en Moscovie de l'Anglais Fletcher, au seizième siècle. Il s'y trouvait quelques détails peu à l'éloge d'Ivan le Terrible, mais Strogonof se croyait couvert par la loi qui permettait de parler librement de la Russie d'avant les Romanof. Il n'en fut pas moins mandé, lui, Curateur de l'Université, comte Strogonof, chez le commissaire de police de son quartier, pour y recevoir « une très sévère réprimande », tandis que, de son côté, le secrétaire de la Société d'archéologie était invité administrativement à se rendre à Kazan et à y rester jusqu'à nouvel ordre.

En mars 1849 parut, dans le *Contemporain*, un article sur l'éducation universitaire, signé Davidof, et fort anodin. De divers côtés il fut dénoncé à l'empereur. Ordre aussitôt au ministre de l'instruction publique, Ouvarof, de tancer les censeurs qui avaient laissé passer cet article. Or, si Ouvarof n'en était pas l'auteur, il en était au moins l'inspirateur. Il protesta, se débattit, et dut, en définitive, quitter le ministère.

Ces dernières années du règne de Nicolas furent terribles. Les révolutions de 1848 y contribuèrent, sans doute ; mais, comme le remarque M. Skabitchevski, cette exaspération de sévérité était la conséquence logique et le couronnement de tout le reste du règne. Puis, en dépit de toutes les précautions, on sentait sourdre et filtrer partout les idées nouvelles. Les censeurs, débordés, en arrivaient, dans leur affolement, à tirer sur

(1) *Esquisse d'une histoire de la Censure russe de 1700 à 1863*, par A. M. Skabitchevski, à Pétersbourg, 1892 (en russe).

On pouvait faire remarquer au bouillant Père Pera d'abord qu'il est difficile d'admettre | lice avait interdit le meeting ; malgré cette interdiction, quinze cents personnes environ | pour les canaux ; on faisait de la politique au lieu de consacrer les fonds des contribuables | te inconsidérément. Nous dépenserons double ou triple pour ache- | Londres, en 1857, sous la présidence de lord Disraëli ». | certain temps, plus ... damné ?

leurs propres troupes. Rien n'est plus curieux, à cet égard, que l'histoire d'une Revue polonaise de Pétersbourg, le *Tygodnik*.

Le directeur du *Tygodnik* était un certain Preclawski, un Polonais que ses compatriotes réfugiés en France avaient condamné à mort comme traître, et exécuté en effigie aux Batignolles. Il offrait donc de sérieuses garanties au gouvernement, et, de 1832 à 1847, il n'eut à souffrir ni de la Censure, ni de la police, — à cela près que ses lettres étaient ouvertes à la poste. Mais, en 1847, tout changea. On infligea d'abord au *Tygodnik* un censeur d'occasion, professeur de son métier, qui, n'ayant pas le temps de lire les articles littéraires, engagea fortement Preclawski à n'en plus donner. Il fallut se réduire aux nouvelles officielles, officieuses, aux informations scientifiques, aux faits divers : on n'osa même pas finir un roman de Kraszewski, qui passionnait les abonnés.

Quelques mois plus tard, le professeur censeur fut remplacé par un censeur professionnel qui ne savait pas un mot de polonais. Il était obligé de se faire traduire le *Tygodnik*, mot à mot, par un étudiant originaire des provinces occidentales de la Russie. L'étudiant ne comprenait pas toujours, et le censeur encore moins ; dans le doute, il biffait.

C'est ainsi qu'il supprima une lettre sur un procédé nouveau de cristallisation du sucre, et un article sur la composition du curare : « Attendu que des gens mal intentionnés pourraient s'en servir... »

Le directeur du *Tygodnik* portait ses doléances, de temps en temps, au ministre des affaires polonaises ; il y en avait encore un en ce temps-là. Le ministre lui riait au nez, l'accusait de voir double. Mais, un jour, ce ministre incrédule tomba sur une petite Revue française, éditée à Pétersbourg, dans laquelle le censeur avait rayé ces mots « la majesté de la nature », attendu que majesté se dit seulement des têtes couronnées. Il fit aussitôt appeler Preclawski pour lui présenter ses excuses. « Désormais, lui dit-il, je croirai à tout. » Ce n'était pas peu promettre ; c'est surtout aux exploits de la Censure que s'applique le vers de Griboïédof :

Svicjo predanie, a vieritsas troudom.

« La tradition en est fraîche, et c'est à grand peine qu'on y croit. »

Un tel régime risquait fort de tuer la littérature russe. Les gens au pouvoir en prenaient aisément leur parti. Au moins, quand il n'y aura plus de littérature, on pourra dormir tranquille, disait le ministre Ouvarof. Le fait est qu'aucun des chefs-d'œuvre du théâtre ou du roman russe n'a pu être joué ou publié sans obstacles.

Le premier en date, la comédie : *le Malheur d'avoir de l'esprit*, de Griboïédof, n'a été représenté, du vivant de son auteur, qu'une seule fois, entre amis, à Erivan, dans les appartements du serdar persan que l'armée victorieuse de Paskiévitch venait de mettre en fuite. La chronique ne dit pas si cette « première » eut du succès ; en tout cas, elle n'eut pas de lendemain. Aussitôt informé, Paskiévitch interdit la pièce. Elle ne fut jouée, ni même imprimée qu'après la mort tragique de Griboïédof. Il est bon d'ajouter qu'il en circulait déjà quarante mille copies manuscrites.

Si l'inoffensif *Malheur d'avoir de l'esprit* a éveillé les susceptibilités des censeurs, que ce malheur ne concernait guère, quoi d'étonnant à ce que le *Revizor*, de Gogol, les ait exaspérées? On sait qu'il ne fut joué que grâce à l'intervention de l'empereur Nicolas. Peu s'en est fallu qu'il ne dût intervenir aussi pour la publication des *Ames mortes*.

Dans une lettre de janvier 1842, Gogol raconte à son ami Pletnef comment la Censure de Moscou a accueilli son roman. « Dès que G..., qui présidait la séance, a entendu mon titre : *les Ames mortes*, il s'est écrié, avec la voix et le geste d'un vieux Romain : « Non, je ne » permettrai jamais cela ! L'âme est im» mortelle ! L'auteur attaque l'immortalité » de l'âme ! » On lui explique que ces âmes mortes sont des serfs décédés, encore inscrits sur les registres du cens, que l'aventurier Tchitchikof veut acheter à leurs ex-propriétaires, pour les engager à une banque de prêts sur gage. Nouvelle explosion des censeurs : si le roman passe, il y aura partout des Tchitchikof. Ailleurs, il est question d'un noble qui se ruine à bâtir, à Moscou, une maison à la mode. Un des censeurs remarque que l'empereur se fait précisément bâtir un nouveau palais au Kremlin : l'allusion est claire. Et tout le Comité trépigne d'indignation !

Peut-être Gogol a-t-il caricaturé les censeurs de Moscou. En tout cas, son roman, transporté à Pétersbourg, y reçut l'*imprimatur*, mais après des corrections qu'on ne s'explique pas toujours. Pourquoi, par exemple, a-t-on rayé l'apostrophe du cocher Séliphane à son cheval : « Hue, maudit! Hue, Bonaparte ! »

Les dernières années de Gogol, passées dans une dévotion extravagante, n'ont pas changé les sentiments de la Censure à son égard. Il avait beau être devenu mystique, il n'en était pas moins le créateur du naturalisme russe, et les censeurs y voyaient, non sans quelque raison, une machine révolutionnaire. Aussi, après sa mort, si l'on ne put faire le silence sur lui, comme sur Lermontof, au moins s'efforça-t-on de couper court aux éloges funèbres : au bout de quelques jours, ordre fut donné aux journaux et Revues de ne plus prononcer son nom ; on devait l'appeler « écrivain connu » *(szviestni piiatel)*. Tourguénief, qui, dans une lettre écrite au lendemain de la mort du romancier, avait dépassé la mesure d'émotion permise par la Censure, fut mis au « violon » pour deux mois, puis exilé dans ses terres. Enfin, quand il s'agit de faire une édition complète des œuvres de Gogol, il fallut l'intervention du grand-duc Constantin Nikolaïévitch pour vaincre les résistances des censeurs.

Pouchkine paraît avoir été plus heureux. Pendant un temps il a été un homme en faveur. Il a reçu des gratifications; on l'a nommé « Kammer-Junker »; l'empereur Nicolas lui a promis de se faire lui-même son censeur. Il s'en faut pourtant que, dans cette période brillante de sa vie, le poète ait été libre, d'une liberté même relative. Il n'avait plus affaire aux Krassovski et aux sous-Krassovski, mais au « chef des gendarmes », le confident de l'empereur, le comte Benkendorf. L'obstacle n'était que déplacé.

Il reste un rapport de Benkendorf sur le drame de Pouchkine, *Boris Godounof*. Il y déclare que la pièce ne sera jamais intéressante pour les étrangers, qu'elle est une pâle imitation de Walter Scott, qu'elle est semée d'expressions qu'on ne tolérerait pas dans une auberge bien tenue, comme, par exemple, celle de l'aventurier français Margeret : « Tudieu ! il y fait chaud ! »; que certains caractères sont vulgaires, notamment ceux des deux moines ivrognes; qu'en poésie, il faut ennoblir la corruption et l'ivresse, surtout chez les moines.

Il va sans dire qu'après un tel rapport la pièce ne fut pas représentée. Pouchkine n'obtint même pas l'autorisation de faire jouer dans un salon, par des acteurs amis, la scène à laquelle il tenait le plus, le rendez-vous nocturne du faux Dmitri et de Marina la Polonaise.

Pouchkine n'était pas patient. Il supportait Benkendorf, parce qu'il ne pouvait faire autrement, mais il remettait à leur place les hauts fonctionnaires qui s'arrogeaient le droit de lui faire la leçon. Ses épigrammes lui valurent des haines qui ne désarmèrent jamais. On sait que, le jour de sa fatale rencontre avec Dantès, les gendarmes, envoyés pour empêcher le duel, allèrent, *par erreur*, chercher les duellistes à l'autre bout de Saint-Pétersbourg. Quelques jours après, le poète fut vengé de ses ennemis par d'admirables vers de Lermontof. Celui-ci fut aussitôt relégué au Caucase, et quand, à son tour, il tomba prématurément, frappé lui aussi en duel, ni journaux ni Revues n'osèrent annoncer sa mort. Seul, le *Messager d'Odessa* la mentionna en une ligne.

Longtemps après, en 1856, il fut question de faire une seconde édition des œuvres de Pouchkine; celle de 1830 était fort incomplète. Le censeur Freigang, — bien mal nommé, — biffa, au hasard du crayon, une foule de passages du manuscrit qu'on lui présentait : appel fut porté au Comité de censure; on s'y livra de belles batailles dans lesquelles finirent par triompher, grâce à de hautes influences, les partisans de Pouchkine. Ce fut le chant du cygne de l'ancienne Censure. Peu après, commença un régime estimé plus libéral : celui de l'adaptation à la Russie de nos lois de 1852!

M. Skabitchevski ne conclut pas ; peut-être aurait-il été embarrassé pour trouver les mots convenables. Il paraît évident, en tout cas, que cette Censure si vexatoire n'a rendu aucun service au gouvernement. Elle a eu beau se faire rigoureuse : les idées dangereuses, ou supposées telles, ont tout de même passé; ç'a été la lutte de la cuirasse et du canon ; la Censure, comme la cuirasse, y était vaincue d'avance. Elle n'a réussi qu'à apprendre aux Russes à lire entre les lignes, à pousser la périphrase à une perfection oubliée chez nous, à se nourrir de spéculations qui, par l'indécision de leurs formes, échappaient aux prises des censeurs, et engendraient, dans une partie de « l'intelligence », comme on dit là-bas, un tour d'esprit chimérique et révolutionnaire. D'autre part, elle a nui au progrès matériel de la Russie ; elle a été longtemps une prime à l'incurie, à la routine, à la vénalité de toutes les administrations.

En revanche, il n'est pas sûr qu'elle ait nui à la littérature autant qu'on serait tenté de le croire. N'est-ce pas un peu aux vexations sans nombre dont elle a été l'objet que la littérature russe doit son accent original? Serait-elle ce qu'elle est, sans son auréole de martyre? Ce sont là des questions que l'on doit se poser, mais sur lesquelles on aurait tort d'insister : on pourrait dire que la corde aussi est utile au pendu.

ALFRED RAMBAUD.

ДОРОГАЯ ЭКОНОМІЯ.

(Къ вопросу о западно-русскихъ архивахъ.)

Возвративъ, послѣ вѣковаго польскаго захвата, свою западную окраину, Россія получила ее въ такомъ состояніи, въ какомъ наслѣдникъ получаетъ отцовское достояніе изъ рукъ безпорядочнаго и недобросовѣстнаго опекуна. Польша исторически обладала особою способностью создавать хаосъ повсюду куда проникало ея вліяніе. Нѣтъ въ Россіи другаго края со столь запутанными отношеніями національными, религіозными, экономическими и всякими другими. Мы и до сихъ поръ далеко еще не разобрались въ этомъ безпорядкѣ.

Но тѣ самыя условія, по которымъ Западному краю тяжко было переживать свою многострадальную исторію, придаютъ особенный научный интересъ его богатымъ архивамъ, и та самая путаница отношеній, которая тяжка здѣсь для юриста и администратора, заставляетъ дорожить этими архивами въ отношеніи чисто практическомъ. И вотъ почему вопросъ *архивный* тутъ пріобрѣтаетъ интересъ столь жизненный, какъ это, съ перваго взгляда, трудно подумать.

Мы имѣемъ здѣсь три такъ-называемые *центральные* архива: въ Вильнѣ, Витебскѣ и Кіевѣ. Въ нихъ хранится болѣе 25.000 актовыхъ книгъ, содержащихъ до 12.000.000 документовъ, охватывающихъ исторію края съ XVI в. по 1800 годъ. Особенно богатъ архивъ Виленскій (въ немъ значится 19.627 актовыхъ книгъ); въ Кіевскомъ, сверхъ 5.885 актовыхъ книгъ, хранится 454.980 отдѣльныхъ документовъ; въ Витебскомъ—1.826 актовыхъ книгъ. Въ виду особеннаго научнаго значенія этихъ драгоцѣнныхъ хранилищъ всѣ три архива отнесены къ вѣдомству Министерства Народнаго Просвѣщенія, хотя имѣютъ своею обязанностью доставлять справки по дѣламъ чисто практическимъ, особенно по дѣламъ о дворянскихъ правахъ. Въ этомъ отношеніи въ послѣднее время пришлось пріостановить дѣятельность Кіевскаго архива по причинѣ обнаружившейся массы подлоговъ. Въ отношеніи чисто-научномъ архивы уже дали матеріалы для капитальнѣйшихъ изслѣдованій, — и роль ихъ въ этомъ отношеніи вѣчная, если они не будутъ постепенно *уничтожены.*

Дѣйствительно, ихъ храненіе въ настоящее время поставлено такъ, что ни за что нельзя ручаться.

Начиная вводить порядокъ въ центральныхъ архивахъ Запада, мы очень мало сознавали, какая громадная работа ставится ихъ администраціи. Съ 1852 г. штатъ Кіевскаго архива назначенъ лишь изъ 4 человѣкъ, изъ коихъ самъ архиваріусъ въ то же время есть библіотекарь университета, а изъ 3 помощниковъ два такъ-называемые *временные.* Въ Вильнѣ штатъ еще меньше—три человѣка. Въ Витебскѣ *одинъ.* И вотъ съ такими-то силами предпринята была задача описи и приведенія въ порядокъ 20.000.000 документовъ. Оставимъ даже въ сторонѣ *качество* работавшихъ. Оно, по условіямъ, *не могло* быть удовлетворительно. Ничтожное жалованіе служащимъ въ архивахъ никакъ не можетъ привлечь къ этому дѣлу надлежащія силы. Здѣсь нужны люди спеціально и навсегда посвятившіе себя этому дѣлу, люди съ учеными знаніями и ничѣмъ не отвлекаемые отъ своего занятія. Между тѣмъ при жалованьи въ 600—800 р., очевидно—можно имѣть лишь людей не нашедшихъ лучшаго, либо такихъ, которые смотрятъ на мѣсто архивиста, какъ на временное. Мѣста помощниковъ дѣйствительно и занимаются обыкновенно студентами. Но помимо того уже самое количество рабочей силы не соотвѣтствуетъ громадности задачи. Дѣйствительно, въ Кіевѣ, напримѣръ, въ среднемъ, штатъ служащихъ успѣваетъ описать только *три* книги въ годъ, то-есть стало-быть на описаніе всего архива, при такомъ ходѣ дѣлъ, потребуется болѣе *двухъ тысячъ* лѣтъ! Въ Виленскомъ архивѣ, по опыту 25 лѣтъ, окончанія описи можно ждать лишь черезъ *восемь тысячъ* лѣтъ. Очевиднымъ становится что самая задача, поставленная архивамъ, *невыполнима.* Трудно даже мечтать о такомъ усиленіи штата, чтобъ *описаніе* документовъ могло быть исполнено хотя бы въ нѣсколько десятковъ лѣтъ. А между тѣмъ, въ погонѣ за невозможностью, было поставлено въ опасное положеніе самое существованіе архивовъ.

Дѣйствительно, пока медленно тянется подробное описаніе какого-нибудь десятка актовыхъ книгъ, остальныя тысячи ихъ остаются, такъ-сказать, неизвѣстными, не защищенными даже просто отъ похищеній и подлоговъ. Еще въ 1833 году были открыты злоупотребленія и подлоги въ актовыхъ книгахъ. Самое учрежденіе Кіевскаго Центральнаго Архива было вызвано открытіемъ фальсификаціи древнихъ документовъ. Въ 1867 году вновь были открыты такіе же подлоги, и назначенная слѣдственная коммиссія обнаружила страшныя злоупотребленія архивистовъ. Въ Житомірѣ и другихъ городахъ обнаружены были цѣлыя мастерскія, куда кіевскими архивистами были пересылаемы древнія актовыя книги для фальсификаціи, причемъ подлинные документы были уничтожаемы и замѣняемы подложными. Мотивы злоупотребленій были, судя по качеству подлоговъ, весьма разнообразны. Въ Вильнѣ акты градскаго суда оказались вырванными изъ переплетовъ, порваны и брошены въ подвалы, откуда потомъ извлекли 145 связокъ ихъ. Умышленно истреблены были всѣ актовыя книги Гродненскаго и Брестскаго судовъ, близкія по времени къ началу уніи и Брестскаго собора 1596 года. Поддѣлывались акты на имущества и дворянскія грамоты разныхъ вѣковъ, съ печатями и подписями королей. Для этого существовали и въ Сѣверо-Западномъ краѣ особыя мастерскія. Въ Кіевѣ въ теченіе 12 лѣтъ изъ испорченныхъ подлогами актовыхъ книгъ выдано до 3.000 выписей, послужившихъ основаніемъ къ признанію дворянскихъ и имущественныхъ правъ множества родовъ, таковыхъ правъ не имѣвшихъ. Болѣе 200 выписей было выдано въ Кіевѣ изъ документовъ несуществующихъ. Особенно знаменита фальсификаторская дѣятельность кіевскаго архивиста Антона Верминскаго и его соучастниковъ Войцицкаго и Радзивановскаго. Слѣдственная коммиссія 1867 года, учрежденная по дѣлу этихъ лицъ, цѣлые 22 года трудилась надъ непосильнымъ для нея трудомъ, не обнаруживъ ни времени совершенія подлоговъ, ни лицъ въ томъ виновныхъ, и *за смертью обвиняемыхъ* дѣло было прекращено. Но самый фактъ подлоговъ былъ обнаруженъ, какъ видно изъ доклада Д. Я. Самоквасова, въ размѣрахъ неслыханныхъ. Напримѣръ, изъ одной овручской земской книги 1783 года выдано съ 1857 по 1867 годы 117 выписей изъ подложныхъ документовъ. Изъ кіевской книги 1740 года—93 фальшивыя выписи. Всего съ 1852 по 1867 годы Верминскій и К° выдали изъ 777 книгъ 2.564 архивныя выписи и 228 такихъ выписей, „о коихъ въ дѣлахъ архива не сохранилось точныхъ указаній“ (отн. кіевск. ген.-губ. къ М. Ю. 1870 года, № 1.943). Эти огромные размѣры злоупотребленій тѣмъ страшнѣе что поддѣлки весьма разнообразны и искусны. Поддѣлки производятся иногда на вычищенныхъ листахъ книгъ, иногда вставляются новые листы. Для обнаруженія ихъ нужны цѣлыя научныя изслѣдованія, точное знаніе языка, орѳографіи даннаго вѣка, знаніе польскаго законодательства того времени и т. д. Это трудъ, предъ которымъ нерѣдко признаютъ себя некомпетентными лучшіе спеціалисты. Что же въ архивахъ подлинно, что испорчено? Чему можно довѣрить? Этотъ вопросъ сталъ наконецъ столь труденъ что въ 1869 году состоялось Высочайшее повелѣніе воспретившее выдачу выписей изъ Кіевскаго Архива. Но изъ Витебска и Вильны онѣ до сихъ поръ выдаются. По этимъ выписямъ въ 1884 году Департаментъ Герольдіи причислилъ къ дворянству 653 лица, въ 1885 году 1.155 лицъ, въ 1886 году 1.228 лицъ. Подлинны ли всѣ эти выписи? Никто не можетъ этого знать. Но фактъ подлоговъ въ Вильнѣ и Витебскѣ настолько удостовѣренъ, что книги Польско-Литовской метрики, изъ предосторожности, даже переданы сначала въ Сенатъ, а затѣмъ въ Московскій Архивъ Министерства Юстиціи. Самая многочисленность дворянства въ сѣверо-западномъ краѣ объясняется исторически въѣвшимися подлогами документовъ. Въ 1861 году здѣсь считалось 400.000 дворянъ, изъ коихъ только 4% владѣли поземельною собственностью.

Такое состояніе архивовъ ставитъ государственную власть въ положеніе, изъ котораго оба выхода одинаково прискорбны. Съ одной стороны, допуская ссылки на архивные документы, государственная власть принуждена санкціонировать права, на самомъ дѣлѣ сомнительныя, огромная часть которыхъ основана на несомнѣнныхъ подлогахъ. Но признаніе правъ, основанныхъ на подлогѣ документовъ, тѣмъ самымъ влечетъ уничтоженіе правъ тѣхъ лицъ которыя ихъ дѣйствительно имѣютъ, но лишены ихъ фальсификаторами документовъ. Для того чтобы вписать въ документѣ одно лицо, фальсификаторы вытравляютъ другое и т. д. Выходъ, указанный Высочайшимъ повелѣніемъ 1869 года, имѣетъ другія неудобства. Воспрещеніе ссылаться на архивные документы отнимаетъ у нуждающихся возможность отыскивать свое право на основаніи иногда единственно возможнаго пути. Въ 1883 году статсъ-секретаремъ для принятія прошеній препровождены въ Министерство Юстиціи прошенія о разрѣшеніи искать дворянскія права по документамъ Кіевскаго архива. По справкамъ оказалось что документы этихъ лицъ *безспорно подлинные,* но за силой закона 1869 г. ходатайству этихъ лицъ было все-таки отказано. Неудобство такого рѣшенія дѣлъ столь очевидно что ужъ давно раздаются просьбы поддерживаемыя, какъ дворянскими обществами, такъ и самою администраціей, объ отмѣнѣ закона 1869 г., который очевидно имѣлъ смыслъ временной мѣры, впредь до приведенія архивовъ въ надлежащій порядокъ. Но, какъ видимъ, при нынѣ существующихъ штатахъ чиновниковъ, а также при размѣрахъ ихъ жалованья, и наконецъ, при самой системѣ описей архивовъ, задача можетъ быть осуществлена развѣ чрезъ тысячелѣтія.

Настоятельная необходимость выйти изъ этого положенія привела, наконецъ, въ 1892 году къ учрежденію особой коммиссіи по преобразованію дѣятельности Центральныхъ Архивовъ Западной Россіи.

Работы коммиссіи, которыми и мы пользуемся для настоящаго очерка, указываютъ, полагаемъ, очень правильно, въ какомъ направленіи нужно дѣйствовать. Необходимо оставить старую систему *описанія* актовыхъ книгъ и прежде всего сдѣлать простую опись всѣхъ документовъ, которая бы, такимъ образомъ, положила конецъ всякой возможности поддѣлокъ. Лишь спасши, такимъ образомъ, архивы отъ дальнѣйшихъ расхищеній и искаженій, можно приступить (въ отдаленномъ будущемъ) къ описанію ихъ. Но и эта первая работа требуетъ усиленія персонала служащихъ, а также выработку его. Въ архивахъ должны дѣйствовать силы ученыя, не говоря уже объ ихъ благонадежности. Надзоръ за документами долженъ быть усиленъ. Для упрощенія надзора и справокъ было бы очень полезно соединить Витебскій архивъ съ Виленскимъ. Изъ работъ коммиссіи становится яснымъ что необходимо сверхъ того учредить новый Центральный Архивъ въ Одессѣ. Разумѣется все это потребуетъ расходовъ, но такіе расходы представляютъ скорѣе экономію, если мы вспомнимъ, сколько даже казнѣ приходится тратить денегъ на многочисленныя слѣдствія по поддѣлкамъ, злоупотребленіямъ и т. д. Наконецъ, нельзя останавливаться предъ расходомъ, котораго требуетъ обезпеченіе правъ тысячъ семействъ и выясненіе истины во множествѣ судебныхъ разбирательствъ. Государственная власть существенно заинтересована въ томъ чтобы не оказываться безсильною въ охранѣ правъ и въ наказаніи преступленія.

Наконецъ, историческая наука также имѣетъ свои права, которыя не менѣе требуютъ обезпеченія, особенно въ краѣ, въ которомъ польская пропаганда самую науку превращаетъ въ тенденціозное орудіе политики.

Л. Т.

НА ВЫСТАВКУ ВЪ ЧИКАГО.

(Отъ нашего корреспондента.)

I.

Чикаго, 5 февраля (24) января.

Мiровая Колумбова Выставка, или „Мiровая ярмарка“, какъ, для краткости, называютъ ее Американцы, и у насъ въ Россiи для многихъ нарушила обычное теченiе жизни.

Многiе пожелали выступить со своими произведенiями на всемiрное состязанiе, многiе рвутся посмотрѣть на обѣщаемые чудеса и надѣются кое-чему научиться; а люди съ хорошими средствами поѣдутъ вѣроятно изъ любопытства или желанiя провести прiятно время. Такъ или иначе, на выставку собираются многiе; немногiе, имѣющiе на выставкѣ дѣла, уже выѣхали, многiе же послѣдуютъ за ними еще задолго до ея открытiя. Вѣроятно многiе собирающiеся поѣдутъ въ первый разъ, и потому не посѣтуютъ на меня, если, въ назиданiе имъ, я опишу нашъ переѣздъ и наши приключенiя во время продолжительнаго путешествiя: forewarned is forearmed (предостереженный заранѣе вооруженъ).

Принадлежа къ категорiи лицъ имѣющихъ на выставкѣ дѣла, я, сколько возможно, спѣшилъ выѣздомъ, и 19 декабря покинулъ нашъ родной Иваново-Вознесенскъ; 20 и 21 провели въ Москвѣ за дѣлами и прощанiями съ родными и знакомыми, а 22 были уже въ Петербургѣ. Покончивъ официальныя дѣла съ Выставочнымъ Комитетомъ и запасшись заграничнымъ паспортомъ, 24 числа съ вечернимъ поѣздомъ выѣхалъ я въ дальнiй путь по направленiю Берлинъ — Кельнъ — Вервье — Кале — Лондонъ. Избралъ я этотъ путь потому что считаю самымъ кратчайшимъ и самымъ удобнымъ для дальнѣйшаго переѣзда черезъ Океанъ; да и потому что путь этотъ знакомъ мнѣ съ давнихъ поръ: не одну поѣздку по морю и твердой землѣ довелось мнѣ совершить между туманнымъ Альбiономъ и Русью Православною.

Багажъ свой, какъ и прежде дѣлалъ, я записалъ прямо въ Лондонъ на Charing Cross Station, куда прибываютъ поѣзда изъ Дувра, а съ собой въ вагонѣ оставилъ лишь небольшой чемоданъ съ необходимыми вещами, плэдъ съ подушками и небольшую корзинку съ мелочами жены и закусками на дорогу.

До Эйдкунена, то-есть до знакомства съ нашими добрыми сосѣдями-Нѣмцами, все шло отлично. Въ Вильковишкахъ отобрали у насъ для необходимыхъ формальностей наши паспорты, которые и возвратили по прибытiи въ Вержболово. Тутъ мы, кажется, совсѣмъ распростились съ матушкой-Россiей.

Въ вагонахъ появились суровыя лица кондукторовъ - Нѣмцевъ. Пассажиры какъ-то присмирѣли, и поѣздъ нашъ размѣреннымъ ходомъ тронулся къ Эйдкунену.

По прибытiи мы было сунулись на платформу; но насъ строго окрикнули и отослали назадъ въ вагонъ. Оказалось что до докторскаго осмотра выходить изъ вагоновъ нельзя. Прошли какiя-то каски и отобрали наши паспорта. За ними появился и докторъ, державшiй себя съ великимъ достоинствомъ; онъ опросилъ каждаго, откуда онъ ѣдетъ, хотя и мало обращалъ вниманiя на получаемые отвѣты. Не зная нѣмецкаго языка, попробовалъ было я обратиться къ эскулапу на международномъ французскомъ: куда тебѣ — совсѣмъ разобидѣлся, и повернувшись ко мнѣ спиной, обратился, вѣроятно, въ сотый уже разъ съ однимъ и тѣмъ же вопросомъ къ слѣдующему пассажиру.

Вслѣдъ за докторомъ появились и носильщики, забравшiе наши вещи и пригласившiе насъ слѣдовать за собой. Повели они насъ не въ вокзалъ, а въ какую-то пристройку, очень большую и очень холодную, несмотря на стоявшую посрединѣ печь. Морозъ на дворѣ стоялъ порядочный и печь не въ состоянiи была нагрѣть огромный сарай, двери коего постоянно отворялись для впуска пассажировъ и вноски багажа. Вещи наши разложили на плохо сколоченныхъ столахъ идущихъ кругомъ стѣнъ всей комнаты.

Прошелъ таможенный надсмотрщикъ и очень любезно поставилъ на всѣхъ вещахъ отмѣтки кусочкомъ мѣла, не заглядывая почти во внутренность раскрытыхъ чемодановъ. Мы подумали что все уже кончено, но ошиблись. Закрывать чемоданы не дозволили, пока ихъ не осмотритъ ввозу холеры препятствующiй эскулапъ.

Докторъ подвигался весьма медленно, подолгу останавливаясь у каждаго пассажира и каждаго мѣста багажа. Между тѣмъ прислуга притащила массу какихъ-то грязныхъ рѣшетчатыхъ ящиковъ, которые разставила на столахъ какъ тарелки противъ каждаго пассажира. Мы рѣшительно недоумѣвали что̀ будетъ, хотя и замѣтили сильное волненiе и безпокойство между пассажирами. Слышались энергическiя выраженiя по адресу доктора на разныхъ языкахъ, между прочимъ и на нашемъ родномъ.

Оказалось что докторъ отдалъ приказанiе о дезинфекцiи вещей помощiю пара. Слышали мы объ этой процедурѣ и прежде, но не знали послѣдствiй этого варварскаго способа, а тутъ пришлось испытать его и на своемъ имуществѣ.

Дошла очередь и до насъ, и жена, опасаясь за участь своихъ нарядовъ, собрала все что̀ могла припомнить изъ своихъ когда-то хорошихъ познанiй нѣмецкаго языка и начала умолять доктора оставить вещи безъ припарки и, ссылаясь на наши сквозные билеты, представляла ему на видъ что мы ѣдемъ въ Лондонъ и Америку и что въ Германiи нигдѣ останавливаться не намѣрены; что, наконецъ, мы можемъ пропустить соотвѣтствующiй нашему скорый поѣздъ, и чрезъ это потерять понапрасну время въ дорогѣ. Ничто не помогло; казалось, жена говорила не доктору, а противоположной стѣнѣ; отвѣта никакого не послѣдовало; а отданные докторомъ приказанiя начали приводиться въ исполненiе какою-то подскочившею къ нему старою вѣдьмой.

Костлявые пальцы нѣмецкой фурiи живо начали выкладывать и сортировать вещи находившiяся въ чемоданѣ. Въ рѣшетчатый ящикъ отправился мой суконный халатъ, все чистое бѣлье бывшее въ запасѣ, женинъ дорожный шерстяной платокъ, плэдъ и подушки. Ящикъ забрали служители, взвалили вмѣстѣ съ другими на телѣжку и увезли въ запарку, объявляя съ насмѣшками чтобы мы не опасались, что вещи наши возвратятъ намъ сырыми, такъ какъ, во избѣжанiе этого, они намѣрены припаривать ихъ не одинъ часъ какъ практиковалось въ теплую погоду, а $1^1/_2$ часа.

Отложенное въ особую груду мое носильное платье и платья жены, наша импровизованная фельдшерица начала дезинфекцировать помощiю пульверизатора. Послѣднiй или испортился отъ продолжительнаго употребленiя, или отказывался дѣйствовать по случаю мороза — только жидкость не хотѣла обращаться въ пыль, а текла то струей, то крупными брызгами по дезинфекцируемому платью, почти тотчасъ же на немъ и замерзая. Процедура эта продолжалась болѣе часа и мы все время пробыли на холодѣ и на ногахъ, такъ такъ присѣсть было не на чемъ: въ сараѣ нѣтъ ни стульевъ, ни скамеекъ. Не подверглось варварской дезинфекцiи почему-то слѣдующее: всѣ вещи бывшiя въ корзинкѣ, мои сапоги, ботинки жены, двое нижегородскихъ валеныхъ туфель, пыжиковая сибирская шапка и три сорочки: одна крахмальная бѣлая и двѣ атласныя дорожныя цвѣтныя. Вѣроятно, по соображенiямъ нашей мучительницы, холера не могла забраться въ эти вещи.

Опрыскиванiе производилось должно-быть растворомъ сулемы или просто водой, такъ какъ запаха карболки не ощущалось. Прислуга на вокзалѣ спрашивала насъ, нѣтъ ли съ нами еще какого багажа; но мы отвѣтили что багажъ сданъ прямо въ Лондонъ и мы не знаемъ гдѣ онъ теперь находится. Этимъ мы разчитывали отдѣлаться отъ припарки всего остальнаго имущества забраннаго съ собой для продолжительнаго пребыванiя въ Америкѣ.

Припрятавъ обмерзшiя платья въ чемоданъ, и въ ожиданiи окончанiя паровой дезинфекцiи, отправились мы наконецъ въ вокзалъ закусить. Публики оказалось немного. Ѣхавшiе Нѣмцы успѣли вѣроятно дешево отдѣлаться и уѣхать, а Русскiе должно быть разбрелись по гостинницамъ, въ ожиданiи утренняго скораго поѣзда. За столами съ нами оказалось только двое пассажировъ, съ которыми мы и познакомились; это были: Американецъ М. Н. студентъ Берлинскаго университета, возвращавшiйся изъ тура по Россiи, и Бельгiецъ Monsieur S., представитель заводовъ Кокериль въ Лиллѣ, ѣхавшiй изъ Севастополя. Оба они подверглись одинаковой съ нами участи; и не мало досталось тутъ Нѣмцамъ крѣпкихъ словцовъ на русскомъ, французскомъ и англiйскомъ языкахъ. Въ особенности бранился Monsieur S.: онъ имѣлъ неосторожность заявить что багажъ его, записанный въ Лилль, находится въ поѣздѣ и предъявилъ багажную расписку. Нѣмцы розыскали его чемоданъ, и все отправили въ запарку.

Мы съ женой рѣшили ѣхать въ ту же ночь съ пассажирскимъ поѣздомъ отходившимъ въ 9 ч. 45 м., предпочитая вагонъ поѣзда нѣмецкимъ гостиницамъ близъ станцiи желѣзной дороги, хотя въ нѣкоторыя изъ нихъ насъ и зазывали. Спутники же наши колебались. Но мнѣ удалось убѣдить ихъ ѣхать съ нами разказомъ объ опытѣ съ гостиницей въ Берлинѣ, вынесеннымъ изъ собственной практики.

Дѣло было въ 1867 году. Я возвращался съ Парижской выставки. Въ Берлинъ поѣздъ нашъ пришелъ вечеромъ съ опозданiемъ и мы не застали поѣзда шедшаго въ Эйдкуненъ. Такъ какъ до утра въ Эйдкуненъ поѣзда больше не было, то мы двое русскихъ рѣшились переночевать въ ближайшей гостинницѣ, которую намъ очень любезно указали. Не справляясь о цѣнѣ, мы заняли отведенную намъ холодную комнату съ двумя кроватями, и провели въ ней скверную ночь между двумя перинами. По утру, за это удовольствiе съ насъ содрали по четыре талера съ каждаго. Считать на марки Нѣмцы тогда еще не обучились.

За ужиномъ и разговорами прошли наконецъ и роковые полтора-часа и намъ пришли объявить, что имущество наше упеклось какъ слѣдуетъ и что мы можемъ получить его обратно. Пришлось идти опять въ сарай, гдѣ оставались наши чемоданы. Рѣшетчатые ящики стояли кругомъ на полу и изъ нихъ на холодѣ валилъ такой густой паръ что казалось что въ нихъ лежитъ не бѣлье и платье, а кипитъ какое-то снадобье варенное нѣмецкими вѣдьмами на Брокенѣ.

Чемоданы тоже стояли уже на полу, такъ какъ столы оскверненные прикосновенiемъ нашихъ вещей оказалось нужнымъ тоже дезинфицировать, и они, какъ зеркала лоснились отъ замерзшаго на нихъ слоя льда. Пришлось подождать пока вещи поостыли и испаренiе воды изъ нихъ прекратилось. Впрочемъ, и послѣ этого подушки и толстыя шерстяныя вещи оказались совсѣмъ сырыми. Сушить было негдѣ, и такъ мы съ ними и поѣхали на нашемъ Personen zug, утѣшаясь тѣмъ что остальной свой багажъ найдемъ уже прибывшимъ въ Лондонъ со скорыми поѣздами.

Вмѣсто того чтобы прибыть въ Берлинъ утромъ въ субботу, мы, благодаря эйдкуненской дезинфекцiи, притащились лишь вечеромъ и, послѣ трехчасовой остановки, выѣхали далѣе уже со скорымъ поѣздомъ.

Весь остальной путь до Кале проѣхали мы безъ особыхъ приключенiй. На бельгiйской и французской границахъ встрѣтили мы совсѣмъ другой прiемъ, чѣмъ въ Эйдкуненѣ. Ни о какой дезинфекцiи не было и рѣчи; а вещи, по предъявленiи таможеннымъ чиновникомъ нашихъ сквозныхъ билетовъ, пропускались безо всякаго осмотра.

Переѣздъ чрезъ Ламаншъ былъ весьма удачный, такъ какъ море было спокойно. Въ Лондонъ прибыли мы въ 11 часовъ вечера въ воскресенье, 27 числа, и въ Charing-Cross-Hotel нашли себѣ прiютъ и отдыхъ отъ утомительнаго пути.

(Продолженiе будетъ).

А. БОЧАРОВЪ.

